p ¶ Templū dei purgaſſe.ꝑ electionē ſordiū ⁊ ex h̃ purificatū:vñ ſubdit. q ¶ Et purificaſſe.ij. Paral.xxix. Mūdate domū dñi dei patrū noſtroꝝ ⁊ auferte omnē immūdiciã de omni ſanctuario

Explicit expoſitio iſtius ꝓlogi.

p reges ꝯſecrauerūt:templū
q dei purgaſſe et purificaſſe
monſtratur.

¶ Explicit ꝓlogus. Incipit argumentū in eundem

O See crebro nominat
ephraiʒ ſamariam ioſeph iezrahel:⁊ vxorē fornicariã:⁊ fornicatio-
r nis filios:⁊ adulterã cubiculo clauſã mariti mlto tēpore ſedē viduã ⁊ ſb̃ veſte
lugubri viri ad ſe reditum preſtolari.

¶ Explicit argumentuʒ.

¶ Incipit liber oſee ꝓphe.

¶ Capitulum .j.

a V Erbū dñi qđ factū ē
b c ad oſee filiū beeri in
dieb⁹ ozie:ioathã:
achaʒ:ezechie regū iuda ⁊
d in diebus hieroboam filij
e Ioas regis iſrael. Princi
pium loquendi domino in

¶ Incipit poſtilla Nicolai de lira ſuꝑ oſeam ꝓphetam.

O Duodecim ꝓphetarū oſſa pullulãt de loco ſuo: Eccleſi.xlix. Sicut i li. pſalmoꝝ pſalmi a diuerſis auctoribus cōpoſiti in vno libro cōplectūť:q̃ dr̃ liber pſalmoꝝ:vt ibidem fuit plení⁹ declaratū: ſic ꝓphetie duodeciʒ ꝓphetarum in hoc libro reponunť q̃ diciť liber duodecī ꝓphetarū. De quo pt̃ accipi ꝟbum ꝓpoſitū duodecim ꝓphetarū oſſa ⁊c̃. In quo duo notãtur in generali.ſ.auctoꝝ q̃litas cū diciť. Duodecī ꝓphetarū oſſa pullulãt. ⁊ libri hui⁹ vnitas:cuʒ diciť.de loco ſuo. q2 hic coartanť q̃ſi in vno loco. Circa.p̃mum in.xij.ꝓphetis q̃tuor fuiſſe notãtur.ſ.numer⁹ cōueniēs:ibi. duodeciʒ viſus inſpiciēs. Prophetarū ꝟtus ſtabiliens. Oſſa ⁊ fructus ꝯſiliēs. Pullulãt. Circa primū ſatis pʒ ex nomie ꝙ numer⁹ duodenari⁹ ex denario ⁊ binario ꝯponiť. Per denariū ꝟo.x.p̃cepta decalogi:ꝑ binariū autē dilectio dei ⁊ ꝓximi deſignanť. Iſti ꝓphete.x. p̃cepta decalogi ex dilectiōe dei ⁊ ꝓximi ſuauerūt:⁊ alios ad hãc obſeruantiam efficaciť induxerūt vtʒ ex ꝓceſſu hui⁹ libri: ꝓpť qđ ſub numero duodenario ꝯuenięter colliguntť:⁊ iđo in.xij.patriarchis figurãtur.q2 tãq̃ʒ patres fideles populi ipm ad obſeruantiã decalogi ex charitate dei ⁊ ꝓximi ꝟbis ⁊ operibus inuitauerūt iđ de ipis pt̃ dici illđ Geñ.xxxv. Erūt filij iacob.xij. Per iacob q̃ ſupplãtatoꝛ interp̃tatur: ipe deus oib⁹ p̃ſidēs ⁊ ſb̃ pedib⁹ ſuis tenēs intelligiť:cui⁹ filij ꝑ adoptiōis gratiã fuerūt iſti.xij.ꝓphete. ⁊ ſic pʒ primum. Circa ſecūduʒ ꝯſiderãdū ꝙ ſicut viſus coꝛpalis ſtat ad ſuꝑficiē viſi coꝛpis:⁊ vltra nō ꝓgrediť:ſic intellect⁹ nãli cognitiōe ſtat ad illđ qđ ex ſenſibilib⁹ pt̃ cognoſci nec vltra pt̃ ꝓgredi. Sʒ intellect⁹ ꝓphetic⁹ lumie diuiō cōfoꝛtatus ꝓgrediť vltra.ſ.ad cognoſcēdū futura cōtingētia: coꝛdiū occulta ⁊ ſilia:ſicut pleni⁹ fuit declaratū in p̃ncipio libri pſalmoꝝ:⁊ iđ ꝓphete antiq̃tus appellabanť vidētes:q2 videbãt illa q̃ alijs erūt occulta:ſm ꝙ dr̃.j. Reg.ix. Qui ei ꝓpheta dr̃ hodie:vocabať oli vidēs. verūtñ q2 h̃ fiebat ꝟtute diuia:iđ dr̃.ij. Pet.j.ca. Nō volūtate hūana allata ē aliqñ ꝓphetia:ſʒ ſpūſctō inſpirati locuti ſūt ſãcti dei hoieſ ⁊ ſic pʒ ſecūdū. Circa terciū ſciēdū ꝙ accipiēdo generaliť eccleſiã. Vna ē vete.teſta.ac noui:ſm ꝙ dicit Greg.omelia.vij. Quis patriſfamilias recti⁹ ſiľitudinē tenet q̃ʒ cōditoꝛ nr̃.q̃ eos q̃s cōdidit ſic poſſidet ſicut dñs ſubditos in domo:q̃ hʒ vineã vniuerſalē.ſ.eccleſiã:q̃ a p̃ abel iuſto vſq̃ʒ ad vltimū electū q̃ i fine mūdi naſcitur⁹ ē q̃t ſanctos ꝓtulit q̃ſi tot palmites miſit:⁊ ſicut ē vna eccleſia ſic ē vnū eccleſie coꝛp⁹.hui⁹ ãt coꝛpis robur tp̃e veteris teſti ꝯſiſtit in ſãctis ꝓphetis:ꝑꝑ qđ merito dicūť:hui⁹ coꝛpis oſſa. Et iđ in ꝑſona hui⁹ coꝛpis dicit myſtice ſctūs iob: Oſſibus ⁊ neruis cōpegiſti me. Quia coꝛpus eccleſie vete.teſt. ꝯpactū fuit ⁊ foꝛtificatū ꝑ ſanctos ꝓphetas:q̃ ꝓ ꝟitate fidei et moꝝ ꝯſtãter ſteterūt ꝯ ydolatras:⁊ pl̃es eoꝝ ꝑ martyriuʒ trãſierūt:vt amos ⁊ eſaias:⁊ plures alij: ⁊ iđ merito dicūtur oſſa ꝑꝑ actū foꝛtitudis: ⁊ etiã nerui ꝑꝑ ꝯnexionē charitatis;⁊ ſic patet terciū. Circa q̃rtū cōſiderandū ꝙ.xij.ꝓphete nō ſolū in vita ꝟbis ⁊ exēplis fecerūt fructum optimū:ſʒ etiã p⁹ moꝛtē: ⁊ faciēt vſq̃ʒ ad finē mūdi ꝑ doctrinã eoꝝ in hoc libꝛo ꝯtentã:ꝑꝑ qđ merito dicūť ꝯtinue pullulare:ꝑꝑ qđ de quolibet eoꝝ pt̃ dici illud Eccli.l.c. Quaſi oliua pullulãs:⁊ q̃ſi cup̃ſſus in altitudinem ſe extollēs. Per pullulationeʒ oliue itelligiť fructificatio pinguedinis gratie in vita p̃nti:⁊ ꝑ altitudinē cypꝛeſſi cōſecutio beatitudinis in futuro:⁊ vtrū q̃ʒ cōſequūť fideles vitã eoꝛum imitãdo. ⁊ doctrinã implēdo ⁊ pʒ q̃rtū:⁊ ꝑ ꝯñs tota pars p̃ma principalis. Circa ſecūduʒ in q̃ notať libri vnitas ꝯſiderandum ꝙ iſti duodecī ꝓphete vno ſpū fuerūt iſpirati:⁊ ad vnū finem ſimiliť oꝛdinati;⁊ ad inuicē charitate vniti ꝑꝑ quod decenter fuit in eodem libꝛo collocati q̃ʒtum ad eoꝛuʒ doctrinã:qđ notatur in vnitate loci cum dicitur. De ſuo loco. de quo poteſt exponi quod dicitur Iob.xxviij. Auro locus eſt in quo conflať. in ſacra ſcriptura per aurum intelligitur ſapientia diuina que fuit in iſtis ꝓphetis.⁊ ſicut minera auri plurib⁹ poꝛcionibus colligiť ⁊ in vna foꝛnace ad conflandum poniť ⁊ ſic in vnam maſſam redigiť:ſic ſapientia diuiña in iſtis pluribus ꝓphetis refulgens in hoc libꝛo colligitur ad inſtructionem fidelium vt in preſenti cognoſcant deuʒ per fidem:⁊ in futuro per apertam viſionem ad quam nos ꝑducat qui cum patre ⁊ ſpirituſancto viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝛum. Amen.

¶ In ꝓlogo.xij. ꝓphetarum vbi dicitur. Sicut in libꝛo pſalmoꝛū pſalmi a diuerſis auctoꝛibus compoſiti ⁊c̃.

¶ Additio.

S Ecundū ſniam beati auguſt.oīm pſalmoꝝ in pſalterio ꝯtentoꝝ auctoꝛ fuit ipe dauid:lʒ q̃daʒ pſalmi ab alijs intituleńť:vt aſaph ⁊ filijs choꝛe: ⁊ huiuſmodi:q̃ q̃dē ſnīa licet eī ab aliq̃b⁹ ꝯdicať:nihilominꝰ ꝓbabilioꝛ videť ⁊ verioꝛ:ꝓut ſufficiēter fuit declaratū i additionibus ſuꝑ pš.j.

¶ Replica.

I N p̃fatione.xij.ꝓphaꝝ poſtil.dicit. Sicut pſalmi a pl̃ib⁹ editi cōtineńť i vno libꝛo pſalmoꝝ. ita iſte ꝓphetie ponūť i vno libꝛo ꝓphetaꝝ. Cōtra qđ bur. diť oīm pſalmoꝝ dauid fuiſſe auctoꝛē ſm opinionē beati aug. Quid ãt mihi videať ad ꝯcoꝛdãdū opiniōes ſctōꝛuʒ doctoꝝ aug.⁊ Hier. vide š. circa primū pſalmū in coꝛrectoꝛio.

¶ Capitulum. .j.

V Erbū dñi. Liber iſte in.xij.ptes diuidiť ſm.xij.ꝓphetas:⁊ ſūt ptes note p̃ma ãt ps in q̃ cōtineť pꝛophetia oſee diuidiť in ꝓhemiū ⁊ tractatum qui incipit ibi. Principium loquendi. In pꝛohemio p̃ oſtenditur pꝛophete genus:cum dicitur. b ¶ Ad oſee filium beeri. ⁊ fuit iſte beeri pꝛopheta ſicut et filius licet eius ꝓphetia non habeatur:ſicut nec de multis alijs qui tamen in ſcriptura pꝛophete nominantur:habent enim pꝛophete pꝛo regula:ꝙ quando in pꝛincipio alicuius pꝛophete patris nomen expꝛimitur:pꝛophetam fuiſſe intelligitur. ſecundo oſtenditur pꝛophetie tempus:cum diciť.

c ¶ In diebus oꝛie ioathan achaʒ ⁊ ezechie regum iuda. tempoꝛibus enim iſtoꝛum quatuoꝛ pꝛophetauit.

d ¶ In diebus hieroboaʒ filij ioas.iſte enim hieroboã fuit rex iſrael ⁊ nominatur hic: quia regnauit cum ozia rege iuda.xiiij.annis. e ¶ Principium. Hic incipit tractat⁹ ⁊ diuidiť i duas ptes: q2 p̃mo ꝓphetat nō ſolū verbis ſʒ etiã ſenſibilibus factis:ſcđo ſimplicib⁹ ꝟbis capit.iiij.

Circa p̄mā ꝑtē in q̄ ꝯ̃tmalit ꝑtinent illa q̄ poſtea ſequūt ꝯſiderandū ꝙ ſicut dicit apl's ad Ro.xj. Cecitas ex parte ꝯtingit in iſrael vt plenitudo gentiū intraret.⁊ ſic oīs iſrael ſaluꝰ fieret.qđ implebit circa finē mūdi qn̄ iudei ꝯuertē tur ad xp̄m generaliter detecta falſitate antichriſti.⁊ ſm hoc ꝓpha tria facit ꝑ q̄ denunciat futurā iudeoꝝ excecatiōnē.ſcđo gentiū illuminatōnē.ibi.Et erit.tcio iudeoꝝ finalē ꝯuerſionē. ca. iij. p̄ma adhuc i duas.q2 p̄ tangit iudeoꝝ captiuitas precedens xp̄i aduentuʒ ſcđo eoꝝ cecitas in eꝰ aduētu.ibi.Et cōcepit. prima adhuc in duas.q2 p̄ pōitur captiuitatis rō.ſcđo ipa captiuitas.ibi. ⁊ abijt ⁊ accepit gomer.Circa p̄mū dr̄

e Principiū loq̄ndi dn̄o in oſee.i.ad ip̄m oſee.⁊ dicūt expoſitores aliq̄ ꝙ dr̄ h̄ p̄ncipiuʒ loq̄ndi ad denotandū ꝙ dominꝰ locutꝰ eſt p̄ꝰ ad oſee q̄ȝ ad reliq̄s ꝓphas ſequentes ſʒ h̄ nō bn̄ vr̄ verū.q2 abdias ē vnꝰ de ſeq̄ntibꝰ.⁊ tn̄ ipe fuit hō ꝑfectꝰ a tp̄e achab regis iſrael. cꝰ fuit diſpēſator ſm oēs doctores hebraicos ⁊ latinos. A fine vo vite achab vſq; ad p̄ncipiū regni ozie ſub q̄ oſee cepit ꝓphetizare prout dr̄ in textu fluxerūt.cij.anni.vt p̄t de facili videri in q̄rto regū nūerando tp̄a regū inter medioꝝ.⁊ iō nō ē veriſimile ꝙ abdias icepit poſt illū ꝓphetare ſʒ magis an̄ ꝓpter dicit ra.ſa.ꝙ iſtđ p̄ncipiū loq̄ndi refert ad lr̄am ſeq̄ntem cū dr̄. f Vade ſume tibi.ita ꝙ iſtđ fuit p̄mū qđ dn̄s locutꝰ fuit ad oſee. g Vxorē fornicationū.dicunt aliq̄ ꝙ iſta mulier quā duxit ꝓpha in vxorē p̄ꝰ erat meretrix publica.⁊ q̄ȝuis vile eſſet eā accipe.ꝓpha tn̄ ſe hūiliauit in h̄ volēs deo obedire ſicut eſaias q̄ȝuis eſſet de genere regio iuit tn̄ nudꝰ ⁊ diſcalciatus vt obediret deo: Eſaie.xx. Dic tn̄ hyero.i ꝓlogo ꝙ hec mulier non fuit fornicaria fornicatione corpis.ſʒ fornicatōe mentis.q2 erat ydolatra ⁊ gētilis.⁊ hoc vr̄ verius.q2 ꝑ hoc ſignū magis rn̄debat ſignato.ſ.ydolatrie ppl'i future.q̄ ꝑ hoc ſignificabat. ſm ꝙ poſtea ſubditur:q2 fornicans fornicabit terra a domino.
h Et fac tibi filios fornicationū. In hebr.hr̄ ſic. Accipe tibi vxorē fornicationū ⁊ filios fornicationū.ſ.accipe cuʒ mr̄e filios q̄s an̄ habuit.ita ꝙ accepit mr̄em in vxorē.⁊ filios eiꝰ adoptauit. Filij em̄ q̄s genuit in ea poſtq̄ȝ fuit eiꝰ vxor nō poterāt dici filij fornicationū fornicatōe corporali q2 legittimi erāt nec fornicatione ydolatrie q2 ꝓpha nō ꝑmiſiſſet ⁊ iō qđ dr̄ i trāſlatōe nr̄a. Fac filios fornicationū.ſic ē exponendū: Filios fornicationū fac tuos ꝑ adoptionem. i Quia fornicās forni.tra.ſ.x.tribuū ⁊ duaꝝ
k A dn̄o ꝑ ydolatriā.q̄ ē ſpūalis fornicatio.⁊ dr̄: Fornicans fornicabit:reduplicādo ad denotandū multiplicationē ydolatrie.q̄ facta fuit illo tp̄e in vtraq; ꝑte terre ꝓpter qđ regnū.x.tribuū p̄ fuit captiuatū ſub oſee.iiij.reg.xvij. ⁊ poſtea regnū duaꝝ ſub ſedechia.iiij.reg.vl. Et ſic pʒ ꝙ i hac ꝑte ponitur captiuitatis rō.ſ.ydolatrie multiplicatio
l Et abijt. Hic ꝯn̄r ponitur decē tribuū captiuatō q̄ fuit p̄ma.poſtea ſubdetur đ captiuatōe duaꝝ tribuū q̄ fuit ſecunda. Hec tn̄ ꝑs prima diuiditur.q2 p̄ ponit captiuitas ſcđo eiꝰ diuturnitas.ibi.Et concepit.circa primū dicitur.
l Et abijt.ꝑmpte deo obediēs. m Et accepit gomer nomē eſt mulieris quā accepit in vxorē. n Filiā debelaim vna dictio eſt debelaim ita ꝙ nō eſt ꝑpoſitio h̄.vt ali

osee. Et dixit dn̄s ad oſee
f
g Vade ſume tibi vxorē for
h nicationū:⁊ fac tibi filios
i fornicationū. q2 fornicanſ
k fornicabitur tra a domino
l
m Et abijt ⁊ accepit gomer
n filiā debelaiʒ:⁊ cōcepit et
o pepit ei filiū. Et dixit dn̄s
p ad eū. Voca nomē eiꝰ iez
rabel: Qm̄ adhuc modi
q
r cū ⁊ viſitabo ſanguinē iez
s rahel ſuper domum iehu
t ⁊ quieſcere faciā regnū do
v mus iſrael. Et in illa die
x ꝯterā arcū iſrael i valle iez
y rahel. Et concepit adhuc
⁊ peperit filiam.⁊ dixit ei.
z Voca nomē eiꝰ abſq; mi
a ſericordia. Quia nō addā
vltra miſereri domui iſra
b el ſʒ obliuiōe obliuiſcar eo
c rū. Et domui iuda miſere
d bor:⁊ ſaluabo eos in dn̄o
e deo ſuo ⁊ nō ſaluabo eos
in arcu ⁊ gladio.⁊ in bello
et in equis ⁊ in equitibus:
f et ablactauit eā q̄ erat abſ
g q̄ȝ miſericordia. Et ꝯcepit
et peperit filium. Et dixit
h ei. Voca nomē eiꝰ nō populꝰ meus. Quia vos nō
ppl's meus:⁊ ego non ero
veſter deus.

qui dicunt ⁊ ē nomē ꝓꝓriū p̄ris hꝰ mulieris.vel loci vn̄ fuit nata.ſicut freq̄nter in ſcriptura dicunt filie ir'lm mulieres inde nate. o Et ꝯcepit.de ꝓpha. p Voca nomē eiꝰ iezrahel.q2 captiuatōʒ regni.x.tribuū ꝑ xp̄m volebat ſignificare.eo ꝙ ieſrael erat ciuitas regia.q2 iſta tam̄ punitio incepit a zacharia ab nepote iehu ideo ſubditur.
q Et viſitabo.i.puniā ſeu vindicabo.
r Sanguinē iezrahel.i.ſanguinē inoxiū effuſuʒ in iezrahel.qđ exponūt aliqui de ſanguine naboth ibi effuſo.vt hr̄.iij.reg.xxj. ſʒ huic dicto obuiat qđ ſubdit. s Sup domuʒ iehu.q2 domꝰ eius nō fuit punita ꝓpt ſanguineʒ naboth ſʒ magis exaltata.eo ꝙ iehu in vindictā ſanguinis naboth deleuit domū achab ꝓpt qđ ⁊ ꝓpt occiſionē ſacerdotū baal dn̄s dixit ad eū.iiij.regum.x. Quia ſtudioſe egiſti qđ rectū erat ⁊ placebat in ocul'meis:⁊ oīa q̄ erāt in corde meo feciſti ꝯ domū achab. filij tui vſq; ad q̄rtā generatōʒ ſedebūt ſup thronū iſrl'. ſʒ q2 iehu poſtea fecit malū corā dn̄o vt ibidē hr̄.⁊ filij eiꝰ poſt eum iō iſtđ malū dr̄ h̄ ſanguis iezrahel.⁊ q2 iſti vel eoꝝ aliq̄ innocētes occiderūt ⁊ illđ dr̄ h̄ vindicari ſup domum iehu quod fuit impletum in zacharia eius ab nepote.vt habet iiij.reg.xv.et extunc multum fuit afflictū regnum iſrahel quouſq; fuit captiuatum ꝑ reges aſſyrioꝝ.ſ.teglatphalaſſar ⁊ ſalmanaſar.ideo ſequitur. t Et quieſ.fa.re.do.iſ. oſee eius rege captiuato. v Et in illa die.i. in illo tp̄e. x Conterā arcum iſrael.quia tunc debellati fuerunt ab aſſyrijs. y Et concepit. Hic conſeq̄nter denunciatur captiuitatis diuturnitas per nomen filie nate cum dicit.
z Voca nomen eius abſq; miſericordia.ideo ſubditur.
a Quia non addam vltra miſereri domui iſrael. vltra differendo eius captiuitatē. b Sed obliuione obliuiſcar.dimittendo in captiuitate ſicut dimittitur res data obliuioni.vnde ſm hebreos illa captiuitas nō eſt adhuc reuocata. c Et domui iuda miſerebor.eius captiuitatem differendo.quia ꝓpter merita ezechie qui regnauit tempore oſee populus iuda fuit ſaluatus de manibꝰ ſennacherib miraculoſe.ideo ſubditur.
d Et ſaluabo eos in domino deo ſuo.id eſt in virtute domini qui miſit angelum ⁊ interfecit in caſtris aſſyrioꝝ. clxxxv.milia bellatorum.iiij. Reg.xix. ideo ſubditur.
e Et non ſaluabo eos in arcu ⁊c.⁊ non ſolum miſertus fuit dominus regni iude captiuitatem differendo vſq; ad tempus ſedechie.ſed etiam inductam relaxando inſpirādo cyro regi dare licentiam populo redeundi.vt habetur Eſdre.j. f Et ablactauit.id eſt a lacte amouit. et ꝑ hoc deſignatur ꝙ omnis conſolatio eſſet regno iſrael ſubtrahenda. g Et concepit. Poſtq̄ȝ egit de captiuitate regni iſrael que preceſſit chriſti aduentum.hic in aduentu chriſti deſcribitur cecitas iudeoꝝ.⁊ hoc per nomē filij nati cum dicitur. h Voca nomen eius non populꝰ meus q2 negauerūt ip̄m an̄ pylatū dicētes. Nō hēmꝰ regem niſi ceſarē.⁊ tūc ꝓprie facti ſūt nō ppl's eiꝰ.ſm ꝙ p̄dixerat Dan̄.ix.c. Pꝰ hebdomadas.lxij.occidet xp̄s:⁊ nō erit eꝰ ppl's q̄ eū negaturꝰ ē.⁊ de ill' dr̄ h̄. Quia vos n̄ ppl's meꝰ.
In capi.j.oſee vbi dicitur in poſtilla. Et fuit iſte beeri ꝓpheta ſicut et filius ⁊c.

Additio.

Ut dictū fuit in additiōe ſup hieremiā.j.ca. licet in dictis cuiuſdā doctoris thalmudici repiat̄ ꝙ qñ nomen patris alicui⁹ ꝓphe exꝓmit̄ in ꝑncipio ꝓphie filij.pater etiā intelligit̄ fuiſſe ꝓpha nō tñ hoc dictū reputatur vt regula apud eos.ſ; tanq̄ dictū qđ eadē facilitate ꝯtēnit̄ q̄ approbat̄ cū nullū fundamentū habeat in ſacra ſcriptura nec etiā in rōne.nā manifeſtū ē ꝙ de⁹ indifferēter dat donū ꝓphetie cui vult etiā ſi nō ſit fili⁹ ꝓphe. Itē ad nr̄am eruditionē nō videt̄ ꝑtinere noſſe.an beeri pat̄ Oſee fuerit ꝓpha vel nō ꝓphetia beeri nō inueniat̄. Si em̄ ꝓphetia beer inueneret̄.opteret nos ꝯgnoſcere ꝙ eſſz ꝓpheta vt ei⁹ ꝓphetiā recipem⁹:ſ; cū talis ꝓphia nō inuenit̄ curioſum vr̄ magis q̄ vtile ſcire ipm̄ fuiſſe ꝓphaz vel nō. Idē dōm de alijs pr̄ibus ꝓphaꝝ q̄ꝝ noīa i ꝓphetijs filioꝝ exꝓmunt̄ q̄ q̄dē noīatio patrū vt dicūt quidā hebreorū expoſitores ſit eo ꝙ tales pr̄es erāt ſuis tpib⁹ famoſi q̄ rōne etiā noiant̄ in aliq̄b⁹ ꝓphetijs nō ſolū pr̄es ſ; etiaz aui ⁊ ꝑaui.vt de zacharia ⁊ alijs. In eo.ca.vbi đr i poſtil. In dieb⁹ hieroboaz filij ioas. Additio.

Si querat̄ q̄re in ꝓphia eſaie q̄ ꝓphizauit tpib⁹ q̄tuor regū iude h̄ noiatoꝝ nō noiat̄ hieroboaz q̄ regnit cū oſya rege iuda.xiiij.an.vt đr in poſtilla.⁊ tñ noiat̄ hic in ꝓhemio oſee. Quid ad h̄ dōm ſit hr̄ in additione ꝑma ſup ꝑmū ca.eſaie. In eo.ca.vbi đr in poſtil. Prorem fornicariam. Additio.

Secundū trāſlationē ionathe.ſ.chaldaicū illud qđ hic đr. Sume tibi vxorē fornicariā. Et abijt ⁊ accepit gomer filiā debelaim ⁊ ꝯcepit ⁊c̄.ſil̄r ⁊ illud qđ infra.iij.ca.đr. Adhuc vade ⁊ dilige mulierē tuā dilectaz amico ⁊c̄.totū intelligit̄ in viſiōe ꝓphetica factū nō autez in re.ꝙ licet deuiet a cōi expoſitiōe doctoꝝ nr̄oꝝ ⁊ etiam hebreoꝝ.vr̄ tñ aliquā ꝑtē v̄itatis hr̄e. Primo ex h̄ ꝙ accipere mlr̄ierē fornicariā mētis aut corpis.dato ꝙ poſtq̄ eā accepit ꝓpha neutro mō eſſet fornicaria.tñ adhuc haberet ſpēm mali:qđ de⁹ nō p̄cipet facē p̄ſertim ꝓphe.cui⁹ vita cederet alijs in exēplū. Itē iſtud factū nullo mō correſpōdet rei figurate. Illa em̄ gomer erat fornicaria tantū mō añq̄ eā accipet ꝓpha.ſ; poſt acceptionē erat vxor legitima ⁊ caſta ꝯiugali caſtitate ſm̄ cōem expoſitiōem.ſ; cōſtat ꝙ regnū iſrl̄ ⁊ etiā regnū iude poſtq̄ deo fuerūt ꝯiūcta ꝑ legis acceptiōem fornicata ſunt a deo ſm̄ aūt expoſitiōem chaldaicam ꝓpheta accepit illā fornicariā ⁊ fecit filios fornicationū qđ ꝓprie correſpondet rei figurate.ſ; q̄ ſm̄ iſtā expoſitionē hoc ſolū fuit ſm̄ viſiōem ꝓpheticam ⁊ nō realiter.iđ nullā rōem habet peccati vl̄ mali exempli.ſil̄r exponūt aliq̄ illud qđ hr̄ Geñ.xv. Sume tibi vaccam triennez ⁊ arietē triū annoꝝ ⁊c̄.qđ totū fuit factū in viſione ꝓphetica.qđ ſatis ſufficiebat ad certificatiōem abrae de his q̄ ibidē ꝯtinent̄.iaz em̄ modicū añ de ipo dixerat. Credidit abraā deo ⁊ reputatū ē ei ad iuſticiā. ⁊ ſic vr̄ ꝙ iā nō optebat oñdere ſibi ſig̃ viſibilia ad credendum cuius ſil̄e poteſt dici in ꝓpoſito. Replica.

Circa ꝑmū Oſee burgeñ.monet̄ ꝯtra poſtillatorē꜀ꝯdicentē ꝙ pr̄es ꝓpharū in exordijs noiati fuerint etiam ꝓphete.ſm̄ regulam hebreoꝝ de hoc vide correctorium circa ꝑmū capitulū Hiere. Etiā circa idem capitulum burgen.vt yſmael manū mouet ꝯtra oēs :nimirū ꝙ oim ꝯtra eū moueant̄. Dicit em̄ illum paſſum. Accipe fornicariā ⁊c̄.nō debere intelligi ſm̄ rem.ſ; ſm̄ ꝓpheticaz viſionem nō realiter.q̄ habet ſpeciem mali quā deus nō p̄ciperet vt ꝓpheta cedēt alijs in malū exemplū.hui⁹ correctiōem vide Geñ.xij.in correct.penulti. Sed ꝙ burg. hic arguit ꝙ factū nullo mō corrñdet rei ſignate. nō valet:q̄ ſm̄ materiam ſubiectam vtriq̄ correſpondet : q̄uis non oportet figuram ⁊ figuratū ꝑ oia correſpondere.vtz ꝑ totam legē veterem.imo ⁊ burgeñ.infra.xj.ca. cū gloſa dicit. Typus ꝑtem indicat ꝙ ſi totum p̄cedat in typo:iaz non eſt typus ſed veritas.corrñdet aūt ſm̄ materiam fornicarie vt terra fornicās ſit figurata:ſ; nō oportet ſi fornicaria ſumpta in matrimoniū fuit emendata ꝙ igitur iſrl̄ figuratus debuit eſſe emendatus. Et dicuntur filij legitimi:filij fornicationū a denominatiōe matris:quādo poſita fuit in exemplo figurali. Quia tunc deus etiaz ſynagogam recipet in vxorem legitimam ſi auferret fornicationes ſuas a facie eius ⁊c̄.ꝓut etiam burg.exponit

Capitulum.ij.

a Et erit nume- Ca.ij.
rus filioꝝ iſrl̄ q̄ſi hare
na maris q̄ ſine mēſu
b ra ē : ⁊ non numerabit̄. Et
c erit in loco vbi dicet̄ eis ñ
d pplr̄s meus vos : dicetur
f eis:filij dei viuētis. Et cō
g gregabunt̄ filij iuda ⁊ filij
h i iſrl̄ ꝑiter: ⁊ ponent ſibimet
k l caput vnū ⁊ aſcēdēt de ter
m n ra q̄ magn⁹ dies iezrahel
o p Dicite frīb⁹ vr̄iſ ppl̄s me⁹

Et erit. Hic incipit ſecundū ca.ſm̄ hebreos i quo poſt excecatiōem iudeoꝝ ponitur illuminatō gētium. Circa qđ ſciēdum ꝙ ideo hic incipit nouū capitulū ad denotandū ꝙ incipit alia ſententia a precedenti.⁊ diuidit̄ tur in duas partes : q̄ primo deſcribit̄ gentilitat̄ vocatio. ſcđo vocate conſolatio ibi. Propter hoc Prima in duas. q̄a primo ponitur dicta vocatio. ſcđo interponit̄ regni iude captiuatio ibi. Iudicate. Sciendū etiam ꝙ gentiles conuerſi ad fidem xp̄i nomine iſrl̄ nominant̄.ſicut fuit declaratum Eſa.xliiij.ſuper illud. Iſte dicet domine ego ſum. ⁊ ille inuocabit in nomine iacob. ⁊ hic ſcribet manu ſua domino ⁊ in nomine iſrael aſſimilabitur.ideo dicit̄ hic.

a Et erit numerus filioꝝ iſrael quaſi harena maris.id ē in multitudine maxima:ſicut videmus impletum in cōuerſione gentium. b Et erit in loco.hanc auctoritatez allegat apl̄us ad Roma.ix.dictam ad litteram de cōuerſione gentium:ꝓpter qđ exponentes hanc partem aliter videtur ab eo diſcordare.ꝓpter qđ ſicut dixi a principio intelligitur de illuminatione gentium.dicit igitur.

b Et erit in loco.i.in orbe vniuerſo vbi habitāt gentiles c Ubi dicetur eis.non populus me⁹ vos. quia vſq̄ ad aduentum chriſti fuerunt idolatrie dediti. d Dicetur eis filij dei viuentis.ꝑ ſuſceptiōem fidei.ſm̄ ꝙ dicit̄ Iob j. Quotq̄t autem receperūt eū dedit eis poteſtatez filios dei fieri his qui credūt in nomine eius Et q̄ cōuerſi ſunt ꝑ p̄dicatōem apl̄oꝝ ⁊ alioꝝ diſcipuloꝝ q̄ fuerūt iudei:ita ꝙ ex iudeis ⁊ gētilibus facta eſt vna eccleſia. iđ ſubditur f Et congregabunt̄ filij iuda.i.apl̄i alijq̄ diſcipuli natione iudei. g Et filij iſrael.i.gentiles cōuerſi qui ſic nominantur vt p̄dictum eſt. h Pariter.i.in vna eccl̄ia. i Et ponent ſibimet.i.vnanimiter confitebuntur. k Caput vnum ſcz chriſtum. l Et aſcendent de terra id eſt multiplicabūtur fideles per orbem ſicut illa q̄ pullulant de terra.vnde ⁊ de magna multitudine populi cōuenientē adinuicem dicitur vulgariter. Uidebatur populus de terra pullulare. m Quia magnus dies iezrahel.i.magna congregatio ſeu multiplicatio fidelium. eo ꝙ iezrahel interp̄tatur ſemen dei.⁊ hoc modo exponit ra. Sal̄.licet vertat ad alium intellectum. non em̄ poteſt conuenienter exponi pars iſta de populo redeūte de babylone vt volunt aliqui dicere:quia ille populus redijt i hierl̄m. Eſdre.j.⁊ non in iezrahel.quia ſamariam ⁊ alias ciuitates propinquas.x.tribuum de quib⁹ erat Iezrahel tenebant gentiles ibi adducti de aſſyrijs. vt habetur.iiij. Reg.xvij.⁊.j.Eſdre.iiij.⁊ quia ſicut dictum eſt per fideles de natione iudeoꝝ facta eſt ꝑma ꝯuerſio gentilium iđ alloquitur eos dominus dicens.

n Dicite vos apoſtoli ⁊ alij fideles de iudeis
o Fratribus veſtris.id eſt conuerſis de gentilibus q̄ facti ſunt fratres veſtri per ſuſceptionem fidei.
p Populus meus.i.ꝙ ſunt ppl̄us meus ſicut ⁊ vos ſicut dicit apl̄us ad Rom.iij.ca. Non eſt diſtinctio iudei ⁊ greci.nam idem dominus omnium ⁊c̄.

q ¶ Et ſorori veſtre.ſ.gẽtilitati ꝯuerſe. r ¶ Miſericordiā ꝯſecuta.cū eñ eſſet ab antiquo idolatrie dedita ꝑ miam dei merā ⁊ nō ꝑ merita pꝛm.vocata eſt ad fidē ſicut iuda ꝑ merita abꝛae ⁊ alioꝝ ſctōꝝ antiquoꝝ. s ¶ Judicate.h denūciat captiuitas duaꝝ tribuū q̄ ſupꝛa fuerat omiſſa: eo ꝙ captiuatiōi.x.
tribuuꝫ q̄ ſt iſrl' ſm
carnē iūgebat voca
tio ſeu illuminatio
gentiū q̄ ſunt in iſrl'
ſm ſpm̄ ⁊ diuidit in
duas ptes. q2 ꝓ de-
nūciat captiuitaſ rō
ne culpe. ſcdo rōne
ignorātie ibi. Et h
neſciuit. ¶ Circa pmū
alloquit iuſtos qui
erāt in regno iuda:
vt hieremiā baruch
⁊ alios dicens.
s ¶ Judicate mrem
vr̄aꝫ.i.irlꝫ q̄ erat me
tropolis in regno.⁊
ſic mr aliaꝝ ciuitatū
⁊ toti⁹ ppl'i.ſicut.ij.
Regū d2 de abela.
Cur q̄ris ſubuerte-
re matrē ciuitatū in
iſrl'. t ¶ Ju dicate.
id ē ex malicia eius
ꝑpendite v ¶ Qm̄
ipa nō vxor mea. et
h ꝓpter idolatriaꝫ ꝑ
quā a me receſſit.et
maxime tpe manaſ
ſe q̄ idola poſuit in
templo dn̄i x ¶ Et
ego nō vir ei⁹.q2 vir
⁊ vxor correlatiue di-
cunt.⁊ ideo remoto
vno remouetur reli
quū. y ¶ Auferat
forni.ſu.i.idolatras.
z ¶ A facie ſua.ita ꝙ ad eas ampli⁹ nō attēdat ſꝫ magis re tro dorſum ꝓijciat. z ¶ Et adulteria ſua ⁊c̄.loquit de ie ruſalē ꝑ modū meretric' q̄ int vbera ſua ponit fragrātia aliq̄ vt magis placeat adultero:ſic hitatores irl'm offere- bant idolis fragrās thymiama. a ¶ Ne forte expoliē eā nudā ꝑ chaldeos.q̄ ciuitatē poſtea ſpoliauerūt oībus bo nis.hic d2 forte nō ꝓpter aliqd̄ dubiū exn̄s in deo reſpcū futuroꝝ q̄ ſt ſibi certiſſima.ſꝫ ad denotādū libertatē arbi- trij ꝑ quā ſi ꝑfecte peniteret deus ꝑceret de pena. b ¶ Et ſtatuā eā ſm di.nati.ſue.i.in magna ꝯfuſiōe ⁊ vilitate.ſm ꝙ d2 Ezech.xvj. Jn die ort⁹ tui nō ē p̄ciſus vmblic⁹ tuus ⁊ in aq̄ nō es lota.⁊ ſequit. Proiecta es ſuꝑ faciē terre in abiectiōe. c ¶ Et ponā eā q̄ſi ſolitudinē.deſtruct' muris ⁊ ꝯbuſtis edificijs. d ¶ Et ſtatuā eā velut trā inuiā.ꝓpt multiplicationē ſpētū ⁊ aliaꝝ feraꝝ ex lōga vaſtatiōe tre e ¶ Et interficiā eā ſiti.deficiēte potu i obſidiōe f ¶ Et fi lioꝝ ei⁹ nō miſe.ſꝫ ꝑtim occidētur ⁊ ꝑtim captiuabunt:⁊ oīa iſta paſſa eſt irl'm poſtea ꝑ chaldeos g ¶ Qm̄ fi.for. ſunt.i.multe idolatrie.ſicut viri ſanguinū dicunt multi ſanguinis effuſores:genitiuus eñ pl'alis hꝫ v̄tutē huius duplicis ſingularis. h ¶ Vadā poſt amatores meos ⁊c̄ poſt idola quib⁹ victū ⁊ veſtitū ⁊ alia neceſſaria.attribu- ebant. i ¶ Propter h ecce ego ſe.vi.tu.ſpinis ⁊c̄.i.chal- deis obſidētibus irl'm in circuitu cū gladijs interficiēdū k ¶ Et ſemi.ſu.nō inue.i.vias ꝑ q̄s poſſet effugere. l ¶ Et ſequet amatores ſuos.i.deſiderabit aduentū egy- ptioꝝ q̄ ꝓmiſerāt ei auxiliū m ¶ Et nō apprehēdet eos q2 nō fuerīt eis in auxiliū ſꝫ mag' in nocumentum.

q ⁊ ſorori veſtre miſericordi
r
s am ꝯſecuta Judicate mrēꝫ
t vr̄am iudicate: qm̄ ipa nō
v
x vxor mea ⁊ ego nō vir ei⁹
y Auferat fornicatōes ſuas
z a facie ſua ⁊ adulteria ſua
z
a de medio vberum ſuoꝝ ne
b forte expoliē eā nudā ⁊ ſta
tuā eā ſm diem natiuitati'
c ſue ⁊ ponā eā q̄ſi ſolitudiēꝫ
d ⁊ ſtatuā eā velut trā inuiā
e ⁊ interficiā eā ſiti:⁊ filioꝝ
f
g illi⁹ nō miſerebor qm̄ filij
fornicationū ſt:q2 fornica-
ta ē mater eoꝝ. Cōfuſa eſt
h q̄ ꝯcepit eos:q2 dixit. Va
dā p⁹ amatores meos qui
dāt panes mihi ⁊ aq̄s me-
as ⁊ lanā meā ⁊ linū meuꝫ
i oleū meū ⁊ potū meū ¶ Pro
pter h ecce ego ſepiā viam
tuā ſpinis ⁊ ſepiā eā mace
k ria Et ſemitas ſuas nō iue
l niet:⁊ ſeq̄t amatores ſuos
m ⁊ ſi apprehēdet eos ⁊ q̄ret
n eos ⁊ nō iueniet. Et dicet
Vadā ⁊ reuertar ad viruꝫ
meū priorē q2 bn̄ mihi erat
p tunc magis q̄ nūc. Et hec
neſciuit. q2 ego dedi ei fru
q mentū ⁊ vinū ⁊ oleū:⁊ ar-
gentū multiplicaui ei ⁊ au-
r rū q̄ fecerūt baal. Jdcirco
s
cōuertar ⁊ ſumā frumētuꝫ
meū in tempe ſuo:⁊ vinuꝫ
t meū in tpe ſuo :⁊ liberabo
lanam meā ⁊ linū meū que
opiebant ignominiā eius
v Et nūc reuelabo ſtulticiaꝫ
eius in oculis amatoꝝ ei⁹
x ⁊ vir nō eruet eā de manu
y mea. Et ceſſare faciā omne
z gaudiū eius. ſolēnitatē ei⁹
a neomeniā eius. ſabbatum
b
c ei⁹ ⁊ oīa feſta tpa eius. Et
d
corrūpā vineā e⁹ ⁊ vicū e⁹
e d̄ q̄b⁹ dixit. Mercedeſ hee
mee ſt q̄s d̄derīt mihi ama
f tores mei. Et ponā eā i ſal
g tum ⁊ comedet eam beſtia
h
i agri. Et viſitabo ſuꝑ eā di
es baalim q̄b⁹ accēdebat i
k cenſum ⁊ ornabat inaure
ſua ⁊ monili ſuo .⁊ ibat p⁹
amatores ſuos ⁊ mei obli
l uiſcebat dicit dn̄s. ¶ Propt

n ¶ Et dicet:vadam ⁊ reuertar.q2 ciuitas irl'm vidēs ſe in arto poſitā ⁊ in puncto captiōis ⁊ deſtructiōis: ꝑcepit ꝙ male fecerat colendo idola.⁊ querendo humanū auxiliū ex dei diffidētia.ſed hoc fuit nimis tarde. p ¶ Et hec ne- ſciuit.h ꝯn̄r denūciat dicta captiuitas culpabilis rōne igꝛ-
rantie.q̄ cauſat i aīa
ex peccatoꝝ ml'tipli
catione.ſm ꝙ d2 ſa-
piē.ij.ca. Excecauit
illos malicia eorum
⁊ ſm h d2 h p ¶ Et
hec neſciuit. q2 ego
dedi ei frumentum
⁊c̄.i.cibū ⁊ potū ⁊ in
dumentū q̄ diuitie
ſunt naturales
q ¶ Et argentū mul
tiplicaui ⁊c̄.i.diuiti-
as artificiales. mag̃
enim cecitas fuit at-
tribuere talia idolis
ſurdis ⁊ mutis
r ¶ Que fece.baal.
ei ſacrificia offeren-
do ⁊ p̄cioſis eum or
nando. s ¶ Jdcir-
co ꝯuertar ⁊ ſu.fru-
mentū ⁊c̄.i. auferaꝫ
ab ea bona ad victū
⁊ veſtitū ꝑtinentia.
t ¶ Et liberado lanā
meā de ſeruitute.q̄a
ſeruit idolatris coꝝ
ignominiā opiendo
v ¶ Et nūc reue.ſtul
ti.ei⁹ in ocu.ama.e⁹
id eſt corā idolis q̄-
bus ſeruiebat ⁊ ſciē
tibus egyptijs q̄b⁹
ꝯfederata erat.
x ¶ Et vir non eruet
eū . egyptij eñ non
poterāt eā iuuare ſi
cut ꝓmiſerāt. y ¶ Et ceſſare faciā om.gau.eius ciuitatē ⁊ ppl'm deſtruēdo. z ¶ Solennita tē eius.i.ſolēnitates. ponēdo ſingulare ꝓ plurali.ſicut Exo.viij. Venit muſ- ca grauiſſima.⁊ q̄ ſint ille ſolēnitates explicat magis di. a ¶ Neomeniam eius.q̄ fiebat in p̄ncipio cuiuſlibet mē- ſis. b ¶ Et ſabbatū eius.in fine cuiuſlibet hebdomade. c ¶ Et oīa feſta ⁊ tpa ei⁹.i.feſta tempalia q̄ fiebant ſemel i anno ſcꝫ paſche ⁊ penthecoſtes ⁊ ſk'ium. d ¶ Et corrū- pam vineā eius ⁊c̄.i.vineas ⁊ alias arbores fructiferas quas p̄ſciderūt chaldei in terris circa irl'm exiſtentibus. e ¶ De q̄bus dixit. Mercedes he ⁊c̄.q2 nō ſolū bona mo- bilia attribuebat bn̄ficio idoloꝝ ſꝫ ēt bona immobilia. f ¶ Et ponā eā in ſaltū.hierl'm eñ deſtructa longo tpe fu- it ſine hitatoribus.⁊ ſic creuerūt ibi ſpine ⁊ frutecta. g ¶ Et comedet eā.i.bona eius h ¶ Beſtia agri.i.nabuc. q̄ verſus in amentiā eiectus fuit ab hoibus ⁊ cū feris fu- it habitatio eius:vt hꝫ Dan̄.iiij. i ¶ Et viſitabo ſuꝑ eaꝫ dies baalim.i.in quibus ſeruiuit baalim debite puniēdo k ¶ Et ornabat inaure ſua ⁊c̄.ad reuerentiā eñ idoloꝝ or nabāt ſe hitatores irl'm.ſicut catholici in feſtis ſanctoꝝ l ¶ Propter h.ꝑtem iſtā exponit ra.ſa.de captiuitate ba- bylonica ⁊ eius relaxatiōe vſq3 ad finē ca.⁊ aliq̄ exposito res catholici eū ſequūtur in ꝑte exponētes de reductione captiuitatis babylonice.ſꝫ ꝯtra h obuiat l'ra in plurib⁹ lo cis ⁊ potiſſime in fine capi.q2 ab apl'o ad Rom̄.ix.allega tur dicta l'ra de ꝯuerſione gentiliū ad fidē vt videbit.⁊ ſꝫ hoc in ꝑte ponitur gentilitatis vocate diuina ꝯſolatio.vt ſupꝛa dictū eſt in diuiſione ꝓpter hoc iſtud non copulat

m hoc ecce ego lactabo eā et
n ducā eā i ſolitudiē3. Et lo
o q̄r ad cor eiꝰ ⁊ dabo ei vi-
p nitores eiꝰ ex eodē loco ⁊
q vallē achor ad apiēdā ſpē
r s Et cauet ibi iuxta dies iu-
uentut' ſue ⁊ iuxta dies aſ-
cenſionis ſue de terra egy
t pti. Et erit i die illo ait do
v minus: vocabit me vir me
us ⁊ non vocabit me vltra
x baalim. Et auferā noia ba
alim de ore eiꝰ ⁊ nō recor-
y dabit vltra nois eoꝝ. Et ꝑ
cutiā eis fedus in die illa.
z a cū beſtia agri ⁊ cū volucre
b c celi ⁊ cū reptili terre. ⁊ ar-
cū ⁊ gladiū ⁊ bellū ꝯteram
d e de terra: ⁊ dormire eos fa-
f ciā fiducial'r. Et ſponſabo
g te mihi i ſempiternū: ⁊ ſpō
ſabo te mihi in iuſticia ⁊ iu
dicio ⁊ i miſericordia ⁊ mi
ſerationibus. Et ſpōſabo
te mihi in fide ⁊ ſcies quia
h ego dn̄s. Et erit in illa die
i k exaudiā dicit dn̄s: ⁊ exau-
diam celos: ⁊ illi exeudiēt
terrā: ⁊ t̄ra exaudiet triticū
l ⁊ vinū ⁊ oleū ⁊ hec exaudi
ent iezrahel. Et ſeminabo
m eā mihi i t̄ra3: ⁊ miſerebor
eiꝰ q̄ fuit abſq3 mia. Et di-
cam nō ppl'o meo: populꝰ
meꝰ es tu. ⁊ ipe dicet. deꝰ
meꝰ es tu. ¶ Capi. iij.

immediate ad l̄ram p̄cedentem. ſ3 ad illud qd̄. ſ. poſitū ē Dicite fratribus vr̄is ppl's meꝰ. ⁊ ſorori vr̄e. i. gentilitati ꝯuerſe. Miam ꝯſecuta ec̄. l ¶ Propterea hoc ecce ego lactabo eā. cōſolatiōibus ſpūſſancti. Vn̄ Act. x. ca. legit ꝙ p̄dicāte petro cecidit ſpūſſanctus ſuꝑ corneliū ⁊ alios gentiles q̄ erāt cum eo ⁊ loquebant linguis. m ¶ Et ducā eā in ſolitudinē q2 a tpe apl'oꝝ multi cōuerſi ad fidē transferebāt ſe ad loca ſolitaria vt meliꝰ vacarent ꝯtēplatiōi ⁊ reficerent ꝯſolatiōe diuina. iō ſubditur. n ¶ Et loq̄r ad cor eiꝰ qd̄ fit in ſecretoꝝ reuelatōne: ⁊ ſpūſſācti ꝯſolatione. o ¶ Et da. ei vini. eiꝰ ex eo. loco. Iſti ſūt apl'i q̄ vinū doctrīe xp̄ifidelibus ꝓpinauerūt. ꝓpter qd̄ ſaluator dicit de ſeipo Ioh. xv. ca. Ego ſu3 vitis vera ec̄. Et iſtd̄ vinū germinat v̄gines Zach. ix. Et iſti vinitores fuerūt ex eodē loco. q2 nati in iudea ſicut ⁊ xp̄us. p ¶ Et vallem achor. nō eſt nomē loci ſm̄ ꝙ dicit ra. ſa. q2 achor nō ē nomen ꝓpriū ſ3 appellatiuū ⁊ turbationē ſignificat. vt ꝓbatū fuit Ioſue. vij. ⁊ iō ꝑ vallem achor intelligit humilis ꝯtritio de peccatis. ſicut dicit idē ra. ſa. ꝓpter qd̄ andreas ⁊ alij ſequētes eū dicētes. ꝙ vallis achor eſt h̄ nomen loci iuxta hiericho quē p̄ intrauerūt redeūtes de babylone magis iudaizant q̄ſtū ad h̄ q3 ipe. q ¶ Ad apiendā ſpe3 humilis em̄ ꝯtritio de pc̄tis aperit ſpem ſalutis. r ¶ Et canet ibi. deū laudando. s ¶ Iuxta dies iuuētutis ſue. ⁊ q̄ ſint illi dies ſubdit. Et iuxta. ⁊ ꝑ id eſt. Et iux̄ dies aſceſionis eius de terra egypti. tūc em̄ aſcēdens de mari rubro cecinit Cantemus dn̄o gl'ioſe ec̄. Exo. xv. Sic p̄mitiua eccl'ia valde fuit diuinis laudibus intenta. vt3 in actibus apl'oꝝ in pluribus locis. t ¶ In die illa. i. in tpe noui teſtamēti. v ¶ Vocabit me ec̄. baalim. Dicūt h̄ aliq̄ ꝙ baalim idem ſignificat ꝙ vir meus. ⁊ tn̄ redeūtes de captiuitate vitabāt hoc nomē eo ꝙ erat ſil'e noi idoli. ſ. baal. Ra. ſa. h̄ exponit magis catholice q̄ſtū ad hoc dicens. ꝙ vir meus h̄ accipit. i. ſponſus meus q̄ eſt noiatio amoris. Baalim v̄o ſm̄ ꝓprietatē hebraici ſermonis idem ē ꝙ dn̄s meꝰ q̄ noiatio eſt timoris. ſm̄ illud Malach. j. ca. Si ego dn̄s vbi ē timor meus. ⁊ ſic eſt ſenſus ꝙ ex familiaritate cū deo ppl'us eius vocabit eū ſub noie amoris. ⁊ nō timoris. ⁊ hoc ꝓprie ꝯuenit ſtatui noue legis q̄ ē lex amoris ſm̄ ꝙ dicit aug. Breuis drīa legis ⁊ euangelij. timor ⁊ amor. ſic igitur timori ſucceſſit amor. x ¶ Et aufe. noia baalim ec̄. ſicut pt3 impletū ꝑ p̄dicatiōem apl'orū ⁊ alioꝝ credētiū ꝙ ceſſauit idolatria q̄ſi ꝑ totū mūdū. y ¶ Et ꝑcutiā eis fedus in die illa. i. tempe gr̄e. z ¶ Cum beſtia agri. i. cū crudelibꝰ tyrannis. a ¶ Et cū volu. celi. id ē cū regibus ſuꝑbis. b ¶ Et cū reptili terre. i. cum eorū miſtris. q2 ⁊ iſti q̄ i p̄ncipio ꝑſeq̄bant fidē xp̄i ad fide3 ſunt ꝯuerſi in mag̃ ꝑte totiꝰ mūdi. ⁊ maxie a tpe ꝯſtātini c ¶ Et arcū gladiū ⁊. bellū ꝯtera3. q2 xp̄ianoꝝ ꝑſecutores facti ſunt eoꝝ defenſores. iō ſequit. d ¶ Et dormire. i. q̄eſcere. e ¶ Eos faciā. ſedata ꝑſecutiōe. f ¶ Et ſpōſabo te m̄ in eternū. q2 eccleſie xp̄i ſponſe nō ſuccedet: niſi ſtatus glorie. g ¶ Et ſpon. te m̄ in iuſticia ec̄. q2 fides ſine oꝑibus mortua eſt h ¶ Et erit in die illa exau. ſ. p̄ces fidelium. ⁊ ſubditur modus. i ¶ Et ꝑ id eſt. k ¶ Exaudiam celos ec̄. qd̄ intelligit de multiplicatiōe bonoꝝ tpalium ⁊ ſpūalium in eccl'ia. Dicūt em̄ celi exaudiri. qn̄ dei volūtate rorē ⁊ pluuiā ſalutiferā infundunt: ⁊ terra qn̄ humectat ⁊ fecundat ſic diffuſa. ⁊ terrenaſcētia qn̄ terra ꝓfert ea in abundātia. qn̄ q3 vero ad abūdantiam bonoꝝ ſpūalium celi dicūt exaudiri: qn̄ angeli q̄ ſūt ciues celeſtes impetrāt apud deū etia3 bona ꝓ regnis ⁊ ꝑſōis ſue cuſtodie cōmiſſis. ⁊ terra. i. hitatores eiꝰ qn̄ exaudiuntur ab angelis. ⁊ bona ſpūalia ꝑ triticū vinū ⁊ oleū deſignata. qn̄ m'tiplicant in fidelibꝰ ppl'is ideo ſequitur. l ¶ Et hec exaudiēt iezrahel. i. ſemē dei cuiuſmodi ſūt fideles ſicut. ſ. dictū eſt ca. j. ꝓpter qd̄ ra. ſa. dicit h̄ ꝙ ꝑ iezrahel intelligūtur filij captiuitatis in ſua reuerſione: qd̄ nō pōt intelligi de ciuitate iezrahel ad quā nō redierūt. vt dictū eſt. ſ. Iſta aūt ꝯpleta ſunt i eccl'ia fideliū q̄ ex dei bn̄ficio bonis ſpūalibus ⁊ tpalibus ē fecunda. m ¶ Et miſerebor eius q̄ fuit abſq3 mia. trāſlatio. lxx. h3. Et diligā nō dilectā ec̄. i. gentilitatē que an̄ vocationē nō erat dilecta. et in hoc ſenſu allegat hanc ſcripturā apl's ad Roma. ix. ꝓpter qd̄ ſic ē intelligēda ꝑs iſta vt p̄dictū eſt. ¶ In ca. ij. vbi d2 in poſtil. Et vallē achor nō ē nomē loci. Additio

Scōm glo. achor ē nomē ꝓpriū ⁊ ſignificat illū trāſgreſſorē de q̄ fit mētio Ioſue. vij. a quo vallis illa i qua fuit interfectꝰ vallis achor noiat. ⁊ eſt ſenſus ꝙ ſic punito illo achor iſrahelite hēbāt ſpem vincēdi. ſic deſtructa irl'm ⁊ templo ꝑ rōnos ⁊ punitis his qui peccauerūt in xp̄o q̄ſi deſtuctis figuris. iā habent apl'i gaudiū ⁊ ſpem ꝙ totū mundū xp̄o ſubijcient. vt in gloſa.

¶ In eodem capitulo vbi dicitur in poſtilla. Et ſponſabo te mihi in ſempiternum. ¶ Additio.

Ter repetitur hic deſponſatio p̄ cū d2. Deſponſabo te in ſempiternū: ſcd̄o cū dicit Et deſponſabo te m̄ in iuſticia ⁊ iudicio ⁊ in miſericordia ⁊ miſeratiōibus. tercio cū dicit. Et deſpōſabo te mihi i fide. ⁊ ſcies q2 ego dn̄s. Vn̄ ſm̄ glo. p̄mo ſponſauit deus eccl'iam antiq̄rū in abraam. vel cum eduxit eam de egypto. vt vxorem haberet ſempiternā. Scd̄o in monte ſynai dans eis pro ſpōſalibus legis iuſticiā ⁊ iudiciū ⁊ iunctam legi miſericordiā vt ſi peccauerit captiuet. ſi penituerit renouetur. Tercio ſponſauit eā in aduētu filij. qd̄ eſt in fide trinitat' in q̄ fide credentes ſtatim ſciunt. ꝙ ille eſt deus quē p̄us negauerūt hec in glo. vn̄ ſubdit. Et ſcies q2 ego dn̄s.

In ca. ij. vbi d2. Et vallem achor ¶ Replica.

Poſtillator dicit. Achor nō eſſe nomē ꝓpriū: ſ3 appellatiuū ſignificās turbationē. ⁊ hoc clariꝰ expoſuit Ioſue. vij. ibi burg. ei nō ꝯdixit. hic aūt ꝓpter quādā gloſam burg. ſe opponit: ſ3 videt glo. minꝰ autētica q̄ littere ꝯdicit. Nam ioſue. vij. ille tranſgreſſor de q̄ hūc locū exponit nō ē dictus achor ſ3 achan. ⁊ j. Paral. ij. dicitur. Achar: ⁊ in glo. interlineari ioſue. vij. d2 hoc idem ſentire beatus Hiero. Cū igit in nulla correcta biblia nomiet ille trāſgreſſor achor: videamus q̄ aīo burg. voluerit hāc glo. l'fe non ꝯſonantē adducere: niſi in odiū poſtillatoris

Nõ eſt igitur verū ꝙ vallis illa ſit ab illo transgreſſore dicta vallis achor ſꝫ eſt dicta a tranſgreſſione:⁊ ſic ē appellatiuū nomē nõ ꝓpriū.qꝛ ſignificat turbationē: put etiāꝫ innuit glo.in hoc loco. Capitulum iij.

Et dixit. Poſt vocatiōꝫ gētiū hic ꝯñr denūciat finalis ꝯuerſio iudeoꝝ. Circa quāꝫ pmo ponitur iudeorū ingratitudo ⁊ tādem eoꝝ excecatio. ſcḋo eoꝝ finalis conuerſio ibi Poſt hec Prima in duas.qꝛ pmo ponit ſignum ꝓpheticū.ſcḋo ſigtū ibi.Quia dies multos.Circa pmū dicitur ꝓphe a dño.

b Adhuc va.⁊ di.li.mu.dilect.amico in heb.hr̄ ſocio.Ex quo patꝫ ꝙ amicꝰ hic dicitur ſponſus vel maritus.ſb quo tamen vt igrata adulteratur.⁊ ſic iuſte a marito dimittit.ideo ſubditur.

Et dixit dominus ad me. Adhuc vade ⁊ di
lige mulierẽ dilctam
c amico ⁊ adulterā ſicut diligit
d dñs filios iſrl':⁊ ipi reſpe
e ctāt ad deos alienos ⁊ di
f ligūt viacia vuaꝝ. Et fodi
g h eā mihi qndeci argēteis ⁊
choro ordei ⁊ dimidio cho
i ro ordei. ⁊ dixi ad eā. Di
k es mltos expectab me. nõ
l fornicaberis ⁊ nõ eris vi
m ro: ſed ⁊ ego expectabo te

c Sicut diligit dñs filios iſrl'.eos de egypto educendo ⁊ legem diuinam aliaqꝫ beneficia ſpāliter tribuendo.ſm ꝙ dicit pſ.cxlvij. Non fecit taliter omni natiōi ⁊ iudicia ſua non manifeſtauit eis. d Et ipi reſpectant ad deos alienos.eos colendo.ſtatim eñ poſt legem datam adorauerūt vitulū ꝯflatilem Exo.xxxij. ⁊ poſtea temporibꝰ iudicum ⁊ regū idola coluerūt.vtꝫ ex decurſu illius tpis. e Et diligūt vinacia vuarū. In hebreo habet Dolia vl' ciphos.ex quo patet ꝙ ꝑ vinacia hic intelligunt vaſa vinoꝝ contentiua que tamen diligūtur ꝓpter vinū contentum:⁊ ſic notantur hic de ebrietate q̄ ducit ad alia vicia. f Et fodi eam mihi.in hebreo habetur.Et cõduxi eam mihi.ſcꝫ adulteram a marito dimiſſam.ſm autem tranſlatiōem nr̄am loquitur de plebe iudaica ꝑ modū vinee ex eo ꝙ dicit vinea domini ſabaoth.Eſa.v. Vinea autē colitur cum foſſione. g Quindecim argēteis. qꝛ ſm doctores hebreos ⁊ latinos eos ſequētes ꝑ hoc deſignat eductio ppl'i de egypto quā fecit deus.xv.die menſis primi. Exo.xij. h Et choro ordei ⁊ dimidio.choros aūt.xxx. modios ꝯtinet:⁊ ſic chorus ⁊ dimidius ꝯtinet.xlv.modios ad deſignādum.xlv. dies qui fluxerūt a.xv.die mēſis pmi excluſiue vſqꝫ ad pmā diem menſis tercij incluſiue in qua pplus exiens de egypto venit ad montē ſynai vbi recepit legem a deo ſm qḋ dꝛ Exo.xix. Mēſe aūt tercio egreſſionis iſrl' de terra egypti in die hac.i. pma die menſis ſm ꝙ exponūt oēs catholici ⁊ hebrei venerūt in ſolitudinē ſynai. Q aūt fuerūt ibi.xlv.dies pciſe ſic pꝫ.qꝛ iudei faciūt mēſes ꝑ lunatiōes.vna vo lunatio hꝫ.xxix.dies cū dimidia.ꝓpter qḋ iudei faciūt pmū mēſem.xxx. dierū ⁊ ſcḋm.xxix.⁊ ꝯñr ꝯbinādo.ex q̄ patꝫ ꝙ a.xv.die mēſis pmi excluſiue vſqꝫ ad pmā tercij incluſiue fuerūt dies xlv.videt aūt mihi ꝙ ꝑ iſtos nūeros pñt ꝯuenietiꝰ deſignari ꝓphe ſancti ⁊ ꝑſone ꝑ q̄s plebs iudaica vſqꝫ ad xp̄m fuit deducta.ita ꝙ ꝑ.xv.argēteos intelligunt.xv.ꝓphe quorū habent ꝓphie.ſ.eſaias:hieremias:ezechiel.⁊.xij.ꝓphe daniel eñ apud hebreos nõ reponit inter ꝓphas.ſꝫ inter agiographa.vtꝫ ꝑ Hiero.in ꝓlogo galeato.ꝑ.xlv.modios ꝑſone in genealogia xp̄i ꝯtente q̄ math.j.ponūtur.xlij ſm tres q̄terdenas ibidē poſitas:quibꝰ ſi addant tres reges qui omittūtur inter ioram ⁊ oziam ſm ꝙ declarat hiero.ſup math.habemꝰ.xlv. i Et dixi ad eam. Dies multos expectab me.in ſignum ꝙ plebs iudaica expectaret meſſiam multꝭ tpibus.adhuc eñ expectat. k Nõ fornicaberis.qꝛ nõ ſeruiuit idolis. l Et nõ eris cū viro.i. chriſto a q̄ es mō ſepata ꝓpter ſuam incredulitatem.

m Sed ⁊ ego expectabo te loquitur in ꝑſona dei q̄ expecabat iudeoꝝ finalē ꝯuerſionē. n Quia dies.hic ꝯñr ponit ſignatū ꝑ ꝓdigiale factū cū dꝛ.Quia dies multos q.d.factū pdictū deſignat ꝙ dies multos o Sedebūt id ē manebūt p Filij iſrl' ſine rege ⁊ ſine pncipe. ſicut videmus mō ipletū qꝛ de ſuis nõ habēt regē vel pncipē.ſed alijs regibꝰ ⁊ principibus ſeruiūt.

n o Quia dies mltos ſedebūt
p filij iſrl' ſine rege ⁊ ſine prin
q cipe ⁊ ſine ſacrificio ⁊ ſine
r s altari ⁊ ſine ephot ⁊ ſine te
t v raphin. Et poſt hec reuer
x tent filij iſrl' :et q̄rent dñm
y deū ſuū ⁊ dauid regē ſuū:
z ⁊ pauebūt ad dñꝫ ⁊ ad bo
ʒ nū eiꝰ in nouiſſimo dierū.

p Et ſine ſacrifitō ⁊ ſine altari. qꝛ non pñt ſacrificare extra ieruſalē:a q̄ ſt repulſi ⁊ tēplū eſt deſtructū r Et ſine ephot.i. ſine veſte ſacerdotali.qꝛ ſublatis ſacrificijs ceſſat vſus veſtꝭ ſacerdotalis s Et ſine teraphi. id eſt imaginibꝰ i q̄bꝰ demones ſolebāt dare rñſa.⁊ apḋ iudeos nõ ſunt talia.

Capitulum.iiij.

a Audite verbū domi
b ni filij iſrl':qꝛ iudiciuꝫ
dño cū hitatoribꝰ tre

t Et poſt hec.hic vltimo ponit iudeoꝝ finalis ꝯuerſio cū dicit.Et poſt h.i.poſt iudeoꝝ abiectionē ⁊ excecatiōem. v Reuertent.ab errore ſuo x Et q̄.do.de.ſu.deuote y Et dauid.i.dei filiū ihm xp̄m ⁊ ꝙ ſic debeat intelligi ptꝫ ꝑ trāſlatiōem chaldaicā apud hebreos autēticā q̄ ſic habet. Poſt hec reuertentur filij iſrl'.⁊ querēt cultum dei ſui.⁊ obediēt meſſie filio dauid regi ſuo z Et pauebūt ad dñm.ipm reuerēdo. ʒ Et ad bonū eius.timēdo declinare ab eo qḋ bonū ē in oculis eiꝰ.⁊ ſubditur tempus ʒ In nouiſſimo dieꝝ.i.circa finē mūdi implebit illḋ. vt dictū ē.ſ.j.ca. In ca.iij.vbi dꝛ in poſtil.Et poſt h. Hic vltimo ponit iudeoꝝ finalis ꝯuerſio. Additio.

b Hoc qḋ dꝛ.Et poſt h reuertent filij iſrl' ⁊ q̄rēt dñꝫ deum ſuū.ſm hebreos refert ad tpus in q̄ ſpectāt falſe meſſiā venturū in q̄ tpe dicūt ꝙ reuertent ad deū ꝑ pniam.⁊ erūt ſb obeddiētia ſui meſſie.⁊ ſic tenent ꝙ ex iſto loco nõ ē argumentū efficax ꝯ eos. Sꝫ bñ inſpicienti manifeſte ptꝫ qḋ ex hoc pḋ dꝛ. Reuertent filij iſrl' ⁊ quērēt dñm deū ſuū ⁊ dauid regē ſuuꝫ plane intelligit ꝙ ille dauid ſcꝫ de q̄ ibi loquit.iā venerat niſi ꝙ ipi nõ q̄rebant eū.nõ eñ dꝛ. Reuertent filij iſrl' ⁊ q̄rēt dñm ſuū ⁊ veniet dauid rex ſuus .ſꝫ:Et querēt dauid regē ſuū.q.d. querēt illū q̄ iam venerat.vñ ⁊ hec ꝓphetia implet de his q̄ quotidie ꝯuertunt ex eis.reſpectu quoꝝ dicit. In nouiſſimo dieꝝ etiā ſi nõ ſit in tpe circa finē mūdi. Nouiſſime ei dies dicunt tp̄s noue legis cui nõ ſuccedit alia lex vt habet infra. Miche.iiij.in poſtilla.vñ bñ aſpicienti hec auctoritas plane facit contra eos. Capitulū.iiij.

Audite. Supra oſee ꝓphetizauit non ſolum vbis ſed ſenſibilibus factis. Hic cõſequenter ꝓphetizat ſimplicibus verbis explicando magis premiſſa.q̄ ſunt duo in generali.ſ.dei iuſticia in peccatoꝝ punitione et eius miſericordia in penitentie ſuſceptione. Et diuiditur in duas partes.qꝛ primo ponitur explicatio. ſcḋo explicationis ꝓmulgatio ca.viij.pma in duas.qꝛ primo explicatur dei iuſticia in punitione peccatoꝝ.ſecundo eius miſericordia in reuerſione coꝝ capi.vj. Prima in duas. quia pmo explicatur iuſticia erga populum indiſtincte. ſecundo magis diſtincte capitulo ſequenti . Prima adhuc in duas.quia primo explicatur dei iuſticia in punitione peccatorum contra ꝓximum. ſecundo in punitione contra deum ibi. Secundum multitudinem . Circa primum dicitur.

a Audite verbū dñi.qḋ debetis intelligere.
b Quia iudi.dño cū habitatoribus terre.⁊ vult oñdere ꝙ iuſte ꝓcedit in coꝝ punitione ꝓpter quod ſubditur.

c ¶ Non eſt eñ veritas.ad ꝓximũ in ꝟbis. d ¶ Et non
mia.erga paupes in effectu cordis. e ¶ Et nõ ẽ ſcia dei.
directiua in agẽdis. f ¶ In terra.i.i iudea. g ¶ Maledi
ctũ.i.detractio ꝓxim ⁊ vituperiũ h ¶ Et mendaciũ.no
cendo ei in ꝟbis. i ¶ Homicidiũ.inferẽdo nocumentũ
corpis. k ¶ Et fur
tũ.in rebꝰ poſſeſſis.

ppli mei comedẽt.ſ.idoloꝝ ſacerdotes.p̄ recipiebãt ob-
latões factas ꝓ pctis: ⁊ potiꝰ q̄ ex ppli idolatria ex q̄ cõ
ſeq̄bant q̄ſtũ ſuſtẽtabant. ¶ Et ad iniq.eoꝝ ſble.anias
eoꝝ.inducẽdo eos ad idolatrãdũ ad maiorẽ q̄ſtũ ꝯſeq̄n-
dũ. k ¶ Et erit ſicut ppl's ſic ſacerdos.i.ſiles in punitõe
iõ ſbdit l ¶ Et viſi.
ta.ſup e viasꝰ eiꝰ.ſ
penã debitã inferen
do. m ¶ Fornicati
ſt.idolatrãdo.
n ¶ Et nõ ceſ.idola-
triam ꝯtinuando.
o ¶ Qm̃ dñm dereli.
in nõ cuſtodiẽdo.ſ.
legẽ eiꝰ.cuiꝰ cã ſbdit
p ¶ Fornicatõ.ſ.cor
palis ⁊ ſpũalis
q ¶ Et vinũ ⁊ ebrie.
auferũt cor.iſta ei a-
uertũt intellectũ et
volũtatẽ a ſtudio le
gis diuie r ¶ Ppl's
meꝰ i ligno ſuo.i.in
idolo ligneo s ¶ In
terrogauit.euẽtũ de
futuris t ¶ Et bac.
eiꝰ annũ. ei.erat eñ
q̇dã diuinãdi modꝰ
ꝑ ꝓiectionẽ baculi
⁊ oĩa iſta ⁊ ſilia ad
idolatriã ⁊ ſupſtitio
nẽ ꝑtinẽt. iõ ſequit.
v ¶ Spũs eñ for. de
ce.eos i malignꝰ ſpi
ritꝰ tẽtãs de idolatria
⁊ de ꝑtinẽtibꝰ ad eã
x ¶ Sup capi.mõt.
⁊c.i talibꝰ locꝭ arduis
⁊ vmbroſis idola
triã exercebant.
y ¶ Et pplm.nomẽ
ẽ arborꝭ vmbrã ma-
gnã faciẽtꝭ z ¶ Iõ
for.fi.ve.i.ꝑmittent
ſic decipi ⁊ iuſte. ad
vr̃am punitionem.
z ¶ Nõ viſi.ſr̃ fi.ve.
⁊c.ipediendo eas a
malꝭ ſuis ꝑ punitiõẽ
cuiꝰ cã ſubditur.

k ¶ Et far
tũ.in rebꝰ poſſeſſis.
l ¶ Et adulterium.
in ꝑſona ꝯiũcta. ⁊ ꝑ
ꝯñs in heredibꝰ fal-
ſis q̇ ꝑ adulteriũ ſũ-
mittuntur m ¶ In
undauerunt.ſ.vltra
modũ abũdauerũt
ſicut aq̄ inundãtes
ꝓprias ripas exeũt.
n ¶ Et ſanguis ſan-
guinẽ tetigit. ex p̄di
ctis eñ viciis ſecuta
eſt tanta effuſio ſan
guinis ꝙ hoĩes mu
tuo ſanguie fedebãt
o ¶ Propter h̄ lug.
ter.i.deſolabit.ſicut
econtrario dr̄ ridere
metaphorice qñ flo
ribus ⁊ fructibus re
pletur. p ¶ Et iſir-
mabit oĩs q̇ hitat in
ea nõ ſolũ hoĩes ſed
etiã beſtie ⁊ aues q̄
deſeruiũt hoĩbꝰ ad
ſolaciũ ⁊c ibũ ꝑ ve-
nationẽ ⁊ aucupiũ.
⁊ iõ puniunt hoĩes
in morte eoꝝ qñ pe-
ſtilentia moriuntur
q ¶ Et piſces maris
ꝯgregabunt.heb.di
cũt finient. ꝟbũ eñ
hebraicũ h̄ poſitũ
eq̄uocũ ẽ ad ꝯgrega
ri ⁊ finiri. ⁊ ex circũ
ſtãtia lr̄e vident he-
brei meliꝰ dicere.
r ¶ Verũtñ vnuſq̇ſ-
ꝙ nõ iudicz.i. nullꝰ
arguat pctõres huiꝰ
ppli q̄ facẽt fruſtra
ideo ſubditur.

c d e f g h i k ¶ Nõ eſt eñ veritas ⁊ nõ eſt
miſicordia ⁊ nõ ẽ ſcia dei.
in t̃ra. Maledictũ ⁊ mẽda
cium ⁊ homicidiũ ⁊ furtũ:
l m ⁊ adulteriũ inundauerunt
n ⁊ ſanguis ſanguinẽ tetigit
o p ¶ Propt̃ h̄ lugebit t̃ra et in-
firmabit oĩs q̇ hitat in ea.
In beſtia agri ⁊ i volucre
q celi ſ̄ et piſes marꝭ ꝯgrega
r bunt Verũtñ vnuſq̇ſq̄ nõ
iudicet ⁊ nõ arguatur vir.
s ¶ Ppl's eñ tuꝰ ſic hi q̇ ꝯdi-
t cũt ſacerdoti. Et corrues
v x hodie ⁊ corruet ẽt ꝓpha te
y cũ. ¶ Nocte tacẽ feci matrẽ
z tuã Cõticuit ppl's meꝰ eo
a ꝙ nõ habuerit ſciã. Quia
b tu ſciam repuliſti repellã
te ne ſacerdotõ fungarꝭ mi
c hi. Et oblita es legis dei
d tui: obliuiſcar filioꝝ tuorũ
e ⁊ ego. Scdm mlt̃itudinẽ
eorũ ſic peccauarũt mihi
f g glãm eoꝝ i ignominiã com
h mutabo. ¶ Pctã ppli mei co
i medẽt: ⁊ ad iniq̇tatẽ eorũ
k ſubleuabũt anias eoꝝ. Et
l erit ſic ppl's ſic ſacerdos ⁊
viſitabo ſuꝑ eũ vias eius
⁊ cogitatiões eiꝰ reddã ei
Et comedẽt ⁊ nõ ſaturabũ
m n tur. Fornicati ſunt ⁊ nõ ceſ

o ſauerũt: qm̃ dñm dereliq̄-
p rũt in nõ cuſtodiẽdo. For-
q nicatio ⁊ vinũ ⁊ ebrietas
r auferũt cor ¶ Populus meꝰ
s t in ligno ſuo iterrogauit et
baculus eiuſ annũciauit ei
v Spũs eñ fornicationũ de
cepit eos ⁊ fornicati ſunt a
x deo ſuo. Suꝑ capita mon-
tiũ ſacrificabãt: ⁊ ſuꝑ col-
les accendebãt thymiama
y ſubtus quercũ ⁊ pplm ⁊ te
rebinthũ q̄ bona erat vm-
z bra eiꝰ. Iõ fornicabunt fi-
lie vr̃e ⁊ ſponſe vr̃e adultẽ
z erũt ¶ Nõ viſitabo ſr̃ filias
vr̃as: cũ fuerint fornicate:
⁊ ſuꝑ ſpõſas vr̃as cũ adul
a b terauerit qm̃ ipi cũ mẽtrici
c bus ꝯuerſabant: ⁊ cũ effe-
d e minatꝭ ſacrificabãt ⁊ ppl's
f g nõ itelligẽs vapulabit Si
h fornicaris tu iſrl' non delin
i quat ſaltẽ iuda. Et nolite
k ingredi i galgala: ⁊ ne aſcẽ
l deritis i bethauen. neq̄ iu
m raueritis viuit dñs. Qm̃
n ſic vacca laſciuiẽs declina
o uit iſrl'. ¶ Nũc paſcet eos do
minꝰ: q̄ſi agnũ in latitudie
p ¶ Partieps ydoloꝝ ephra-
q r im dimittẽ eũ. Seꝑatũ eſt
ꝯuiuiũ eoꝝ: fornicatiõe for

s ¶ Pplus eñ tuꝰ ſicut hi q̇ ꝯdicũt ſacerdoti. ⁊ in hoc
oñdit eiꝰ icorrigibilitas t ¶ Et corrues hodie.i.cito. ⁊ mu
tat h̄ modꝰ loq̄ndi de tercia ꝑſona ad ſcdam v ¶ Et cor
ruet etiã ꝓpha.ſ.falſus. x ¶ Tecũ q̇ te nutriuit in viciis
adulatiõibus ⁊ mẽdaciis ſuis y ¶ Nocte feci tacẽ mr̃ẽ
tuã.i.irl'm q̄ de nocte capta fuit.ij. Paral'.vlti. ⁊ ſic ꝯfuſa
ꝯticuit. z ¶ Cõticuit ppl's meꝰ eo ꝙ nõ habuit ſciã.ſ.di
uine legis attẽdẽs magis falſis ꝓphis.iõ ſubdit.
a ¶ Quia tu ſciam repuliſti.ſ.diuinã ꝓphetis reuelatam
b ¶ Repel.te ne.ſacer.funga.m̃. Sacerdotes eñ ſctõs ꝓ
phetas ꝑſeq̄bant vtz de Hiere.xxvj. ⁊ iõ merito fuert̃ ꝑti
occiſi ⁊ ꝑtim captiuati i captiõe irl'm c ¶ Et oblita es le-
gis dei tui.legꝭ ſtudiũ dimittẽdo ⁊ mẽdaciis pſeudopro
phetaꝝ intẽdendo. d ¶ Obliuiſcar filioꝝ tuoꝝ.in neceſ
ſitate eis nõ ſuccurrẽdo e ¶ Scdm mlt̃itudinẽ. h̄ ꝯñr d
clarat diuia iuſticia i punitiõe ppli de pctis ꝯ deũ.ſ.idola
tria mlt̃iplici. ⁊ diuidit i duas ꝑtes. q̄ p̄ circa h̄ arguitur
ppl's.x.tribuũ.ſcdo monet ppl's duaꝝ ibi. Si fornicaris
Circa p̄mũ dr̄. e ¶ Secũ.mlti.eoꝝ ſic peccauert̃ m̃.pctã
mlt̃iplicãdo f ¶ Glãm eoꝝ.i.regiã dignitatẽ g ¶ In ig̃
miniã ꝯmutabo, regẽ cũ pplo captiuãdo. h ¶ Peccata

a ¶ Qm̃ ipi ⁊ pa.eoꝝ ⁊ mariti. b ¶ Cũ mẽtri.ꝯuer.forni
cando ⁊ adulterãdo corpal'r c ¶ Et cũ effe.i.cultoribus
idoloꝝ eunuchizatꝭ.ſic ꝟgines deputabant ad cultũ dee
veſte. d ¶ Sacrificabãt.fornicãdo ſpũal'r. e ¶ Et ppl's
nõ intel.i.itelligẽ nolẽs ꝙ iſta ſt̃ peſſima f ¶ Vapula.i.
ꝟberabit plagꝭ a deo imiſſis g ¶ Si for.h̄ monet duaꝝ
tribuũ ppl's talia cauẽ cũ dr̄. g ¶ Si for.tu iſrl'.ponit h̄
ſi ꝓ q̄.vtz ꝑ p̄dicta. h ¶ Nõ delinq̄t ſaltẽ iuda.q̄ hẽbat
tẽplũ dei in irl'm. i ¶ Et noli.ingre.in gal.lucꝰ ẽ vbi io-
ſue circũcidit filios iſrl'.vt hr̄ Joſue.v.ꝓpt̃ qd̃ locꝰ vene-
rabilior reputabat.ꝓpt̃ qd̃ idolatre poſtea ibi poſuerunt
idola. k ¶ Et ne aſcẽderitꝭ in bethauẽ.ibi eñ poſitꝰ vnꝰ
erat de vitulis aureis hieroboã l ¶ Neq̄ iuraueri.viuit
dñs.applicãdo idol' modũ iurãdi ꝑ deũ. m ¶ Qm̃ ſicut
vacca laſciuiens q̄ rũpit iugũ. n ¶ Declinauit iſrl' a iu-
go diuie legis. o ¶ Nũc paſcet eos dñs q̄ſi agnũ in lati-
tudine.qñ eñ agnꝰ dz occidi lautius paſcit. ⁊ ꝑ h̄ deſigna
tur ꝙ.x.tribus cito eſſent gladio tradende. p ¶ Parti-
ceps idoloꝝ ephraim.i.deditus idolatrie. q ¶ Dimitte
eũ tu iuda.ne ꝯſortio eius corrumparis.
r ¶ Seꝑatum eſt cõuiuium eoꝝ.i.excommunicatum.

g ¶ Dilexerūt afferre ignominiā.i.idolatriā. t ¶ Protectores ei⁹.i.reges ⁊ ſacerdotes. v ¶ Ligauit eū ſpūs ſcʒ malignus. x ¶ In alis ſuis.i.in intellectu ꝑ obſtinatiōʒ in effectu ꝑ executionē. y ¶ Et ↄfundenẗ a ſacrificijs ſuis.i.ppẗ ſacrificia ſua idolis ⁊ demonib⁹ oblata. ¶ C a.v.

ud fortalicium in ſorte ephraim . ⁊ ideo ſpo deſtructo ab aſſyrijs illi qui erant in fortalicijs beniamin ceperūt clāgere buccinis. vt pplus duaꝝ tribuū ſe prepararet ad reſiſtendum ne terra eoꝝ deſtrueret̃ ſicut terra decē tribuuʒ eis vicina. ⁊ hoc eſt qd̉ d̉r. Clangite buccina in gabaa ⁊c.

r nicati ſunt: dilexerūt affer-
t re ignominiā ꝓtectores e⁹
v Ligauit eū ſpūs i alis ſu-
y is ⁊ ↄfūdet̃ a ſacrificijs ſu
a Udite hoc ſacerdotes ⁊ attēdite dom⁹ iſrl̃ ⁊ dom⁹ re- (C a. v.)
d gis auſcultate q₂ vob̃ iudi
e ciū ē. Qm̄ laqus facti eſtł
f peculatiōi ⁊ ſic rethe expā
g ſum ſuper thabor: ⁊ victi-
mas declinaſtis in profun
h dum. Et ego eruditor oīm
i eorum. Ego ſcio ephraim
k ⁊ iſrl̃ nō eſt abſcōdit⁹ a me
Quia nunc fornicatus eſt
ephraim: ↄtaminatuſ ē iſrl̃
l Nō dabūt cogitatiōes ſu-
as vt reuertanẗ ad deū ſu-
m um: q₂ ſpūs fornicationuʒ
n in medio eoꝝ ⁊ dn̄m nō co
o gnouerūt. Et rn̄debit arro
p gantia iſrl̃ in facie eius: et
iſrl̃ ⁊ ephraim ruēt i iniqta
q te ſua. Ruet etiā iudas cū
r s eis. In gregib⁹ ſuis ⁊ i ar-
t mētis ſuis vadāt ad q̄ren-
v dū dn̄m: ⁊ nō iueniēt. Ab-
x lat⁹ ē ab eis. In dn̄o ꝑuaricati ſt̃ q₂ filios aliēos ge-
y nuerẗ Nūc deuorabit eos
z a mēſis cū ꝑtib⁹ ſuis. Clāgite buccina i gabaa: tuba in
b rama. Ululate i bethauen
c poſt tergū tuum beniamin
d e Ephraim i deſolatiōe erit
f In die correptiōis i tribu
g bus iſrl̃ oſ̄di fidē. Facti ſt̃
pricipes iuda q̄ſi aſſumen-
h tes ẗminū ſt̃ eos effunā q̄ſi
i k aquā irā meā Calūniā pa-
l tiēs ē ephrai fract⁹ iudicō
m qm̄ cepit abire p⁹ ſordem.
n o Et ego q̄ſi tinea ephrai: et
quaſi putredo domui iuda
p Et vidit ephrai i lāguorez
q ſuū: ⁊ iudas vinculū ſuum
r Et abijt ephraim ad aſſur.
s t ⁊ miſit regē vltorē. Et ipe
v nō poterit ſanare vos: nec
x ſoluere poterit a vob̃ vicu
y lum. Quoniā ego quaſi le
z ena ephrai: ⁊ q̄ſi catul⁹ leo
a nis domui iuda. Ego capiaʒ ⁊ vadā tollā ⁊ nō eſt qui
b eruat. Uadēs reuertar ad

Udite. h̃ ↄſequēter d̉clarat̃ diuina iuſticia i punitiōe peccatoꝝ magis diſtincte. ⁊ diuidit̃ i duas ꝑtes q₂ p̊ declaratur culpa. ſcd̉o determinat̃ pena ibi. Et rn̄bit. Circa ꝑmū exꝑmit̃ur diſtincti ſtatus ꝑpl̃i cū d̉r.
a ¶ Audite h̃ ſacerdotes q̄ debebāt ꝑeſſe in ſpūalibus.
b ¶ Et atten. domuſ iſrl̃. q̄ tenebat̃ do vero ſeruire ex leg̃ ſuſceptiōe. c ¶ Et domus regis q̄ ꝑ potēſtiam debebat ꝑmala cohibere. d ¶ Qr vobis iudiciū ē.i.ↄdēnatio iuſta: ⁊ ſubdit̃ cā. e ¶ Qm̄ la. facti eſtis ſpeculatōni.i.aīabus q̄ deberent ꝑ ↄtēplatione i deum eleuari.
f ¶ Et ſicut rhete expanſum ſuꝑ montē thabor. ibi ei reges iſrl̃ ponebant cuſtodiā militū ad capiēdū illos q̄ ibāt in ieruſalē ex deuotione ad offerendum.
g ¶ Et victimas declinaſtis in ꝓfun. cogentes offerre idolis q̄ ſunt dn̄o offerenda. h ¶ Et ego eruditor.i.cognitor ⁊ dn̄ſor oīm eoꝝ. i ¶ Ego ſcio ephraim.i.malicia eius. ⁊ noiat̃ h̃ ⁊ in pluribus locis. ⁊ maxime in h̃ ꝓph̃a regnū.x.tribuū ephraim eo ꝙ hieroboā ꝑmus rex fuit de illa tribu. k ¶ Et iſrl̃ nō eſt abſcōditus a me repetitio ē eiuſdē ſb̃ alio noie ad maiorem aſſertionē. l ¶ Nō dabūt cogitatiōes ſuas vt cōuertanẗ. q₂ ſt̃ obſtinati ꝑ deceptionē diaboli. id̉ ſequitur. m ¶ Quia ſpūs fornicationū.i.diabol⁹ de idolatria tētās n ¶ In medio eoꝝ ē. tanq̄ poſſidēs. o ¶ Et rn̄debit. hic ↄn̄r deuūciat̃ pena. ⁊ p̊ mł̃tipliciter. ſcd̉o ſolēnit̃ ibi. Clangite. Circa ꝑmū d̉r. o ¶ Et rn̄debit arro. iſrl̃ in faci. eius ꝑ penā debitam a deo illatā. p ¶ Et iſrl̃ ⁊ ephraim ruēt. id ē rex ⁊ ppl̃us. q ¶ Ruet etiā iudas cū eis.i.ſil̃i pena puniet̃. nō tn̄ eodē tꝑe. q₂ regnū iſrl̃ fuit captiuatū p̊ tempore oſee. ⁊ regnū iuda poſtea tꝑe ſedechie. r ¶ In gregibus ſuis. q̄ ſunt de ouibus ⁊ capris. s ¶ Et armentis ſuis.i. bobus ⁊ vaccis. t ¶ Uadēt ad q̄rendū dn̄m. offerendo ſacrificia de iſtis aīalibus iminēte hora ſue captionis. v ¶ Et nō inueniēt.ſ. eius mīa indigni. c⁹ cā ſubdit̃. x ¶ In dn̄o ꝑuaẗ. ſunt q₂ fili. alie. genuerunt. docētes eos idolatrare. y ¶ Nūc deuorabit eos mēſis.ſ. iulij: dic̃ ra. ſa. in q̄ ſamaria fuit capta. z ¶ Cū ꝑtibus ſuis. q₂ tūc terra.x.tribuū q̄ erat diuiſa in.x.ꝑtes ſm̄ numeꝝ tribuū. fuit deſtructa a ¶ Clangite. Hic ↄn̄r ſequit̃ pene ꝓmulgatio ſolennis. Circa qd̉ ſciendū ꝙ terra beniamin ex vna ꝑte erat ↄiuncta terre decē tribuū. Gabaa v̉o ⁊ rama erāt duo fortalicia in ſorte beniamin. Bethauen vero erat ali

Et ſubditur cauſa.
b ¶ Ulul̃. in bethauen. tanq̄ iam capti.
c ¶ Poſt tergū tuuʒ beniamin.i.iuxta te ꝓpter qd̉ timenduʒ tibi eſt ne patiaris ſimile. d ¶ Ephraiʒ id ē regnū.x.tribuū
e ¶ In deſolatione erit ꝑ ſalmanaſſar.
f ¶ In tribubus iſrl̃ oſ̄di fidē.i.fidelitatē ꝓphetarū meoꝝ q̄ ꝓnūciauerūt earū deſtructuctionem
g ¶ Facti ſunt prin. iuda q̄ſi aſſumētes terminū. captiuatis eñ decē tribubus ꝑ ſalmanaſſar illi d̉ regno iuda cogitauerunt dilatare terminū ſuū intra metas decem tribuū. cum tn̄ fortes eſſent diſticte ſm̄ ordinatiōem dei ꝓpter qd̉ i penaʒ huius cupiditatł ſb̃ditur. h ¶ Super eos effundā. q̄ſi aq̄ id eſt abundanter
i ¶ Iram meam. ſcʒ ꝑ nabuchodonoſor
k ¶ Calūniā patiēs eſt ephraim licet eñ pateretur iuſte ex ꝑte ſui. tamen ſalmanaſar inuaſit iniuſte ⁊ iniqua voluntate. l ¶ Fractus iudicio ſcʒ diuino iuſto: ideo ſubditur.
m ¶ Quoniam cepit abire poſt ſordem. id eſt poſt idolū ponitur hic ſingulare pro plurali.
n ¶ Et ego quaſi tinea ephraim.i.cito deſtruam eum.
o ¶ Et quaſi putredo domui iuda.i.tardius puniam eū tardius enim corrumpitur pannus ꝑ ſeipm̄ qd̉ fit putrefiendo q̄ corrumpatur a tinea que corrumpit ipm̄ aliq̄n etiam in nouitate ſua. ⁊ ita regnum iuda tardius fuit captiuatum q̄ regnum iſrael. vt ſuperius dictum eſt.
p ¶ Et vidit ephraim languorem ſuum. id eſt captiuitatem irreꝑabilem. ſicut languor eſt infirmitas incurabił.
q ¶ Et iudas vinculum ſuum. id eſt captiuitatem reuerſibilem ſicut vinculum ſolubile
r ¶ Et abijt ephraim ad aſſur. q₂ ꝑmo conſenſit reddē tributum regi aſſyriorum. s ¶ Et miſit vltorem.i.ad regeʒ egypti. vt ꝑ eum liberaretur a dicto tributo: ad quem miſit Oſee. iiij. Regum. xvij. t ¶ Et ipe non poterit ſanare vos. imo iſta miſſio fuit occaſio deſtructionis regni iſrahel. vt ibidem habetur v ¶ Nec ſoluere poterit a vobis de regno iuda. x ¶ Uincu. capti. vr̃e. exierūt.n. egyptij. de terra ſua ad auxiliū iudeoꝝ. ſ; territi ex decurſu chaldeoꝝ redierẗ i t̃rā ſuā. vn̄ h̃r Iere. xxxvij. y ¶ Qm̄ ego q̄ſi lee. ephrai. cito deuorās eū. z ¶ Et q̄ſi catu. leo. q̄ minꝰ crudelit̃ agit. Domui iuda. id̉ ſubdit̃ de vtraq̄ domo.
a ¶ Ego capi. q₂ vtraq̄ captiuitas facta eſt virtute diuina principaliter. b ¶ Uadens reuertar ad locum meū. ſubtrahendo ab vtroq̄ regno ſubſidium meum.

Donec deficiatis capti ab adverſarijs. d Et querat faciē meã. vexatione dãte vobis intellectũ. In captiu. .v. vbi dr in poſtilla. Quia filios alienos genuerunt ꝛc. Additio.

Hoc qđ dr Quia fili. alie. genue. pōt accipi ſic ſonat ſcz d generatiõe carnali: eo ꝙ vxores alienigenas ducebãt ex qb⁹ filios generabãt cõtra dei pceptum.

Capitulum. vj.

In tribulatione. Poſt declaratiões diuine iuſticie. h ɔñr declaratõ ponit ſue mie. ꝛ oñdit p̄ qbus mia ɔcedat. ſcđo qbus denegat ibi. qd faciã tibi. Circa primũ ſciendum ꝙ dei mia in aduẽtu chriſti fuit declarata. ꝓpter qđ merito pars iſta de aduẽtu eius exponit a catholicis ꝛ hebreis diuerſimode. Dicit em ra. ſal. ꝙ cũ dr h. In tribulatione ſua ꝛc. intelligit miſeria in q ſũt mõ iudei ꝓ ordẽ diſpſi: a q petũt in ſuis orõnibus publicis ꝛ pũatis ꝓ meſſiam liberari cui⁹ aduentũ expectant iudei. ꝛ iđ qđ ſubdit poſtea. Viuificauit nos poſt duos dies. i. tercia die ſuſcitabit nos. ꝓ pmã diē intelligit dies primi tēpli ꝑ ſalomonem edificati cui ſucceſſit nox deſtructiõis ꝑ chaldeos. ꝑ ſecũdã diem tp̄s ſcđi ꝑ zorobabel reedificati. cui ſucceſſit nox deſtructiõis ꝑ romanos. ꝑ terciã diē tp̄us edificationis tercij templi ꝑ meſſiam. de q exponũt edificationem tēpli q ht in fine ezechielis ſm erroꝛē ſuũ Hoc autem dictum fundat ſup falſo. ſ. ꝙ xp̄s ſit vēturus qđ iã tranſijt i pteritũ ſicut dixi diffuſe in qdã qõne de qlibet. ꝛ aliq reperij ſup libꝝ pſalmoꝝ ꝛ ſup eſaiã. ꝓpter qđ h omitto exponēdo lrãz ſm catholicã intentionē a In tribulatione ſua. i. pctõꝝ ſuoꝝ pnia. qꝛ veris penitētibus cõceditur mia. b Mane ɔſurgēt ad me. ꝛ iſtud fuit tpe Joh. baptiſte q pdicauit baptiſmũ pnie. ꝛ multi ad ei⁹ doctrinaz egerũt verã pniam. vtz in qttuoꝛ euãgelijs. ꝛ dr tp̄s eius mane. qꝛ ptinet ad pncipiũ tpis gr̃e qđ dr dies. ad Rom. xiij. Nox pceſſit: dies aũt appꝛopinquit. c Venite et reuertamur. baptizati em a iohe inſtabãt alios ad pniaz baptiſmi. d Quia ipe cepit. in heb. ht. Diripuit. i. tēpoꝛibus pteritꝭ puniuit nos qſi in pctis captos e Sanabit nos. ſpũaliter ꝛ tpaliter. d Percutiet nos. Repetitio eſt eiuſdē ſnie ad maioꝛem aſſertionē. Viuificabit nos ꝛc. qꝛ poſt duos dies moꝛtꝭ ſue ꝛ ſepulture reſurrexit xp̄s. cui⁹ reſurrectio ē pncipiũ reſurrectiõis nr̃e. ad vitã imoꝛtalem. j. ad Coꝝ. xv. Xp̄us reſurrexit a moꝛtuis pmitie doꝛmientiũ: qm̃ ꝑ hoiem moꝛs ꝛ ꝑ hoiem reſurrectio moꝛtuoꝝ. ꝛ ſicut in adã oẽs moꝛiũtur: ita ꝛ i criſto oẽs viuificabũtur. Et h expoſitio magis ɔſonat lr̃e qꝫ pcedēs qꝛ accipit dies ꝓpꝛie. illa aũt valde impꝛopꝛie.
f Et viuem⁹ in ɔſpcũ ei⁹ vita gr̃e ꝛ poſtea glie g Sciem⁹. noticia fidei. h Seqmurqꝫ. imitãdo opa chꝛiſti. i Vt ɔgſca. do. facie ad faciē. ɔñr ponit modus viuēdi ꝛ ɔuerſandi cũ dr. k Quaſi dilu. ppa. eſt egreſ. ei⁹. qa ipe ē lux vera. Joh. j. l Et veniet qſi ymber tpaneus. ꝛ in hoc ſignificat doctrina xp̄i ſb metaphoꝛa ymbꝛis terrã fecũdantis. licet aũt oꝛt⁹ xp̄i ꝛ ei⁹ pdicatio ꝛ ɔuerſatio pceſſerint eius moꝛtem ꝛ reſurrectiõem. tñ hic poſt ſcribunt. qꝛ frequēter in ſacra ſcriptura pus facta ſcribuntur poſtea: vtz in nouo ꝛ veteri teſtamēto. m Quid faciã tibi. h ɔñr oñdit qb⁹ mia dei denegat ſcz hipocritis ꝛ apte malis. ꝛ oñdit h p̄ in duabus domibus. ſ. iſrael et iuda ſil: ſcđo in regno iſrl ꝑ ſe ſeqnti ca. Circa pmũ dr. n Mia vr̃a qſi nubes matutina ꝛc. q. d. ſicut nubes matutis aliqñ diſſoluit oriēte ſole ſiñ pluuia: ꝛ ros matutin⁹ ſine humectatione terre: vt quãdo eſt multũ puul⁹: ſic mia vr̃a ē ſine effcũ ꝛ per ɔñs ficta ꝛ iſta hypocriſis notabiliter viguit in iudeis tpe xp̄i. vtz in decurſu euangelij.
o Propter h dolaui i pphis. i. ꝑ pphas rſi coꝛrectiões volui eos reducē ad rectitudinē ſicut ligna ꝑ dolationē. p Et occidi eos in verbis oꝛis mei. i. occidendos pdixi ꝑ pphas q ſunt os meũ vba mea pferendo.
q Et iudicia tua. i. punitiões tibi inferēde. r Quaſi lux ingredient. i. manifeſte apparebũt iuſte. s Quia miam volui. i. acceptaui t Et nõ ſacrifi. ꝛ ſciaz dei ꝛc. ſacrificia em veteris legꝭ nõ erãt accepta de ſe. ſꝫ tm̃ ex offerētiũ deuotiõe. ſꝫ iſta cũ h de ſe ſũt acceptabilia inqꝫtũ ſũt bona de genere. tñ nõ ſt meritoꝛia vite etne niſi fiãt ex caritate. v Ipi aũt ſic adã trãſgreſſi ſũt pactũ ꝛc. ſicut em adã trãſgreſſus fuit mãdatũ dñi de ligno vetito comedēdo. ſic iudei de vtroqꝫ regno trãſgreſſi fuerũt legē dñi datã i mõte ſynai. ꝛ expmit ɔñr qdã terra. x. tribuũ in h malo valde notabilis cũ dr. x Galaad ciuitas opantium idolũ. ꝛ ſic trãſgrediebat mãdatũ legis oꝛdinãs ad deũ.
y Supplãtata ſanguine. Hebꝛei dicũt. Inſidiatrix ſanguini. Dictio em hebꝛaica hic poſita ad ſupplãtationem ꝛ inſidiationē ē equoca: vꝫ tñ h magis accipi ꝓ inſidiatione. qꝛ ſubdit poſtea. z Et qſi fauces viroꝝ latronum qꝛ qrũt glutire bona alioꝝ. a Particeps ſacerdotum in hebꝛeo ht. Societas ſacerdotũ. i. maioꝝ eo mõ loquendi q dicit. ij. Reg. viij. Filij aũt dauid ſacerdotis erant b In via interficiētiũ. ꝑ hoc deſignat ꝙ maioꝛes de galaad erãt ɔſentanei ꝛ pticeps in latrocinijs iſtis ꝛ homicidijs: ꝛ in hoc erat trãſgreſſio legis ɔ pximũ. c Pergētes de ſichē ad aliũ locũ vbi erant nũdine ad qs poꝛtabãtur pecunie ꝓ emēdis mercimonijs: ꝛ latrones pꝛedicti ponebãt ſe in inſidijs ibi. d In domo iſrl vidi hoꝛrendũ. ſ. idolatriã ꝛ homicidiũ. e Sꝫ ꝛ iuda pone meſſez tibi. i. tempus tue collectiõis ꝛ trãſlationis de terra tua ꝑ chaldeos. f Cũ ɔuer. ca. po. mei. Hebꝛei aũt dicũt. Cũ ɔuertero ineptam leticiã ppl̃i mei. Dictio em hebꝛaica h poſita equoca eſt ad captiuitatē ꝛ leticiã ineptã. ꝛ hoc ſecũdo mõ magis ɔſonat lr̃e pcedēti. qꝛ in captiuitate babylonica cõuerſa fuit leticia iude in triſticiam. tranſlatio vero noſtra ſic exponit. Sed ꝛ iuda pone meſſem tibi ꝛc. q. d. licet cito debeas duci in captiuitatem. tamen adhuc erit meſſis tibi in terra tua. f Cũ redux. in cap. popu. mei. ſub zoꝛobabel de licentia cyri. ꝛ in hoc notat diſtinctio captiuitatis iude ꝛ iſrl. qꝛ iſta reuerſa fuit ad terram ſuam. captiuitas aũt iſrl non eſt reuerſa.

c locũ meũ donec deficiat ꝛ
d qrat faciē meã. Capi. vj.
a In tribulatõe ſua ma
b ne ɔſurgēt ad me. ve
c nite ꝛ reuertemur ad
d e dñm qꝛ ipe cepit ꝛ ſanabit
d nos: ꝑcutiet ꝛ curabit nos
e Viuificabit nos p⁹ duos
dies i die tercia ſuſcitabit
f nos ꝛ viuem⁹ i ɔſpcũ eius
g h ſciem⁹ ſeqmurqꝫ vt cogno
i k ſcam⁹ dñm Quaſi dilucu
lũ pparat⁹ ē egreſſus eius
l ꝛ veniet qſi ymber nob tē
m poꝛane⁹ ꝛ ſerotin⁹ tre. qd
faciã tibi ephꝛai: qd faciaz
n tibi iuda. Miſericoꝛdia vr̃a
qſi nubes matutia ꝛ qi ros
o mane ptrãſiēs. Propter h
p dolaui in pphis: et occidi
q eos i vbis oris mei ꝛ iudi
r cia tua quaſi lux egredient
s Quia miſericoꝛdiã volui:
t ꝛ nõ ſacrificiũ: ꝛ ſciam dei
v plus qꝫ holocauſtuz. Ipſi
autē ſicut adam trangreſſi
ſunt pactũ: ibi puaricati ſt
x i me. Galaad ciuitas ope-
y rãtiũ idolũ ſupplãtata ſan
z guine: ꝛ qſi fauces viroꝛuz
a latronũ: pticeps ſacerdo-
b c tũ in via inſficiētiũ ꝑ gen
tes de ſichē: qꝛ ſcel⁹ opati
d ſt. In domo iſrl vidi hor-
rēdũ ibi foꝛnicatiões ephꝛa
e im ɔtamiat⁹ ē iſrl. Sꝫ ꝛ iu-
f da pone meſſem tibi: cũ cõ
uertero captiuitatē populi

mei. ❡ Capitulum. vij.

Cum ſanare vellē iſrl':
reuelata eſt iniquitas
ephraim ⁊ malicia ſa-
c marie qꝛ opati ſūt mēdaciū.
d Et fur ingreſſꝰ ē ſpolians.
e latrūculus foris ⁊ ne forte
dicāt i cordibꝰ ſuis omnē
maliciā eoꝝ me recordatū
f nūc circūdedeꝛt eos adin-
uētiões ſue corā facie mea
g facte ſūt. In malicia ſua leti-
ficauerūt regē ⁊ i mēdacijs
h ſuis pꝛicipes. Oēs adulte-
i rātes qſi clybanꝰ ſuccēſus
k a coqnte. Quieuit paululū
ciuitas a ꝯmixtiōe fermēti
l donec fermētaret totū. Di-
m es regꝭ nrī. Ceperūt princi-
n o pes furere a vino. Extēdit
p manū ſuā cū illuſoribꝰ: qꝛ
applicueꝛt qſi clybanū cor
q r ſuū cū inſidiaret eis. Tota
nocte dormiuit coqns eos
mane ipe ſuccēſꝰ qſi ignis
s flame. Oēs calefacti ſūt qſi
t clybani ⁊ deuorauerūt iudi-
v ces ſuos. Oēs reges eoꝝ
ceciderūt: nō ē q clamet in
x eis ad me. Ephrai i pplis
y ipe ꝯmiſcebat. Ebpꝛai fa-
ctus ē ſubcinericiꝰ panis:
z a q nō reuerſat. Comederūt
b alieni robur eiꝰ: ⁊ ipe neſci-
c uit. Sz ⁊ cani effuſi ſūt i eo:
d ⁊ ipe ignorauit. Et hūilia-
bit ſupbia iſrl' i facie eius.
e Nec reuerſi ſūt ad dñz deū
ſuū ⁊ nō qſierūt eū i oibus
f his. Et factꝰ ē ephrai qua-
g ſi colūba ſeducta nō habēs
h cor. Egyptū inuocabāt ad
i aſſyrios abieꝛt. Et cū pfe-
k cti fuerit: expādā ſuꝑ eos re-
the meū: ⁊ qſi volucrē celi
detrahā eos. cedā eos ſe-
cundū auditionē cetus eo-
l rū. Ve eis: qm̄ receſſerunt
a me. Vaſtabunt: qꝛ puari-
m cati ſunt in me. Ego rede-
mi eos ⁊ ipi locuti ſunt cō-
n tra me mēdacia. Et nō cla-
mauerūt ad me i corde ſuo
o p ſed vlulabant in cubilibus
q ſuis. Sup triticū ⁊ vinum
rumiabant: ⁊ receſſerunt a
r me. Et ego erudiui eos et
s ꝯfortaui brachia eoꝝ: ⁊ in
me cogitauerunt maliciā.
t Reuerſi ſūt vt eſſent abſqꝫ
v iugo facti ſūt quaſi arcꝰ do-
x loſus. Cadēt i gladio pꝛici-

c Cum ſanare vellem. Hic incipit ❡ Capitulū. vij. capitulū in hebreo in libris correctis. in q oſtendit negatio diuine mie regni iſrl' ꝓpter multitudinē ⁊ euidētiā ſue iniqtatꝭ. ⁊ pͦ ponit euidētia cū dr i pſona dñi

a ❡ Cū ſanare vellem iſrl'. eius captiuitatē reducendo.

b ❡ Reuelata ē iniqtas ephrai ⁊c. i. tam multiplex ⁊ manifeſta: ꝙ hmōi bñficio eſt indigꝰ. c ❡ Opati ſūt mēdaciū erga hoīes ⁊ deū p idolatriā ⁊ fallaciam.

d ❡ Et fur ingreſ. eſt ⁊c. i. pati ſunt aliena rape intus ⁊ ex. ⁊ ſic ptꝫ euidētia multiplicis peccati eorū cōtra ꝓximū. Cōſeqnter ponit eadē euidētia in pctīs cōtra deum cū dicitur

e ❡ Et ne forte dicāt ⁊c. q. d. nō pñt dicere ꝙ eoꝝ pctā antiq latebāt me: ⁊ nūc ſū recordatus: quia.

f ❡ Nūc circūd. eos adin. ſue. i. ita euidētes ſunt circa eos. ſicut furtū qd circumdat collū latrōis dephēſi. Dicunt aūt h adinuētiões vituli aurei qs adinuenit hieroboā rex pmꝰ i iſrl' de ꝯſilio falſorū ꝓphaꝝ ne pplus regni iſrl' reuerteretur ad regnū dauid: vt hr. iij. Reg. xij. vñ ſbditur g ❡ In malicia ſua letificauerūt regē. ſ. ꝓphe falſi et ſacerdotes excelſoꝝ cū em veniſſet ꝓpha dñi ad increpandū hieroboam vitulis imolantē. ⁊ ad eius dictū altare fuiſſꝫ ſciſſum. ⁊ manus regis arefacta. ꝓpha falſus iuit poſt virū dei ⁊ reduxit eū p mendacia ſua. ꝓpter qd fuit pcuſſus a leone in itinere. iij. Reg. xiij. Et ſic ꝓpha falſus ꝯfirmauit regē in errore dicēs ꝙ ille nō fuerat ꝓpha dñi nec a dō miſſus. cū in itinere fuiſſet a leone pcuſſus ⁊ ſic rex ⁊ pncipes eius ꝯſentiētes fuerūt letificati. h ❡ Oēs adulterātes. i. idolatrātes. i ❡ Quaſi clydanus ſuccen. a coqnte. i. ad hoc incitati a rege. ſm em cōem modū loquēdi ille q incitat alios ad malū dicit ſuccēdē furnū. k ❡ Quieuit ciuitas paululū ⁊c. qꝛ a pncipio totus pplꝭ nō fuit infectus illa idolatria. ſꝫ paulatim ad hoc tractus totus populus: ⁊ tūc fuerūt poſite cuſtodie ne aliqui irent in irlm in diebus ſolennibꝰ l ❡ Dies regis nrī. ſic dixit hieroboam ꝙ ſolennitas dñi erat in bethel vbi erat vnus vitulꝰ. iij. Reg. xij. m ❡ Ceperunt pncipes furere. i. cū eo idolatrare. n ❡ A vin. fecerat em pncipibus magꝰ cōuiuia: vt ſic eos attraheret ad intentionē ſuā. iō ſubdit. o ❡ Extēdit ma. ſu. cū illuſo. in hoc em illudebāt deo. p ❡ Quia appli. qſi clyba. cor ſuū. i. ex feruēti volūtate ſecuti ſūt eū idolatria. q ❡ Cū iſidiaret eis. vt auerteret eos a dō ſuo r ❡ Tota nocte dormiuit. i. in pace qeuit qñ vidit aſſentiētes ſibi. qꝛ vltra nō timuit occidi ab eis p reuerſiōem eorū ad regnū dauid ꝓpter quod audacius ad idolatriam eos innitauit. ideo ſubditur. Mane ipe ſuccenſus.

s ❡ Omnes calefacti ſunt. i. ardentes in idolatria.

t ❡ Et deuorauerūt iudices ſuos. interficiēdo ſenes viros illos reprobātes v ❡ Oēs re. eo. ceci. in illā idolatriā vñ de quolibet eorūdē dr. iiij. Reg. iiij. A pctīs hieroboā q peccare fecit iſrahel nō receſſit ⁊c.

x ❡ Ephraim. h ponitur idolatrie multiplicitas. cū dr. Ephraim in pplis ipe ꝯmiſcebat. qꝛ regnū iſrl' nō ſolū fuit infectū idolatria hieroboam. ſꝫ etiā idolatrijs gentiliū exñtiū circa regnū ⁊ nō ſolū ad horā ſꝫ etiā cōtinue. iō ſubditur

y ❡ Ephraim fa. eſt ſubcinericius. i. idolatrijs gentiū infectus: ſicut panis ſbcinericius ꝯhit ſordes a cinericius.

z ❡ Qui nō reuerſatur. p penitentiam.

a ❡ Come. alie. ro. eꝰ qꝛ ꝓpter pctā iſta frequēter fuit ab hoſtibus deꝑdatus

b ❡ Et ipe neſciuit. qꝛ h eſſet ꝓpter hāc idolatriā. ⁊ ſic patet eiꝰ excecatio. ñ ſolū iuuenū ſꝫ etiā ſenū. ideo ſubditur.

c ❡ Sꝫ ⁊ cani eff. ſūt i eo. i. dediti iſti peccato. iō ſbdit pena.

d ❡ Et hu. ſu. iſrl'. qd impletū fuit tpe Oſee q cū pplo iſrael ductꝰ ē captiuꝰ in aſſirios. iiij. Reg. xvij

e ❡ Nec reuerſi ſunt p pniam debitam.

f ❡ Et factus eſt ephraim qſi colūba ſeducta. i. rethibꝰ aucupis capta. g ❡ Nō habēs cor. i. fiduciam in domino.

h ❡ Egyptū inuocabāt. cōfugientes ad humanū auxiliū ⁊ dimittentes diuinū. et hoc tpe Oſee. iiij. Reg. xvij.

h ❡ Ad aſſirios abierūt tpe manahē. iiij. Reg. xv.

i ❡ Et cū pfecti fuerint. ꝯfidētes de auxilio hūano ⁊ diffidētes de diuino k ❡ Expā. ſup eos rethe meū. dādo eos in manibꝰ aduerſarioꝝ. ⁊ cā ſubdit. l ❡ Qm receſſerūt a me. p multiplicē idolatriā. vt viſum ē. m ❡ Ego rede. eos. de ſuitute egypti. n ❡ Et ipi locuti ſunt ꝯ me mēd. dicētes de vitulis aureis. Ecce dij tui iſrl' q eduxerūt te d terra egypti. iij. Reg. xij. n ❡ Et nō clama. ad me in cor. ſuo. me deuote deꝑcādo. o ❡ Sed vlula. in cultu idolorum. p ❡ In cubilibus ſuis. i. in delubris. q ❡ Super triticū ⁊ vinū rumina. qꝛ pꝰ idolatriā gulā exercebant.

r ❡ Et ego eru. ⁊ ꝯfor. brac. eoꝝ. mittendo eis ꝓphetas ad eruditionē eoꝝ ⁊ cōfortationē in bono. s ❡ Et i me cogitaue. mali. ꝓphas meos occidendo. t ❡ Reuerſi ſunt: vt eſſent abſqꝫ iugo. pmo em ſubtraxerunt ſe a iugo roboam filij ſalomonis. iij. Reg. xij. ⁊ poſtea a iugo diuino legis ſeruiendo idolis. v ❡ Facti ſunt quaſi arcus doloſus. qui reflectit ſagittam cōtra tenentem eum. ſic populus iſrael blaſphemias retorquebat in deū ſuſtentatorē ſuū. x ❡ Cadent in gladio. ſ. aſſyriorum.

y ¶ A furore lingue ſue.ſ. ꝓpter blaſphemias cōtra deum
z ¶ Iſta ſubſannatio eoꝝ.i.deriſio dei. 3 ¶ In terra egy-
pti.i.didicerūt eā cū eēnt inter egyptios.
¶ In ca.viij.vbi dr̄ in poſtil. Cū ſanare vellē. ¶ Additio.
Quod dr̄ hic. Cū ſanare vellē iſrł ⁊c̄. vſq3 ibi. Coraꝫ

q Facie mea facta ſunt. Aliter exponēdū videtur. Ad qḋ ſciendū ꝙ in illo pplo.x. tribuū erāt aliq̄ pctā occulta ⁊ aliq̄ manifeſta de quibꝰ loquit̃ propheta i pſōa dei ad modū medici .q̄ intēdēs curare aliquē morbū patētē inuenit i infirmo alium morbū occultū ex quo curatio reddit̃ difficilior. ⁊ hoc eſt qḋ dicit. Cū ſanare vellē iſrł.ſ. a morbo ſeu peccato publico Reuelata eſt iniquitas ephraim ⁊ malicia ſamarie .ſ. ille q̄ erāt occulte. qḋ declarat cū ſequit̃. Quia opati ſūt mēdatiū.in mēdatio eīn pnicioſo duo cōiter occurrūt vicia. Primū eſt patens .ſ. falſa vocis ſignificatio. Aliud eſt latēs.ſ.intentio fallēdi: que in corde cōſiſtit ſoli deo nota qui ẜm ꝓphetā ſcrutat̃ corda ⁊ renes. Declarat eīn ꝓpoſitū in eo qḋ ſequit̃. Et fur ingreſſus eſt ſpoliās latrūculus foris. Cōtingit enim q̄nq3 ꝙ aliq̄s aliena cupiēs ⁊ nō audiēs hoc publice facere furat̃: ⁊ ſic eſt viciū latēs: ⁊ cū hꝫ oportunitatē i publico hec rapit: ⁊ ſic eſt patēs viciū: ⁊ de hoc dicit. Et fur ingreſſus eſt.ſ.latēs. Et eſt ſpoliās latrūculus foris. ⁊ ſic patens. Cōſequent̃ q2 int̃ eos erāt aliq̄ qui murmurātes de diuina iuſticia dicebāt ꝙ mala que deꝰ eis inferebat nō ꝓueniebāt ex culpa ꝓpria ſ3 ex demeritis antiquoꝝ parentū ꝓut etiā hodie hebrei erronei aſſerūt dicētes ꝙ ſunt in hac captiuitate ꝓpter peccatū vituli in deſerto fabricati: qḋ falſū eſt ꝓut alibi eſt oſtenſū.iō ſubdit. Ne forte dicāt in cordibꝰ ſuis oēm maliciā eoꝝ me recordatū. ſ3 oſtēdit ꝙ punitio eis illata ſeu cōminata correſpōdebat peccatis eoꝝ p̄ncipalit̃ cōmiſſis. vnde ſubdit. Nunc circūdederūt eos adinuētiones ſue corā facie mea facte ſūt.q. d. nō ꝓ p̄teritis antiquoꝝ vicijs puniunt̃ ſ3 ꝓ eis que per ipſos ſunt p̄ncipaliter ꝑpetrata. ¶ Replica.

In ca.viij.vbi dr̄. Cū ſanare vellem.id qḋ Burgeñ. vult addere ſup poſtil. videt̃ ſimplicit̃ falſū ꝙ deo medico ſit aliquis morbꝰ notus ⁊ aliq̄s occultꝰ: q2 oīa nuda ⁊ apta ſunt oculis dei: ⁊ ſi dcere velit Burgeñ. ꝙ aliq̄s ſit occultꝰ hoibus nō deo tunc expoſitio non eſt ad ꝓpoſitū lr̄e que eſt verbū dñi dicentis. Cū ſanare vellem ⁊c̄. ¶ Caplm̄.viij.

In gutture. Poſt declarationē diuine iuſticie ⁊ miſericordie hic ɔ̄nr ponit̃ ꝓmulgatio vtriuſq3 ⁊ p̄ iuſticie. ſecūdo miſericordie ca.xiiij. Prima i duas. q2 p̄ ponit̃ dei iuſticie ꝓmulgatio: ſecūdo pplī icrepatio ca.ſe. Prima in tres q2 p̄ ꝓclamat̃ dei iuſticia cōtra iudam: ſcd̄o cōtra iſrł: ibi. Ne inuocabūt. tertio iterū ɔtra iudā: ibi. Et iudas. Circa p̄mū dicit̃ ꝓphete a dño.
a ¶ In gutture tuo ſit tuba.i. clama alte ad modū ſonitꝰ tube: ⁊ quid debeat clamare ſubdit̃. b ¶ Quaſi aquila. i.nabuch. rapax ad modū aq̄le: ꝓpter qḋ aquila vocatur ezech.xvij. Aquila vna grādis ⁊c̄. c ¶ Sup do.dñi.i.cito veniet ad deſtruendū domū dñi in irl̄m: quod fuit implentū tpe ſedechie.iiij. Reg. vlti. ⁊ ſubdit̃ cā. d ¶ Pro eo ꝙ trāſ. ſunt fe. meū. iuramēto nois mei firmatū. Sedechias

eīn de ɔſilio ſenioꝝ ⁊ ſacerdotū rūpit iuramentū qḋ fecerat nabuch. deſeruiēdo ſibi fideliť ſub tributo. ij. paral. vltimo. e ¶ Et legē meā ꝑuaricati ſunt faciēdo multipliciter cōtra legē dñi datā in mōte ſynai. Pōt etiā iſta ps exponi de deſtructione tēpli ꝑ exercitū romanoꝝ eo ꝙ aq̄la eſt ſignū romani impij. d ¶ Pro eo ꝙ trāſgreſſi ſunt fedus meū. occidēdo xp̄m q̄ miſſus erat ad federandū inter deum ⁊ populū.
e ¶ Et legē meā ꝑuaricati ſūt. irritantes mādata dñi ꝓpt ſuas traditiones ẜm ꝙ improperat eis xp̄s Math.xv. f ¶ Ne inuocabūt. Hic ɔ̄nr ꝓmulgat̃ diuina iuſticia cōtra iſrł: cum dr̄. Ne inuocabūt artari ab aſſyrijs.
g ¶ Cognouimꝰ te iſrł.i.nos q̄ ſumꝰ populus tuꝰ iſrł: ⁊ ſub intelligendū eſt ꝙ hec vocatio erit fruſtra: ⁊ ſubdit̃ cā. h ¶ Proiecit iſrł bonū .i. cultū dei pro cultu vituloꝝ. i ¶ Inimicus perſequet̃ eum. vſq3 ad captionem ⁊ captiuationē. k ¶ Ipſi regnauerūt.ſ. reges iſrael. l ¶ Et non ex me. q2 ex diuina ordinatione regnū decem tribuū erat datū dauid ⁊ filijs eius in ſempiternū ſed contra hoc videt̃ quod dicit̃. iij. Reg. xj. ipſi hieroboam. Hec dicit dñs deꝰ iſrł. Ecce ego ſcindā regnū de manu ſalomonis ⁊ dabo tibi decem tribus. Dicendū ꝙ hoc fuit indirecte ⁊ quaſi ꝑ accidens.ſ. ad puniendū malum ſalomonis ad qḋ declinauit in ſenectute: ⁊ ſic ꝑmiſit roboam reſpondere dura populo: ex qua rn̄ſione decē tribus fuerūt ab eo diuiſe: ⁊ ſic iſtud cōtingit ex ꝑmiſſione diuina ⁊ non ꝓprie ex ordinatione diuina que reſpicit aliquid ẜm ſe ⁊ abſolute. iō ſubdit̃. m ¶ Principes extiterunt ⁊ nō cognoui.i.nō approbaui.ſ.maliciā populi ſe a regno dauid ſegregātis: ⁊ ꝑ hoc regem ſibi ſtatuentis ꝓpria voluntate ⁊ nō de mandato dñi. n ¶ Aurum ſuū ⁊ argentum ſuū fecerunt ſibi ydola.ſ. vitulos aureos.
o ¶ Vt interirent. hec eīn ydolatria fuit interitꝰ ſui cauſa
p ¶ Proiectꝰ eſt vitulus tuꝰ.i. vituli q2 duo fuerūt accipiendo ſinglr̄e ꝓ plurali. q ¶ Vſq3 quo nō poterūt emūdari.ſ.filij iſrł ab hoc delicto.q.d. nunq̄3 vſq3 ad eoꝝ captiuationē. r ¶ Quia ex iſrł ⁊ ip̄e eſt.i. ipſe vitulꝰ eſt de auro ⁊ argento regni iſrł. s ¶ Artifex fecit illū. ex quo pꝫ ꝙ nō eſt deꝰ q̄ nō eſt factꝰ ſed factor omniū. t ¶ Quoniam in aranearū telas erit. ꝓiectus in loco vili. in heb. habet̃ q̄ſi haſtile erit.i. diſſipatus in fruſtra ſicut ligna que ponunt̃ in ignē. Ex quo videt̃ ꝙ iſti vituli erant tm̄ aurei exteriꝰ ⁊ lignei interius. ⁊ ſic ſubtracto auro per aſſyrios ignis factus fuit de ligno. v ¶ Quia ventum ſeminabunt.i. opera inania. x ¶ Et turbinem metent.i. in captiuitatē ibunt: y ¶ Culmus ſtans non eſt in eo ⁊c̄.i. ſi contingat eis aliqua apparentia proſperitatis non tamē veniet ad effectum: ⁊ ſi veniat ab aduerſarijs rapietur.
3 ¶ Nunc factus eſt in nationibus.i. cito ducetur in aſſyrios captiuus. loquitur enim de futuro per modum preteriti propter certitudinem prophetie.
a ¶ Quaſi vas immundū.i. ibi viliter tractabit̃.
b ¶ Quia ipſi aſcenderūt ad aſſur.i. ibi in captiuitatē cito ducent̃: ⁊ ſubditur cauſa. c ¶ Onager ſolitarius ſibi ephraim. onagri diſcurrētes per deſerta cōtrabūt ventū ad ſui refrigerium ẜm ꝙ dicitur Ijere.xiiij. Onagri ſteterunt in rupibus: traxerunt ventum quaſi dracones.

y pes eoꝝ a furore lingue ſue
z Iſta ſubſannatio eoꝝ i ter
3 ra egypti. ¶ Ca.viij.
a In gutture tuo ſit tu-
b ba q̄ſi aquila ſup do-
c d mū dñi ꝓ eo ꝙ tranſ
e greſſi ſunt fedus meū ⁊ le-
f gē meā ꝑuaricati ſūt. Ne
g inuocabunt deus meus: ⁊
h cognouimꝰ te iſrł. Proie-
i cit iſrael bonū inimicus ꝑ
k ſequet̃ eum. Ipſi regnaue
l m runt ⁊ non ex me: princi-
pes extiterūt ⁊ nō cogno-
n ui. Aurum ſuū ⁊ argentū
o ſuum fecerunt ſibi ydola vt
p interirent. Proiectus eſt
vitulus tuus ſamaria. Ira
tus eſt furor meus in eis.
q Vſq3 q̄ nō poterūt emūda
r ri. Quia ex iſrael ⁊ ipſe eſt
s Artifex fecit illū ⁊ nō ē de
t us. Quoniam in araneaꝝ telas
v erit vitulus ſamarie q2 ven
x tū ſeminabūt ⁊ turbinē me
y tēt. Culmꝰ ſtās nō eſt i eo
germē nō faciet farinā Qḋ
etſi fecerit alieni comedēt
3 eā deuoratꝰ eſt iſrł. Nūc fa
a ctus eſt in natiōibꝰ q̄ſi vas
b imūdū q2 ipſi aſcēderūt ad
c aſſur. Onager ſolitariꝰ ſi-

Sic iſti diſcurrebāt ad diuerſa loca gentiliū ad attrahendū ſibi ydolatrias eoꝝ: ⁊ in h̄ delectabant ideo ſubdit. d ¶ Munera dederūt amatorib⁹.i. ydoloꝝ ſacerdotibus ⁊ ad idē ptinet quod ſubdit. Sed ⁊ cū mercede ⁊c. ⁊ ſubdit pena. e ¶ Nūc cōgregabo eos.i.modico tpe tenebo eos in terra ſua congregatos. f ¶ Et q̄ eſcent paulliſper ab onere reg̃.ſ.aſſyriorū: in cui⁹ regno oppriment dura ſuitute.q.d. cito ſunt de terra ſua diſpgendi ⁊ in ſeruitutē deducendi: ⁊ ſubdit cā.

rabant abundātiā tpaliū bonoꝝ. ꝫ accidit eis ꝫriū q: hec abundātia quā cōſecuti fuerāt deū colēdo mutata eſt in penuriā.iō ſubdit. f ¶ Area ⁊ tor.non paſ.eos ⁊ vi. me. eis.q: nō creſcet q̄tū ſperabāt.⁊ cū hoc eijcient de terra ſua captiui.iō ſubdit. Nō habitabūt in terra domini.

g ¶ Quia multiplicauit ephraim altaria.ſ.ydoloꝝ. h ¶ Scribā eis multiplices leges meaſ p ꝓphetas eis rememorādo. i ¶ Que velut aliene cōputate ſunt ab eis. eas trāſgrediēdo ſm aliquos iſtud legit interrogatiue. Scribaꝫ eis multiplices leges addēdo precepta p̄ceptis.q.d. nō eo q hoc eēt fruſtra vn̄ ſubdit. Que velut aliene ⁊c. k ¶ Hoſtias offerēt ⁊c. Circa hoc ſciendum q x.trib⁹ lꝫ colerent ydola tn̄ cum hoc colebāt dn̄m ꝑter qd̄ dixit eis helias.iij.Reg.xviij. Uſqꝫquo claudicatis in duas partes:

d bi ephraim. Munera dederunt amatorib⁹ ꝫ ⁊ cum
mercede ꝯduxerīt natiōes
e f Nunc cōgregabo eos ⁊ q̄
eſcent paulliſper ab onere
g regis ⁊ pricipū. Quia mul
tiplicauit ephraim altaria
ad peccanduꝫ facte ſunt ei
h are in delictū. Scribam ei
i multiplices leges meas q̄
velut aliene cōputate ſunt
k Hoſtias offerēt imolabūt
carnes ⁊ comedēt ⁊ dn̄s n̄
l ſuſcipiet eas. Nūc recor
dabit iniqtatis eoꝝ ⁊ viſi
m tabit pctā eoꝝ. Ipſi i egy
n ptū cōuertent. Et oblitus
eſt iſrl̄ factoris ſui: ⁊ edifi
o cauit delubra ⁊ iudas mul
tiplicauit vrbes munitas
p Et mittā ignē in ciuitates
ei⁹: ⁊ deuorabit pes illi⁹.

a Noli letare iſrl̄ ix.
b noli exultare ſicut po
puli quia fornicatus
e es a deo tuo Dilexiſti mer
cedē ſup oēs areas tritici.

f Area ⁊ torcular nō paſcet
eos ⁊ vinum metietur eis.
Non habitabunt in terra
g dn̄i. Reuerſus eſt ephraiꝫ
h i in egyptū ⁊ in aſſyrijs pol
k l lutum comedit. Non liba
bunt dn̄o vinū ⁊ nō place
m bunt ei. Sacrificia eoꝝ q̄ſi
panis lugentiū. Omnes q̄
comedēt eū cōtaminabūt:
n q: panes eoꝝ aīe ipoꝝ non
o intrabit i domū dn̄i Quid
facietis in die ſolēni i die
p feſtiuitatis dn̄i. Ecce em̄ ꝑ
fecti ſunt a vaſtitate. Egy
q ptus congregabit eos: mē
r phis ſepeliet eos. Deſide
rabile argentuꝫ eoꝝ vrtica
hereditabit: lappa i taber
s naculis eoꝝ. Uenerūt di
t es viſitationis: venerunt
v dies retributionis. Scito
x te iſrl̄ ſtultū ꝓphetam inſa
y num virū ſpiritalem. Pro
ꝫ pter multitudinē iniquita
tis tue ⁊ multitudo amen
a tie. Speculator ephraim

g ¶ Reuerſus. Hic increpat de mutatione ſecūda.ſ.de mūdicia i imūdiciā cū dicit. Reuerſus eſt ephraim in egyptū i. de mundicia vite quā lex tradidit in i mūdiciā cōuerſationis egyptiace. i ¶ Et in aſſyrijs.ſ. ductus. k ¶ Pollutū comedit .i. comedet cito cibaria in lege ꝓhibita. l ¶ Nō libabūt dn̄o vinuꝫ.q.d. ꝓpter ſui imūdiciā ineptū eſt ad dei ſacrificiū. m ¶ Sacrificia eoꝝ q̄ſi panis lugentiuꝫ i.polluta: in domo em̄ in qua erat mortu⁹ oīa cibaria reddebant polluta ⁊ illi q̄ comedebāt ea. iō ſequit. Oēs q̄ comedēt ⁊c. n ¶ Quia pa. eoruꝫ aīe ⁊c.q.d. ille panis pōt reficere hoiem ꝫ inept⁹ eſt ad faciēdū inde deo oblationē. iō ſubdit. o ¶ Quid facietis i die ſolēni.in quo debetis apparere co-

nūc colēdo baal nūc colēdo dn̄m: ꝫ talis cult⁹ nō eſt deo accept⁹: iō ſubdit. Et dn̄s nō ſuſcipiet eas.iō ſubdit punitionis acceleratio. l ¶ Nūc recordabit iniqtatis eoꝝ penā debitā inferēdo. m ¶ Ipſi in egyptū cōuertent.i.in ſeruitutē durā ⁊ vilem ſicut fuerūt in egypto. n ¶ Et oblitus eſt. repetitio eſt cāe punitiōis dicte. o ¶ Et iudas. Hic reuertit ꝓpheta ad declarandū diuinā iuſticiā cōtra iudā dicēs. Et iudas multiplicauit vrbes munitas. decē em̄ tribus in captiuitatē ductis due trib⁹ que remāſerāt fortificauerūt terrā ſuā fortalicijs. vt habet.iiij.Reg. ⁊ q: tpe ſedechie nimis cōfidebāt de illis: ⁊ parū de deo: iō puniti ſunt iuſto dei iudicio: ꝓpter qd̄ ſubdit. p ¶ Et mittā ignē ⁊c qd̄ fuit adimpletū p exercitū chaldeoꝝ. ix.

Noli letari. Poſtq̄ꝫ poſita eſt diuine iuſticie ꝫ populū declaratio. hic ꝯſr ponit eiuſdē increpatio tāq̄ꝫ cōuicti multiplici delicto: ⁊ diuidit in duas ptes: q: p̄ increpat popul⁹ vt vilit peiorat⁹. ſecūdo vt multiplicit ingrat⁹ ca.ſe. Prima diuidit in q̄nq ptes ſm q̄nq mutationes de bono in malū. Prima eſt de abūdātia in penuriā. ſcōa de mūdicia in imūdiciā: ibi. Reuerſus eſt. tercia de ſcia in ſtulticiā: ibi. Scitote. quarta de bonitate in maliciā: ibi. Quaſi vuas. quinta de fecūditate in ꝓlis carentiā: ibi. Ephraim. Circa primū dr̄. a ¶ Noli letari.in aīo. b ¶ Noli exultare. exteri⁹ in ſigno: dr̄ em̄ exultatio quaſi extra ſaltatio. ¶ Sicut populi.q.d. mag̃ habes materiā triſticie q̄ꝫ gentiles qui nō ſunt trāſgreſſores leg̃ moſaice ſicut ⁊ tu. q: nō fuit eis data. d ¶ Quia fornicatus es a deo tuo. ydolatrādo ⁊ legē ei⁹ trāſgrediendo. e ¶ Dilexiſti mercedē ⁊c. p cultu em̄ ydoloꝝ cōſequi ſpe-

rā dn̄o cū oblatiōib⁹ ⁊ nō vacui ⁊ nō habetis aliq̄d aptū ad offerēdū: ⁊ ſm hūc ſenſuꝫ cōtinuat lr̄e p̄cedēti. Ra.ſa. alit exponit dicēs q alloquit duas trib⁹ a nabuch. occidēdas dicēs. o ¶ Quid facie.in die ſolēni.q̄n dn̄s de cadaverib⁹ vr̄is faciet ſolēne cōuiuiū beſtijs ⁊ auib⁹. q.d. n̄ habetis refugiū. ⁊ ſic ꝯiungit cū lr̄a ſequēti cū dicit. p ¶ Ecce.n. ꝑfecti ſūt ⁊c. pauci qui effugerūt in deſtructione irl̄m iuerūt in egyptū ꝫ cōſiliū hiere.ſ. iohānan fili⁹ charee ⁊ alij cū eo. hiere.xliij. iō ſubdit. p ¶ Egypt⁹ cō. eos. iſta tn̄ fuga nō valuit eis: q: cito p⁹ nabuch. intrauit egyptū ⁊ eos occidit. iō ſubdit. q ¶ Mēphis ſepe.eos. ciuitas eſt egypti q̄ nūc dr̄ damiata. r ¶ Deſide. argētū ⁊c. Irl̄m ei deſtructa lōgo tpe fuit ſine hitatorib⁹ vbi fugientes abſcōderāt ſua p̄cioſa. ⁊ ſic creuerūt vrtice ⁊ ſpine. s ¶ Venerūt di. viſi.i. punitionis. t ¶ Venerūt di. retri. ſ. p pctīs. ⁊ i h̄ notat iuſticia hui⁹ punitiōis v ¶ Scitote Hic icrepat tercia peioratio.ſ. de ſapia i ſtulticiā. dederat em̄ dn̄s illi pplo legē de q̄ dr̄ Deut.iiij. Hec ſapia vr̄a ⁊ i tellect⁹ corā pplīs. ꝫ ꝓpt trāſgreſſionē ei⁹ fuerūt excecati: q: frequētatio pctōꝝ excecat mēt̃ oculū: iō ſbdit. Scitote iſrl̄. ⁊ dicūt aliq̄ correctores q ſūt due dictiones: ſcito te ⁊ ſic iſrl̄ ē vocatiui caſus. ꝫ i hebreo ē vna dictio. ⁊ tūc iſrl̄ ē accuſatiui caſus. ⁊ ſic ē ſenſus. v ¶ Scitote ⁊c.q.d. pꝫ oīb⁹ q pplīs iſrl̄ fact⁹ eſt ſtult⁹. x ¶ Prophetā inſanū. q: ꝓphe iſrl̄ erāt arrepticij a demonib⁹. iō cū ſbdit. y ¶ Uir ſpi. intelligit maligno ſpū arreptū ⁊ ſubdit cauſa huius. ꝫ ¶ Propt multi. ⁊c. ſupple facta eſt a demone deo iuſte ſibi pmittēte. Cōſequent ſubdit de bonis ꝓphetis. a ¶ Speculator ephraim.i. annūciās veritatē ephraim.

b c cū deo meo ꝓpheta laque⁹
d ruine factus eſt ſup omnes
e vias ei⁹. Inſania i domo
f dei ei⁹. Profūde peccaue
rūt ſicut i dieb⁹ gabaa Re
g cordabit iniq̄tat eoꝝ ⁊ vi
h ſitabit pctā eorum. Quaſi
i k vuas i deſerto iueni iſrl q̄ſi
l prima poma ficulnee i ca-
cumine ei⁹ vidi pr̄es eoꝝ
m Ipſi aūt intrauerūt ad beel
n phegor: ⁊ abalienati ſunt i
o p ꝯfuſione ⁊ facti ſunt aboia
biles: ſicut ea q̄ dilexerūt
q r Ephraim quaſi auis auo-
s lauit. Glīa eoꝝ a ptu ⁊ ab
t vtero ⁊ a cōceptu. Qđ ⁊ ſi
enutrierit filios ſuos abſq̄
liberis eos faciā i hoibus
v Sꝫ ⁊ ve eis cuz receſſero ab
a eis. Ephraim vt vidi tyr⁹
b erat fundata in pulchritu-
c dine. Et ephrai educet ad
interfectorem filios ſuos.
Da eis dn̄e. Quid dab eis
d e Da eis vuluā ſine liberis
f g ⁊ vbera arentia. Omnes
nequicie eorum in galgal:
quia ibi exoſos habui eos
Propter malitiā adinuen
tionum eoꝝ de domo mea
eijciam eos. Non addam
h vt diligā eos. Omnes pn
cipes eoꝝ recedētes Per
i cuſſus eſt ephraiz radix eo
rum exiccata eſt. Fructum
k nequaq̄ faciēt. Quod etſi
genuerint: interficiā amā-
l tiſſima vteri eoꝝ. Abijciet
m eos dn̄s de⁹ me⁹: q2 non
n audierūt eum ⁊ erunt vagi
in nationibus.

b Cū deo meo .ſ. loquēs ſpū diuino. c Propheta .ſ. ſcḋm veritatē. ſꝫ q2 tales ꝓphetas querebāt interficere ſicut infra patebit de amos. iđ ſequit. d Laque⁹ ruine fact⁹ eſt ſup oēs vias eius: q2 in dictis ⁊ factis talis ꝓphete querebāt occaſionē mortis ſue: ⁊ q2 regnū iſrl nō ſoluz hoc faciebat. ſꝫ etiaz regnuz iuda in quo erat templū: iđ ſubdit. e Inſania in domo dei ei⁹. q2 zachariā interfecerūt in domo dn̄i. ij. Paraly. xxiiij. ⁊ q2 iſta erāt horrēda. iđ ſubdit. f Profunde pec. ſicut in die gabaa. in qua vxor leuite mortua fuit incredibili libidine. Iudic. xix. g Recordabit iniqui. eorū nō q2 obliuio cadat in deo. ſed q2 ad modū recordātis ſe habet qn̄ punit peccata diſſimulata. h Quaſi vuas. hic increpat quarta mutatio de virtute i maliciā: cū dr̄ in pſona dn̄i. Quaſi vuas in deſerto. que ſunt ibi valde pcioſe. q2 rare. i Inueni iſrl. in primis patribus abraam yſaac ⁊ ſilib⁹. k Quaſi prima poma ficulnee. que ſunt alijs meliora. l In cacumine ei⁹ vidi patres eoꝝ. ſicut em̄ i cacumine arboris fructus citi⁹ maturant ⁊ meli⁹ eo q2 a ſole attingunt liberi⁹ ſic dicti patres fuerunt meliores poſteriorib⁹: de quibus ſubdit. m Ipſi aūt intrauerūt ad beelphegor. i. ad idolatriā filioꝝ ammon ⁊ moab. Nume. xxv. n Abalienati ſunt. a deo. o In ꝯfuſione. ſ. ſua. vt ibidē habet. p Et facti ſūt abominabiles ſicut ea q̄ dilexerūt. i. ſicut idola que abominationes noiant frequent in ſcptura. q Ephraim. Hic increpat populus de q̄nta mutatione ſ. a fecunditate prolis in carentiā: ⁊ diuidit in tres partes q2 p̄ ꝓpoſitū predicit. ſcḋo incidens ponit: ibi. Sed ⁊ ve. tercio ſcriptura ad primū refert: ibi. Ephraim. Carentia vero ꝓlis in magna pte fuit ei⁹ captiuatio: qđ notat cum dicit. q Ephraim quaſi auis. auolās de nido ſuo. r Auolauit. ductus extra terrā ſuā in captiuitatē: ⁊ loq̄t ꝓpheta de futuro p modū p̄teriti ſicut frequent dixi: ⁊ iđ ſic intelligendū eſt in alijs vbi non exp̄mit. s Gloria eoꝝ a partu. in hoc em̄ gloriabant q2 vxores eoꝝ faciliter cōcipiebāt ⁊ ſine piculo pariebāt ex quib⁹ ſequebat abundantia ꝓlis. De mutatione hui⁹ glorie ſubditur. t Quod ⁊ ſi enutrierint filios ſuos abſq̄ liberis eos faciā. interficiendo eos p aſſyrios. v Sed ⁊ ve eis. Hec eſt ps incidētalis in qua ꝓpheta in pſona dei loquens denunciat futurā deſtructionē populi iudaici p romanos: habita occaſione ex eius deſtructione p aſſyrios de qua ante imediate fuerat locut⁹. Circa qđ ſciendū q2 iſte ē vn⁹ de paſſib⁹ ſcripture veter teſtamēti corrupt a iudeis ſcḋm q2 dicit frater Raymundus in hebraica lingua valde perit⁹. Ad cuius intellectū ſciendū q2 ſic in hebreo habet. Quia etiā ve eis beſuri deciſi. Hebrei vero habēt duplices lr̄as. ſ. Samech ⁊ ſin in ſono ⁊ charactere differentes Quādo vero beſuri p lr̄am ſamech ſcribit ſignificat in receſſu meo. Quando vō ſcribit p ſin ſignificat incarnationem meā: hic aūt ſcribit p ſin: ⁊ iđ hec eſt vera lr̄a. Quia etiā ve eis incarnatio mea de eis. Aſſumpſit enim de⁹ carnem de iudeis: ⁊ ex hoc ſecutū eſt ve eis: quia p maiori parte fuerūt increduli ⁊ pſecutores xp̄i: ⁊ in vindictā mortis eius p romanos trucidati: ⁊ captiuati fuerunt quod etiā deſignat p hoc qđ in principio dr̄. Quia etiā ve eis. etiā in latino additamētū ſignificat: ⁊ in hebreo loco ei⁹ ponit h̄ dictio gam p quā ſignificat additamentū cōſimilis ⁊ diminutio populi iudaici p romanos fuit tanta imo maior q̄ illa q̄ fuit facta per aſſyrios ⁊ chaldeos. a principio. n. obſidionis p romanos vſq̄ ad finem mortui fuerūt fame peſtilentia ⁊ gladio decies centū milia. Hanc aūt veritatē fidei nr̄e conſonā nitit Ra ſa. repellere dicens q2 lr̄a ſin qn̄ punctat deſup per i ſiniſtra pte hꝫ ſonū ⁊ virtutē lr̄e ſamech: ⁊ ſic beſuri ſignificat hic receſſuz ⁊ nō incarnationez quia ſic punctat lr̄a ſin in hoc loco. Sꝫ iſtud videt fuga veritatis. p̄ q2 hec lr̄a i toto vete. te. nō inuenit alibi ſic punctata vt dicit p̄dict⁹ frater Ray. ⁊ ego ſilr nō recolo me vidiſſe alibi ſic punctatā: ꝓpter quod videt hec additio facta ad deprauādū ſn̄iaz. ſcḋo q2 pūcta nō ſunt de ſuba lr̄e: nec a principio ſcripture fuerūt: vnde ⁊ rotuli qui in ſynagogis eoꝝ legunt ſunt ſine punctis: ſꝫ p magnū temp⁹ poſtea inuenta ſunt hmōi puncta ad facili⁹ legendū. Cum igit ſubtracto puncto p̄dicto ipi concedunt q2 beſuri p ſin ſcriptū incarnationem meā ſignificat cōuincunt cōcedere q2 hic beſuri incarnationē ſignificat: Et qm̄ trāſlatio noſtra dictuz ra. ſa. ſequit que ſic habet. Sed ve eis cū receſſero ab eis pꝫ q2 fuit facta poſt corruptionē dictā: pōt tn̄ trahi nr̄a trāſlatio ad p̄dictum intellectū. Sed ve eis ⁊c. q2 ꝓpter negotiationē incarnatiōis dei deus receſſit ab eis dimittēs eos in cecitate eoꝝ vſq̄quo intrauerit plenitudo gentiū ſcḋm q2 deducit apl's ſatis diffuſe in epl'a ad romanos. a Ephraim. Hic ſcriptura reuertit ad p̄dictā carentiā prolis in regno. x. tribuū tēpore ve. te. cum dr̄. a Ephraim vt vidi tyrus erat. i. ſilis tyro in filioꝝ multitudine. iđ ſubdit. b Fundata i pulchritudine. pulchritudo em̄ ciuitatis principaliter in multitudine plebis cōſiſtit: ⁊ ꝯñr oſtēdit mutationē in oppoſitū. c Et ephraim edu. ad interfe. filios ſuos. i. ad regem aſſyrioꝝ q̄ eos debellauit ⁊ captiuauit. d Da eis dn̄e. i. dabis. e Vuluā ſine liberis. i. vxores ſteriles. f Et vbera arētia. ita q2 iam nati nō poterunt nutriri: ⁊ ſubdit cāa huius pene. g Omnes nequitie eoꝝ in galgal. ibi em̄ circūcidit Ioſue filios iſrl ⁊ tūc ibi p̄ q̄euit archa aliquo tpe ꝓpter qđ ꝓphete falſi dicebant q2 erat loc⁹ ſanctior templo qđ erat in irl'm: ⁊ docebāt populū ibi colere ydola ex quo reddebant deo exoſi ⁊ a deo reprobati iđ ſequit. Nō addā vt diligā eos. h Oēs pnci. eoꝝ rece. ab eo. p ydolatriā ⁊ a terra ſua p captiuitatē. i Radix exiccata eſt. i. virt⁹ ꝓlificandi. k Nō ⁊ ſi genuerit. nō tn̄ viuēt. l Abijciet eos de⁹ me⁹. de terra ſua verbū eſt ꝓphete captiuitate denūciātis. m Quia nō audierūt eū. reuocantē eos p ꝓphetas ad bonū. n Et erunt vagi in nationib⁹. i. captiuati in longinq̄s regionibus.

a Uitis frōdoſa iſrl' x.
b fruct⁹ adequat⁹ eſt ei
Scđm multitudineʒ
d fruct⁹ ſui multiplicauit al-
e taria iuxta vbertatē tre ſue
f exuberauit ſimulacris. Di
g uiſum eſt cor eoꝝ nūc inte-
h ribūt. Ipe cōfringet ſimu-
i lacra eoꝝ depplabit aras
k l eoꝝ. Quia nūc dicent: nō
m rex nobis. Nō. n. timem⁹
dñm. Et rex quid faciet no
n bis. Loqmini verba viſio
o nis inutilis ⁊ ferietis fed⁹
p q cū mēdacio ⁊ germinabit.
quaſi amaritudo iudicium
r ſup ſulcos agri. Vaccas
s bethauen coluerūt habita
t tores ſamarie. Quia luxit
v ſup eū ppl's ei⁹ ⁊ editui ei⁹
x y ſup eū exultauerūt i gloria
z eius quia migrauit ab eo.
a Siquidē ⁊ ipſe in aſſur de-
b latus eſt munus regi vlto-
c ri. Confuſio ephraim ca-
d piet: ⁊ confundet iſrabel

¶ In ca. ix. vbi dicit. in poſtilla. Quia panis eoꝝ anime ipſorum ⁊c. ¶ Additio.

Hoc qđ dr. Quia panis eoꝝ aie eoꝝ nō intrabit in domū dñi. exponit ab hebreis ſic. Quia panis eorū quē offerent ſe offerre intendūt ꝓ aiabus ipſoꝝ nō intrabit i domū dñi. ſ. acceptabilem ¶ In eo. ca. vbi dr i poſtil. Circa qđ ſciēdū ꝙ iſte eſt vn⁹ de paſſibus ſcripture. ¶ Additio.

Oppoſitio raymūdi eſt vā. Ad cui⁹ maioreʒ declarationem ſcienduʒ ꝙ lr̄a penultima alphabeti hebraici dr ſin q̄ ſimplicit ſcripta ſonat ſicut lr̄a noſtra. xviij. ſ. s. Si autem punctet deſup in ſiniſtra pte hʒ ſonum lr̄e tercie nr̄i alphabeti. ſ. c. ⁊ in hoc dictū Ra. ſa. hic in poſtilla allegatū cōtinet aliqđ veritatis. Sed attēdendū ꝙ hec dictio bacar in hebreo ſigt carnē ꝓprie ⁊ cōiter: q̄ qdeʒ dictio bacar vbicūqʒ ſcribit in hebreo ſcribit cū lr̄a. s. p̄dicta punctura in ſiniſtra pte deſup poſita: ⁊ ex hac dictiōe deriuat hec dictio becuri: ſcp̄ta cū eadē ſin ſic punctata. ⁊ ſic ſigt idem qđ incarnatio mea in lingua nr̄a. vñ cauillatio ra. ſa. nō valet vt pʒ ex dictis p̄ſertim habēti noticiā in grāmatica hebraici ſermonis. ¶ Capitulum. x.

Vitis frondoſa. Poſt increpationē ppl'i de ſua peioratiōe: hic ɔñr increpat de ingratitudine: ⁊ diuidit in quatuor ptes ſm quatuor ingratitudines quaꝝ p̄ma ponit in capitulo p̄nti: alie tres in trib⁹ ſequentib⁹. Prima i duas: qꝛ p̄ increpat ingratitudinis culpa. ſcđo ſubdit pena: ibi. Diuiſum eſt. Circa p̄mū ɔſiderādum ꝙ de⁹ fecit ibi pplo magnū beneficiū introducendo euʒ in terrā lacte ⁊ melle manantē. Exo. iij. ſed hoc beneficio ingrati cōuerſi fuerūt ad ydolatriā. iđ dr h. a ¶ Vitis frōdoſa iſrl'. vocat aūt ppl's vitis ſicut dr Eſa. v. Vinea dñi exercituū dom⁹ iſrl' eſt. ⁊ dr hic frondoſa: qꝛ in multitudine ppl'i ⁊ abundātia diuiciarū fuit ibi fortificata: ⁊ hoc ex terre fertilitate. iđ ſubdit. b ¶ Fruct⁹ adequat⁹ eſt ei. qꝛ quātūcūqʒ popul⁹ creuiſſet fruct⁹ terre ſufficiebāt ad ei⁹ ſuſtentationē: ſed qꝛ hec abundantia fuit eis occaſio recedendi a deo ſm ꝙ p̄dixerat moyſes Deut. xxij. Incraſſatus eſt dilectus ⁊ recalcitrauit ⁊c. iđ ſubdit. c ¶ Scđm mul. fru. ſui. i. diuiciarū nāliū ⁊ artificialiū. d ¶ Multiplicauit altaria. ad ydolatriā exercēdā ⁊ nō ſolū vni⁹ ydoli ſed multoꝝ. iđ ſubdit. e ¶ Iuxta vber. ter. ſue exuberauit ſimulacris. f ¶ Diuiſuʒ eſt. Hic ɔñr ſubdit pena ⁊ p̄ ponit punitio decē tribuū. ſecūdo correctio duaꝝ: ibi Arabit iudas. Prima in tres: qꝛ p̄ ponit punitio populi ſecundo aſportatio ydoli: ibi. Vaccas. tercio captiuatio ſceptri regij: ibi. Cōfuſio. Circa primū dr. f ¶ Diuiſum eſt cor eoꝝ. partim idola colendo: partim deū. g ¶ Nūc interibūt. i. cito interficient ⁊ captiuabunt p regē aſſyriorum. h ¶ Ipſe cōfringet ſimu. eoꝝ. accipiendo inde aurum ⁊ argentū. i ¶ Depopulabit aras eoꝝ. accipiendo ſibi p̄cioſa ornamenta eoꝝ. k ¶ Quia nūc dicēt iſraelite. l ¶ Nō eſt rex nobis. i. nō pōt nos defendē: ſicut cōit de rege dr: q̄ neſcit vel nō pōt pplm defendē. Nō hēmus regem: ⁊ ſubdit cām. m ¶ Nō eñ timem⁹ dñm. ſic enim dicebāt aliq̄ boni int eos ex q̄ nō reuertemur ad dñm rex nō pōt nos defendē. n ¶ Loqmini v̄ba viſiōis inutilis verbū eſt ꝓphete increpantis pplm eo ꝙ credebant v̄bis falſoꝝ ꝓpharū in heb. h̄r. Loqmi verba iuramenti falſi. i. qñ iuratis falſo iurat. o ¶ Et ferietis fed⁹. ſ. fallacit cuʒ ꝓximis vr̄is: ⁊ iđ aliq̄ libri h̄nt. p ¶ Cū mēdacio. ſʒ non eſt in heb. ſubintelligit tñ. q ¶ Et germi. q̄ſi amari. indi. ſup ſul. agri. i. ꝑuertitis iudiciū pauperuʒ. q̄ vocant ſulci agri eo ꝙ p potētiā diuitū opprimunt ⁊ moleſtant. r ¶ Vaccas. Hic ɔñr deſcribit exportatio ydoli: ⁊ qꝛ iſta lr̄a eſt imutata ⁊ ſm hebreos i pte corrupta: ideo ad ei⁹ intellectū ſunt aliqua p̄mittēda. Primū ē ꝙ manahen rex iſrl' dabat ſingulis annis munera p̄cioſa regi aſſyrioꝝ vt confirmaret regnū ſuuʒ qđ intrauerat violēter. iiij. Reg. xv. ⁊ inter illa munera erāt vituli aurei q̄s fecerat hieroboā vel ſaltē vn⁹ illoꝝ đ quo fit hic mentio. ſ. ille q̄ erat in bethel q̄ alio noie dicit bethauen Joſue. viij. ⁊ in hoc cōueniūt hebrei ⁊ latini. Dicūt vlteri⁹ aliq̄ expoſitores latini ꝙ ſacerdotes illi⁹ ydoli ſeu ydoloꝝ fecerūt occulte vitulos de cupro deauratos: ⁊ illi fuerūt portati in terrā aſſyrioꝝ ⁊ ipi furtiue retinuerunt ſibi aureos: ⁊ cū poſtea rex aſſyrioꝝ vidit fraudē indignatus afflixit graui⁹ terrā ⁊ ſm hoc exponūt lr̄am iſtā dicentes r ¶ Vaccas bethauen. i. vitulū q̄ erat in bethel quē vocat ꝓpheta noie vacce: deriſorie ⁊ in plurali vaccas: eo mō loquēdi quo dr Exo. xxxij. Iſti ſunt dij tui q̄ eduxerūt te đ terra egypti. ⁊ tñ nō erat ibi niſi vn⁹ vitulus cōflatilis. s ¶ Coluerūt habi. ſamarie. q̄ erat metropolis ⁊ ſic hitatores ei⁹ colebāt ydolū a rege ſuo factū. t ¶ Quia luxit ſuper eū. i. ſup vitulū ppl's ei⁹ q̄ colebat eū. iđ luxit qñ fuit exportat⁹ mō p̄dicto. v ¶ Et editui ei⁹. i. ſacerdotes vituli. ⁊ dicunt editui ab ede ⁊ tueor eris. q̄ſi tuētes ſeu cuſtodiētes edem ydoli. x ¶ Sup eū exultauerūt. ꝓpter ſuū lucrū: qꝛ illi furtiue retinuerūt. ſed ppl'us lugebat qꝛ ipm ſublatū credebat. y ¶ In gloria ei⁹. i. in vitulo qui reputabat honor patrie. z ¶ Quia migrauit ab eo. i. a pplo ſm ei⁹ opinionē. a ¶ Siquidē ⁊ ipſe in aſſur delat⁹ eſt. cū alijs munerib⁹ vt credebat ppl's. b ¶ Mun⁹ regi vltori. qꝛ vlciſcebat. manahen de contradicentibus ſibi. c ¶ Cōfuſio ephraim capiet. i. ex hoc confuſionē reportabit fraude detecta: vt p̄dictū eſt. d ¶ Et cōfundet iſrl'. in volūtate ſua. i. in volūtate ſacerdotū qui fecerūt tale furtū: ex quo ſecuta eſt ɔfuſio regni mō ſupradicto. Hec expoſitio nō videt valere: primo qꝛ ſatis videt diſtorta. ſecūdo qꝛ cū dicit. Coluerūt habitatores ſamarie. qꝛ luxit ſup eū populus. ly quia de ſuo ſignificato eſt redditiuuʒ cauſe dicti imediate p̄cedētis. luct⁹ v̄o ppl'i de aſportatione vituli nō eſt aliq̄ mō vel cā vel rō ꝙ hitatores ſamarie colerēt ipm: ſʒ magis eſt ad oppoſitū. Itē furtū ſacerdotū videt eſſe ficticiū: qꝛ in receptione ⁊ traditione rerū p̄cioſarū adhibet magna diligentia. vas aūt aureum a cupro deaurato ſtatim diſtinguit p colorē ⁊ pond⁹. Itē expoſitores iſti dicunt hoc haberi ab hebreis. qđ nō videt verū. qꝛ ra. ſa. maxim⁹ doctor inter hebreos nihil penitus dicit de hoc furto vel fraude. ſed ad cōtrariū ſenſuʒ exponit lr̄am. Vtū ad hoc ſciēdū ē ꝙ hec eſt lr̄a hebraica. ad vaccas bethauen timuerūt hitatores ſamarie. i. ꝓpt vitulū qui erat in bethel vt ſ. dictū eſt. Timuerunt hitatores ſamarie. ſ. ne infortuniū ⁊ malū veniret ſup regnū ꝓpter miſſionē vituli regi aſſyrioꝝ erat eñ ſamaria metropoliſ regni: ⁊ iđ p̄ ceterꝫ exp̄mit timor ei⁹ reſpctū infortunij futuri. Trāſlator v̄o nr̄ vr̄ crediđiſſe hūc timorē fuiſſe reuerētie: ⁊ iđ trāſtulit. Coluerūt. p timuerūt. qꝛ luxit ſup eū. i. ſup vitulū trāſportatū. Ppl's ei⁹. i. ppl's regni. Et editui.

d e in volūtate ſua. Trāſire fe
cit ſamaria regē ſuū q̃ſi ſpu
f mã ſup faciē aq̃. Et diſper
g dent excelſa ydoli peccatū
h iſrl̓ Lappa ⁊ tribulus aſcē
i det ſup aras eoꝝ. Et dicēt
montib⁹ operite nos ⁊ col
k lib⁹ cadite ſup nos. Ex die
bus gabaa peccauit iſrael
l a Ibi ſteterūt. Nō cōprehē
det eos in gabaa p̄liuʒ ſup
b filijs iniq̄tatis. Iuxta deſi
deriū meū corripiam eos.
c Cōgregabunt ſup eos po
d puli cū corripient ꝓpt du
e as iniq̄tates ſuas. Ephrai
f vitula docta diligē triturã
g ⁊ ego trãſiui ſup pulchritu
h dinē colli ei⁹. Aſcendã ſu-
i per ephraiʒ. Arabit iudas
cōfringet ſibi ſulcos iacob
Semiate vobis i iuſticia ⁊
metite in ore miſericordie
k inouate vobis nouale. Tē
pus autē requirendi dñm
l cū venerit qui docebit vos
m iuſticiam. Araſtis impieta
n teʒ iniquitatem meſſuiſtis
o comediſtis frūgem menda
p cij: quia confiſus es i vijs
q tuis ⁊ in multitudine for-
r tiū tuoꝝ: conſurget tumul
s tus in populo tuo: ⁊ oēs
t munitiones tue vaſtabun
tur: ſicut vaſtatus eſt ſal-
v x mana a domo eius qui vin
y dicauit baal in die prelij.
a matre ſuper filios alliſa.

i. ſacerdotes iſrl̓ luxerūt. q꞉ habuerūt maiorē cãm lugendi: ⁊ iſte luct⁹ mouit habitatores ſamarie ad magis timēdum de infortunio futuro. Sup eã exultauerūt in gloria eius. i. ſup vituluʒ exultauerūt ſacerdotes ⁊ populus q̄ñ glorioſe venerabat: ⁊ iō luxerūt in ei⁹ deportatione de q̃ ſbdit. Quia migrauit ⁊c̃. ita ꝙ li quia migrauit refert ad illud qđ predicit de luctu ſacerdotum ⁊ populi. cetª patent ex ſupradictis.
c ¶ Confuſio. Hic pñr deſcribit captiuatio ſceptri cuʒ dr̄ Confuſio ephraim capiet. i. regem iſrl̓ qui ſic noiat q꞉ primus rex fuit de tribu ephraim.
d ¶ Et cōfundet iſrl̓ i. populus eius.
d ¶ In volūtate ſua quia cōſenſit regi i cultu vituloꝝ. ideo ſubdit. e ¶ Trāſire fecit ſamaria regem ſuū quaſi ſpumã ſup faciē aque. i. fecit eum duci in captiuitatē vilit: ſicut ſpuma eſt res vilis: eo em̄ ꝙ populus cōſenſit regi in cultu ydoloꝝ: ydolatria fuit multiplicata in regno q̃ fuit rō captiuationis regis ⁊ populi. f ¶ Et diſperdent excelſa ydoli. i. vtriuſq; vituli qui colebant in locis altis.
g ¶ Peccatū iſrl̓. hoc dr̄ q꞉. iij. ⁊. iiij. Reg. frequent repetitur de hieroboam eo ꝙ fecit vitulos ꝙ peccauit ⁊ peccare fecit iſrl̓. h ¶ Lappa ⁊ tri. aſcen. ſup aras eoꝝ. q꞉ terra vertet in deſertū. i ¶ Et dicēt. ſ. iſraelite qui iminēte captione ſua deſiderabãt occultari in cauernis montiuʒ.
k ¶ Ex dieb⁹ gabaa peccauit iſrl̓. Ad intellectū hui⁹ ſciendū ꝙ caſus de ydolo miche: ⁊ vxore leuite in gabaa mortue fuerūt eodē tpe: ⁊ lʒ ſcribant in fine libri iudicū tamē cōtigerūt cito poſt mortē ioſue ⁊ de caſu ydoli declaraui iudicū. xvij. ⁊ idem pʒ de alio caſu: q꞉ tunc tpis finees filius eleazari ſacerdotis erat ſumm⁹ ſacerdos. vt hr̄ Iudic. xx. ca. ſic ergo dr̄. k ¶ Ex dieb⁹ gabaa peccauit iſrl̓. quia a tpe quo gabaa enormit peccauit in vxore leuite: totus populus iſrl̓ peccauit in ydolo miche: quia pmiſit illud ſtare in tribu dan vſq; ad decem tribus captiuitatē ideo ſubdit. l ¶ Ibi ſteterūt. q꞉ ydolū miche i tribu dan ſtare pmiſerūt: ⁊ iuxta hoc fit hic memoria de peccato gabaa: arguēdo populū iſrl̓ qui fuit ita ſollicitus de vindicanda iniuria humana: ⁊ tñ neglexit vindicare iniuriã diuinã. lʒ em̄ benefecerit in pmo. ſ. pugnãdo cōtra gabaonitas. tamen magis tenebat ad ſecundū ſcʒ ad amouendū ydolum de tribu dan: ⁊ ꝓ iſta negligentia fuit punit⁹ in pugna cōtra gabaonitas a quibus fuit bis turpit debellatus. lʒ vicerit in tercio conflictu: ⁊ hoc eſt quod ſubdit.
a ¶ Non cōprehendet eos in gabaa p̄liū ſup filij iniq̄tat. i. gabaonitis quib⁹ nō pualuerūt pma vice ⁊ ſecunda.
b ¶ Iuxta deſideriū meū corripiã eos. p regem aſſyrioꝝ.
c ¶ Cōgregabunt ſup eos populi. ſ. multi cū rege venientes. d ¶ Cum cor. ꝓpter du. iniq̄. ſuas. i. ꝓpter duos vitulos quos inique coluerūt. e ¶ Ephraim. id regnū iſrl̓.
f ¶ Vitula docta diligere triturã. i. ſimilis eſt vitule q̃ cōſueuit triturare. i. excutere granū in area ex cōculcatione ſua. ſic em̄ terunt meſſes in terra illa. Vitula aūt talis diligit locū triture q꞉ cōſueuit ibi comedere ad libitū ſuuʒ: ſm illud Deut. xxv. Nō ligabis os bouis triturãtis: ⁊ iō nō vult exire de loco illo lʒ pcutiat; ⁊ ſi exit cito reuertit; ſic populus iſrl̓ fuit frequent flagellatus a deo ꝓpt ydolatriã: ⁊ tñ nō dimiſit eam: ⁊ ſi aliqui dimiſerunt hoc fuit tm̄ ad horã. Lr̄a aūt hebraica planior ē q̃ talis ē. Ephraiʒ vitula ſtimulata diligit triturã. i. locū triture: nō dimittēs illū ꝓ ſtimuli punctione. g ¶ Et ego trãſ. ſup pulc. colli ei⁹. totalit ſubiugãdo aſſyrioꝝ regi.
h ¶ Aſcendaʒ ſuper ephraiʒ. i. faciã aſcēdere regē aſſyrioꝝ ſup ipʒ: ita ꝙ ponet pedes ſup ei⁹ collū. Ille em̄ qui eſt ſimplicit debellat⁹ dicit ſuppeditatus.
i ¶ Arabit iudas. Hic ponit correctio duarū tribuū. ⁊ diuidit in duas ptes: q꞉ primo ponit hec correctio. ſcđo tribuū obſtinatio: ibi. araſtis. Circa pmū ſciendū ꝙ due trib⁹ vidētes x. trib⁹ captiuatas ꝓpt peccata ſua diſpoſuerunt ſe ad bonum adhortãte eas ezechia rege earum iō dr̄. i ¶ Arabit iudas. i. diſponet ſe ad laborē pnie ⁊ ad opa veritatis ⁊ miſericordie. iō ſbdit Semiate vobis i iuſticia ⁊c̃. k ¶ Tps aūt req̄rēdi dñm. p bona opa. l ¶ Cū ve. q̃ do. vos iuſticiã. ſ. rex ezechias ſʒ qm̄ ezechie ſucceſſit manaſſes fili⁹ ei⁹ q̃ fuit peſſimus ⁊ ydola poſuit in domo dñi. iō ſubdit. m ¶ Araſtis impietatē. i. diſpoſuiſtis vos ad male agendū: ſic exponūt alij qui cōtinuãdo ad lr̄am p̄cedentē: ſʒ q꞉ in fine concludit. Sic fecit vobis bethel in qua adorabat vitulus q̃ erat in regno iſrl̓ ⁊ nō iuda: pʒ ꝙ hec lr̄a nō cōiungit p̄cedēti: ſʒ dirigit ad pplm. x. tribuū ꝓpt qđ dicēdū ꝙ h. Araſtis ⁊c̃. incipit alia ps in qua poſt correctionē duarū tribuū p̄dictarū reuertit ꝓpheta ad oñdendū obſtinationē in malo x. tribuū di. m ¶ Araſtis impietatē. cogitãdo male agē. n ¶ Iniquitatē meſſuiſtis. implēdo ope. o ¶ Comediſtis frugē mendacij. acq̄eſcēdo falſo ꝓphete. p ¶ Quia confiſus es in vijs. in mittēdo nūcios ad reges egypti vt rebelles aſſyrijs qđ fecit oſee. iiij. Reg. xvij. q ¶ Et in multitudine fortiū tuoꝝ. magis cōfidēs de eis q̃ de deo ꝓpt hoc ſupple. r ¶ Cōſur. tumul. i pplo tuo. i. ſon⁹ cōfuſus fugiētiū de p̄lio. s ¶ Et oēs muni. tue. in q̄b⁹ ꝯfidebas. t ¶ Vaſta. ſi. vaſta. eſt ſalma. ⁊c̃. Iudic. viij. ſcribit ꝙ gedeon debellauit zebee ⁊ ſalmana pncipes madian: ⁊ captos occidit eo ꝙ interfecerãt frēs ſuos in thabor: ⁊ ſm hoc exponit hec lr̄a. Sicut vaſtatus eſt ſalmana pnceps madian. v ¶ A domo ei⁹. i. a gedeone ⁊ ſocijs eius de quo dr̄ x ¶ Qui vindicauit baal. i. vindictã accepit de eo: q꞉ ſuffodit altare ei⁹ ⁊ lucum ſuccidit: Iudic. vj. y ¶ In die p̄lij refert ad illud. Sicut vaſtat⁹ eſt ſalmana. ſ. in die p̄lij gedeonis cū ipo. a ¶ Matre ſup filios alliſa. i. eo ꝙ occiderat frēs gedeonis ⁊ matrē eoꝝ cum ipſis: ſm hebreos alia eſt hic ſnia ⁊ lr̄a lʒ ad eandē cōcluſionē. Ad cui⁹ intellectū ſciendū ꝙ in hebreo nō hr̄ hic ſalmana ſed ſalman: nec eſt nomen ꝓpriū ſm eos: ſed appellatiuum: ⁊ ſignificat pacificam ſeu quietam hoc etiam videtur: quia ſalmana qđ eſt nomē ꝓpriū incipit p lr̄am ſade. ſalman vo h̄ ſcriptū incipit per lr̄aʒ ſin. Itē ꝓ eo ꝙ habem⁹. A domo ei⁹ qui vindicauit baal. in heb. hr̄. A domo inſidiatoris. ē igit hec lr̄a. Sicut vaſtata ē pacifica a domo iſidiatoris ⁊ eſt ſenſus. Sicut gēs pacifica ⁊ quieta nō timēs ſibi de piculo vaſtat ab inſidiatore ⁊ ei⁹ familia irruente ſubito

ſup gentē improuiſam. que credebat in pace ⁊ quiete: ſic legit de vaſtatione lachis: Judic. xviij. Jn die plij ſic inſi dioſe cōmiſſi. Matre ſup filios alliſa. tales em̄ latrones non ſolū ſolent interficere mares ſ; etiā feminas ne accuſent. ⁊ ſic occidūt matres cū filijs: ⁊ eſt intentio ꝓphete ꝙ ſic fiet decē tribubꝰ ꝓ peccatis ſuis. iō ſubdit. b ¶ Sic fecit vobis bethel. i. ſic meruiſtis c ¶ A facie nequiciarū vr̄aꝝ i. ꝓpter neq̄cias veſtras ibidem factas adorando vitulū.

¶ Jn. ca. x. vbi dicit in poſtilla. Circa p̄mū dicit. Diuiſum eſt cor eoꝝ.

¶ Additio.

Quod dicitur Diuiſum eſt cor eoꝝ: nunc interibunt videt plane cōcordare dicto ſaluatoris. xj. capit. Luc. vbi dr̄. Omne regnū in ſe diuiſuz deſolabit. Ex q̄ eniz habebāt multa ⁊ varia idola vt paulo ſ̄ dr̄. Juxta vbertatē terre ſue exuberauit ſimulachris ꝯſequēs erat vt diuiderent in eoꝝ culturis. ⁊ ſic p̄dictū peccatū cōtrahebat ſecū diuiſionem.

¶ Jn eo. ca. vbi dr̄ in poſtil. Ad vaccas bethauen.

Ubi nos habemꝰ. ad vaccas bethauen. ¶ Additio in hebreo habet. Ad vitulos bethauen. qd̄ magis ꝯcordat cū caſu p̄nti. q2 ephraim vitulos colebat.

¶ Jn eo. ca. vbi dr̄ in poſtil. Seminate vobis i iuſticia.

Ubi nos habemꝰ in hoc loco. Cū venerit qui docebit vos iuſticiā: ¶ Additio. in hebreo habet. Donec veniat qui doceat vos iuſticiā: qd̄ intelligēdū eſt ꝓprie de xp̄o qui impios iuſtificat ipſius gr̄a. Vn̄ ad Roma. iij. ca. Juſtificati gr̄a ipſiꝰ: ⁊ cōtinuat ad p̄cedentia ſic. Nam hic ꝓpheta hortat populū iſraeliticuz in generali vt diſponat ſe ad receptionez xp̄i: ⁊ hoc ꝑ obſeruationē legis ſub qua erat. de quo dicit. Seminate vobis i iuſticia. q2 vera obſeruatio leg̃ diſponebat ad legē xp̄i: ſic ſeminatio ad meſſem: iō ſubdit. Metite in ore miſericordie. Lex. n. xp̄i p̄cipue in miſericordia cōmendat. vn̄ mathei. ix. ca. Nōne legiſtis: miſericordiam volo ⁊ nō ſacrificiū ⁊ q2 tempꝰ aduentus xp̄i nō erat ita ꝓpinquū: ſicut tēpus ſeminationis appropinquat tp̄i meſſis ſtatim ſequētis. iō ſubdit. Innouate vobis nouale. q. d. hec ſeminatio frequentanda eſt ⁊ cōtinuāda donec veniat plenitudo tēporis de quo dicit. Tempꝰ aūt requirēdi dn̄m donec veniat ⁊c̄. ſ. xp̄s ſol iuſticie: ſ; q2 ipſi exhortati oppoſitū fecerūt cū ꝓ maiori ꝑte legē xp̄i nō receperūt: iō ſubdit. Araſtis impietatē. iniquitatē meſſuiſtis. q. d. nō araſtis iuſticiā ꝓut exhortabar in obſeruatione legis ſed potius impietatē. q2 verba legis nō ad declarationē veritatis xp̄i: ſ; extorte exponebāt. vt p3 in q̄plurimis locis: vnde ⁊ merito iniquitatem meſſuiſtis.

¶ Cap. xj.

Sicut mane. Hic increpat populꝰ ꝓ ſecūda ingratitudine que accipit reſpectu beneficij eductionis populi de egypto ⁊ deductionis ꝑ deſertū: ⁊ l3 iſtō beneficiū p̄ceſſerit tp̄e beneficiū poſitū ca. p̄cedēti: nō tn̄ intentione q2 ad hoc facta eſt eductio populi de egypto vt induceret in terrā lacte ⁊ melle manantē. Preterea ſicut frequent dictū eſt in ſacra ſcp̄tura frequent p2ꝰ facta poſteriꝰ ſcribunt. Preſens igit ca. i duas ꝑtes diuidit: q2 p̄ ponit ppl̄i vaſtatio ꝓ ſua ingratitudine. ſcd̄o ponitur

b c Sic fecit vobis bethel a fa-
cie militie neq̄tiarū vr̄arū.
a Sicut mane trāſit xj.
b c ꝑtrāſit rex iſrl̄. q2 puer
d iſrl̄ ⁊ dilexi eum: ⁊ ex
egypto vocaui filiū meuz.
e f Uocauerūt eos: ſic abie-
rūt a facie eoꝝ. Baal imo-
labant ⁊ ſimulachris ſacri-
g ficabāt. Et ego q̄ſi nutri-
ciꝰ ephraim portabā eos i
h brachijs meis: ⁊ neſcierūt
i k ꝙ curarē eoſ. Jn funiculis
adā trahā eos in vinculis
l charitatꝭ. Et ero eis q̄ſi ex
altās iugū ſup maxillaſ eo
m rū ⁊ declinaui ad eū vt ve
n ſceret. Nō reuertet i terrā
o egypti ⁊ aſſur ip̄e rex eius
p q qm̄ noluerūt ꝯuerti. Cepit
r gladiꝰ i ciuitatibꝰ eiꝰ ⁊ con
ſumet electos eiꝰ ⁊ come-
s det capita eoꝝ. Et populꝰ
t meꝰ pēdebit ad reditū me-
v um. Jugū aūt iponet eis:
x y ſil̄ qd̄ nō auferet. Quō da-
z bo te ephraim ꝓtegā te iſrl̄
a b Quō dabo te. Sic adama
c ponā te vt ſeboim. Cōuer
d ſum eſt i me cor meū: ꝑiter
cōturbata ē penitudo mea
e Nō faciā furorez ire mee.
f g h Nō cōuertā vt diſperdaz
i ephraim: qm̄ deꝰ ego ⁊ nō
i homo. Jn medio tui ſan-
k ctus ⁊ nō ingrediar ciuita-

eiuſdē ꝯſolatio ex diuina dulcedine: ibi. Quō. Circa p̄mū dr̄. a ¶ Sicut mane trāſit. velociter. b ¶ Pertrāſit rex iſrl̄. i. regnū iſrl̄ cito deficiet: ⁊ hoc ꝓ ingratitudie bn̄ficij accepti qd̄ notat cū dr̄. c ¶ Quia puer iſrl̄. puericia huiꝰ ppl̄i attēdit ſm tp̄s exitꝰ de egypto vt frequent. ſ̄. dictū ē. iō ſequit. d ¶ Et ex egypto vocaui filiū meū. vn̄. Exo. iiij. dicit dn̄s. Filiꝰ meꝰ p̄mogenitꝰ iſrael. e ¶ Uocauerūt eos ſ. moyſes ⁊ aaron ⁊ alij ꝓphete ſequētes exhortātes populū ad bonū. f ¶ Sic abierūt a facie eorū i. retrocedētes a monitis eoꝝ. iō ſequit. Baalim imolabāt ⁊c̄. g ¶ Et ego q̄ſi nutri. ephra. portabā eos. ſicut nutrix portat infantulum h ¶ Et neſcierūt. i. ſe neſcire ſimulauert. i ¶ Quod curarē eos. i. ꝙ gererē curā de eis bn̄ficia exhibendo. i ꝓ appet igratitudo eoꝝ. k ¶ Jn funiculos adā trahā eos. ſ. in beneficijs exhibitis q̄ attrahunt cor hoīs ⁊ ſunt quedā vincula dilectiōis. l ¶ Et ero eis q̄ſi exaltās iugū ⁊c̄. i. ſubleuās laborem eoꝝ ſicut auriga qn̄ videt bouem onere dep̄ſſum ſubleuat iugū: vt alleuiatus vires reſumat ad laborādū: ſic dn̄s filios iſrl̄ afflictoſ in deſerto recreauit beneficijs educēdo eis aquā de petra ⁊ ſil̄ia vt meliꝰ laborē itineris tolerarēt. m ¶ Et declinaui ad eū vt veſceret. dando de celo māna. Exo. xvj. n ¶ Nō reuertet in terrā egypti. ſic. n. fuit iniunctū populo vt nō reuerteret ampliꝰ in egyptū querendo amicitias egyptioꝝ. ſed q2 trāſgreſſi fuerūt hoc vt dictū eſt ca. p̄cedēti. iō ſequit. o ¶ Et aſſur ip̄e rex eius. ip̄m ſubijciendo ſibi ⁊ captiuādo. p ¶ Qm̄ noluerūt ꝯuerti. ad bonū ſm monita ꝓphetarū. q ¶ Cepit gladiꝰ. ſ. deuorare habitatores ciuitatū eius. r ¶ Et cōſumet electos. i. bellatores robuſtos. s ¶ Et populus meus pendebit. i. ſuſpenſa ⁊ confuſa mente remediū expectabit. t ¶ Ad reditū meū ſ. ꝑ exhibitū beneficium quod ab eis ſubtraxi: ⁊ quia ibi fuit longus tp̄is tractus. iō ſubdit. v ¶ Jugum aūt imponet eis ſimul. i. grauis ſeruitus ab aſſyrijs. x ¶ Nō non auferet. quia captiuitas. x. tribuū non fuit reuocata de aſſyrijs: ſed captiuitas duarū fuit reducta de babylone. y ¶ Quomodo. Hic ponit ppl̄i cōſolatio ex diuina pietate ad qd̄ oſtendendū p̄mo excludit populi meritū cū dicit in ꝑſona dei. y ¶ Quomodo dabo te ephraim. in manibus aduerſarioꝝ ſicut meruiſti. z ¶ Protegam te. ab aduerſarijs. quod non meruiſti. a ¶ Quomodo dabo te. ⁊ rn̄det. b ¶ Sicut adama ponā te vt ſeboim. i. ſm demerita tua deberes imꝑpetuum deleri ⁊ ſubuerti abſq3 reꝑatione aliqua ſicut iſte due ciuitates Adama ⁊ ſeboim fuerūt funditus ſubuerſe cū ſodoma ⁊ gomorra c ¶ Conuerſum eſt in me cor meū. i. nō puniui te ſm totū rigorē iuſticie mee. d ¶ Conturbata eſt penitudo mea. i. cōmota eſt ſup te miſericordia mea. e ¶ Non faciā furorē ire mee. i. rigorē iuſticie mee. f ¶ Non cōuertar. ab intentione miſericordie. g ¶ Ut diſꝑgam ephraim. i. totalit deleā abſq3 reꝑatione. h ¶ Qm̄ deꝰ ego. qui punitionē ad correctionē facio. i ¶ Et nō hō. q̄ punit ad interitū ⁊ ad vindictā. i ¶ Jn medio tui ſanctꝰ. i. te ſc̄tificans. k ¶ Et nō ingrediar ciuitatē. i. cultū meū nō ponā in vna ciuitate tm̄ ſed ꝑ totū mundū: ⁊ eſt hoc inpletū tempore

grē in quo ſacrificiū ecclie offerꝛ vbiqꝫ ⁊ nō in vna ciuita te tm̄:ſicut fiebat tpe veteris teſta.extra em̄ irl'm non erat locus ſacrificij.⁊ ꝓpter hoc dixit dn̄s Malach.j.ca. A ſo lis ortu vſqꝫ ad occaſum magnū eſt nomen meū in genti bus:⁊ in omni loco offerꝛ ⁊ ſacrificaꝛ nomini meo obla- tio mūda. ꝓpter qꝺ dixit ſaluator Joh. iiij. Venit hora i q̄ non in monte hoc neqꝫ hieroſolymis. ſ.tm̄ adorabitis pa- trē ſꝫ vbiqꝫ. iō ſubdi tur. Sed veri ado- ratores erūt q̄ ado- rabūt patrē in ſpiri tu ⁊ veritate. Spūs em̄ eſt deꝰ qui loco non circūſcribiꝛ nec ad locū determinaꝛ

l tē. Poſt dn̄m ambulabūt
m Quaſi leo rugiet:q̄ ipē ru
n giet ⁊ formidabūt filij ma-
o ris. Et auolabūt q̄ſi auis
ex egypto ⁊ q̄ſi colūba de
p terra aſſyrioꝝ ⁊ collocabo
eos i domibꝰ ſuis dic dn̄s
a Circūdedit me xij.
b c ephraim in negatio-
d ne ⁊ in dolo domus iſrael
e f Judas aūt teſtis deſcēdit
cū deo: ⁊ cū ſctis fidelibꝰ
g h ephrai paſcit ventū ⁊ ſeq̄ꝛ
i k feſtū. Tota die mēdaciū ⁊
l vaſtitatē multiplicat ⁊ fe-
m duſ cū aſſyrijs inijt ⁊ oleū
n i egyptū ferebat. Judiciū
o p ergo dn̄i cuꝫ iuda: ⁊ viſita

l Poſt dn̄m ambulabūt.ei obediēdo. m Quaſi leo rugiet ⁊c.hoc aūt exponit ra.ſa.de meſſia futuro: ⁊ q̄ꝫtuꝫ ad hoc qꝺ de xp̄o exponit bene dicit: ſed quod dicit futu rū iam eſt impletū q̄ xp̄s qui dr̄ leo de tribu iuda Apoc. v.ca. Rugijt clamore ſue p̄dicationis in ſe ⁊ apl'is.
n Et formidabūt filij maris.i.hoies ſeculi huius quod eſt quaſi mare ꝓcelloſum. o Et auolabūt quaſi auis ex egypto ⁊c.i.velociter venient ad fidem.quod impletū eſt a tpe aploꝝ a quo fides xp̄i publicata ꝑ vniuerſuꝫ or- bem:ſicut plenius declaratū fuit ſup illud pſal.xviij. In omnem terrā exiuit ſonus eoꝝ ⁊c.⁊ multi nō ſolū de gen tibꝰ ſed etiaꝫ de iudeis regni iude ⁊ regni iſrl' per orbem diſperſis:cōuerſi ſunt ad fidem. p Et collocabo eos i domibus.i.in eccleſijs vbiqꝫ ꝑ orbem terraruꝫ edificatis ⁊ poſtea in celi manſionibꝰ: Joh.xiiij. In domo patris mei manſiones multe ſunt ⁊c.

In ca.xj.vbi diciꝛ in poſtilla. Ideo ſubdiꝛ. Ex egypto vocaui filiū meū. Additio.

Gloſa ſup hoc verbū.Ex egypto vocaui filiū meuꝫ g nō eſt hic p̄termittenda que ſic dicit. Hoc teſtimo nio vtiꝛ matheꝰ qn̄ ex p̄cepto angeli ex egypto re- dit ihs cū matre ad terrā iſrl':q̄ h typice referunꝛ ad xp̄m tn̄ q̄ typum habuerūt ſaluatoris nō ꝑ oia opa ſua eum fi guraerūt:typus.n.partem indicat: quod ſi totū p̄cedit in typo iam nō eſt typus ſed hyſtorie veritas appellāda. Hec in gloſa. In eodē ca. vbi diciꝛ in poſtilla. Et populus meus pendebat. Additio.

Littera hebreoꝝ in hoc loco eſt aliqualiꝛ obſcura: l tn̄ recte cōſiderāti videꝛ ſic tn̄ referēda. Et populꝰ meꝰ ſuſpenſus eſt ad rebellionē meā:⁊ ad altuꝫ vo- cant eam: ſimul nō exaltabiꝛ cuiꝰ ſnīa talis eſſe videꝛ ꝙ populus ille qui vocabaꝛ a ꝓphetis ad altū.ſ.ad emēda- tionē vite.ſemꝑ erat in hoc ſuſpenſus nō recte intendēs ſꝫ tendes ad rebellionē.vnde nunq̄ꝫ ſimul tetendebat in altū ad quod vocabaꝛ. Capl'm.xij.

Hircūdedit me. Hic incipit.xij.ca. ſm hebraicā ve- h ritatē in quo populus decē tribuū increpaꝛ de ter- cia ingratitudine que reſpicit beneficiū impenſuꝫ iacob patriarche nō ſolū ꝑ ſe ſed etiā pro poſteris.q̄ bene ficio abuſe ſunt decem tribus erga deuꝫ ipm ꝓ idolis di- mittēdo ⁊ erga fratres ſuos duarū tribuū eos multiplici ter ꝑſequēdo,vt pꝫ.iij. Reg.⁊.iiij.in pluribꝰ locis: ꝓpꝛ qꝺ in hoc ca.iuxta beneficiū iacob impenſum deſcribiꝛ in- gratitudo ſeu malicia decem tribuū:⁊ p̄mo generaliꝛ:ſe- cundo ſpāliter:ibi. Si galaad. Prima in duas:q̄ primo poniꝛ malicia populi.ſecūdo miſericordia dn̄i ibi. Et ego dn̄s. Prima adhuc in tres.q̄ p̄ malicia populi p̄mittiꝛ. ſecūdo beneficiū dei interponiꝛ:ibi. In vtero.tercio ſeri- ptura ad p̄mū reuertiꝛ:ibi. Chanaan. Prima adhuc in duas.q̄ p̄mo poniꝛ decē tribuū culpa. ſecūdo pena:ibi. Ephraim paſcit. Circa p̄mū dr̄ in ꝑſona dei. a Circū- dedit me.i.me deluſit. b Ephraim.i.hieroboam p̄mꝰ rex de tribu ephraim. c In negociatione. dauid ſerui mei dicēdo. Nō eſt nobis ps in dauid ⁊c.iij. Reg.xij. Et in negociatiōe nois mei.dicēdo de idolis fabricatis. Iſti ſunt dij tui iſrl' qui eduxerūt te de terra egypti:⁊ q̄ hiero boam induxit ad hanc negationē duplicē ꝑ tribū ephrai: ⁊ ꝯñr alias nouem. iō ſubdiꝛ. d Et i dolo domꝰ iſrl'. ſꝫ q̄ tribꝰ iuda ſtetit i ve- ritate cultus diuini ꝑ longa tpa. iō ſub- diꝛ. e Judas āt teſtis deſcēdit cum deo. i hebreo habeꝛ Judas autē adhuc potēs cū deo. q̄ lꝫ diminutū fuerit re- gnuꝫ ſuū: tn̄ adhuc habuit ptātem ſuꝑ tres tribꝰ.ſ.iude beniamin ⁊ leui.q̄ ſacerdotes ⁊ leuite ꝑ regnū iſrl' diſpſi in ciuitatibꝰ ſibi aſſignatis a ioſue dimi- ſerūt eas nolētes vitulos colere ⁊ habitauerunt in regno iuda vbi remanſerat dei cultꝰ.iō diciꝛ. Potens cū deo.i. qui eſt ſanctꝰ ⁊ fidelis implendo ꝓmiſſa.iō ſubdiꝛ. Et cū ſanctis fideli.qꝺ exponit Ra.ſa.dicens.i.cū deo ſancto ⁊ benedicto.⁊ hec expoſitio eſt multū ꝯſona fidei noſtre lꝫ p̄ter eiꝰ intentionē.hic em̄ exp̄miꝛ articulus ſancte trinita tis:ꝑ hoc em̄ ꝙ de deo diciꝛ. Cū ſanctis fideli.per nomen plurale qꝺ cōiungiꝛ ſingulari innuiꝛ recte pluralitas ꝑ- ſonarū in vnitate eſſentie. Ad hanc expoſitionē pōt trahi tranſlatio noſtra.cum diciꝛ. e Judas aūt teſtis.ſ.veri tatis per hoc quod retinuit cultū diuinū. f Deſcēdit. ꝑ hoc quod eius regnū fuit diminutū q̄ tamē cultū dei retinuit.ſubdiꝛ. Cū deo. Hanc aūt lr̄am aliqui expoſito- res noſtri exponunt de fidelitate tribus iude que prima poſt moyſen itrauit mare rubrū:⁊ ſic diciꝛ. Judas teſtis ſ.veritatis a moyſe dicte. Deſcēdit.ſ.poſt eum in mare ru brū. Cū deo.i.ſm mandatū diuinū. Et cū ſanctis fidelibꝰ i.cū moyſe ⁊ aaron. Sed hec expoſitio videꝛ falſa eo ꝙ i hebreo nō hr̄ fidelibꝰ in plurali:ſꝫ fideli in ſingulari. Hec aūt expoſitio nō habet cōſequentiā ad p̄cedentē lr̄am: ſꝫ prima expoſitio eſt ſm veritatē hebricā ⁊ cōſona fidei ca tholice ⁊ cōſequenꝛ ſe hn̄s ad lr̄am imediate precedentē. g Ephraim. Hic conſequenter poniꝛ populi decem tri buū pena.⁊ primo in bonis poſſeſſis.cuꝫ diciꝛ. Ephraim paſcit ventum.in penā enim predicte duplicis negatio- nis fuit multū afflictus a circūſtantibus populis:⁊ ma- xime ab aſſyrijs a quibus fuit primo ſub tributo ſubie- ctus:⁊ poſtea captiuatus.iiij. Reg.xvij.⁊ ſm hoc diciꝛ. g Ephraim.i.populus decem tribuū ſic nominatus: eo ꝙ hieroboam primus rex fuit de illa tribu:vt p̄dictuꝫ eſt. h Paſcit ventum.ſuperbis aſſyrijs reddendo tri- butum. i Et ſequiꝛ feſtum.i. egyptuꝫ que eſt in plaga auſtrali reſpectu iudee:⁊ ſic in calidiori regione. Oſee.n. rex iſrael querēs liberari a tributo aſſyrioꝝ miſit nūcios ad regem egypti cum muneribus magnis:vt eius auxi- lio liberareꝛ:vt habeꝛ.iiij. Reg.xvij. k Tota die men- daciū ⁊ vaſtitatē multiplicat.mentibus em̄ fuit regi aſſy rioꝝ cui iurauerat ſub tributo ſeruire:⁊ per hoc incurrit vaſtitatē ⁊ deſtructionē regni ſui:quia rex aſſyriorū per- pendēs ꝙ volebat ab eiꝰ ſeruitute recedere terra eius va ſtauit.⁊ ipſum finaliter captiuauit. l Et fedus cū aſſy rijs inijt.hoc ſubdiꝛ ad exponendū quod dictū eſt obſcu rius de pacto quod firmauit cū rege aſſyrioꝝ de redden do ſibi tributum. m Et oleum in egyptū ferebat.i.ꝑ nuncios mittebat cū alijs muneribus vt liberareꝛ a pre- dicto tributo:⁊ quia ex hoc ſecuta eſt captiuitas regis ⁊ regni vt dictū eſt:⁊ quia hoc fuit in parte ꝑſecutionis re- gni iude quam regnū iſrael ſibi intulit:ideo cōcludiꝛ.
n Judicium ergo dn̄i.in punitione ephraim.
o Cū iuda.i.pro iuda. p Et viſitatio.i.punitio dei.

q Sup iacob.i.ſup regnū iſrl:eo ꝙ iacob ⁊ iſrl ſūt noīa ſynonima Geñ.xxxij. r Juxta vias ei⁹.i.opera.
s Et iuxta adinuētiones ei⁹. in pſecutione iude ⁊ vitu loꝝ fabricatiōe. t Reddet ei.penā debitā inferendo.
v In vtero. Hic ꝯñr ponit bñeficiū pñarche iacob impenſum cui⁹ decem

trib⁹ erāt ingrate. ⁊ ponit h duplex bñficiū. vnū añ ntitatē cū dr. v In vtero ſupplātauit fratrē ſuū. collidebant.n. in vtero mr̄is Geñ. xxv.⁊ cū mater dominū conſuleret de iſto cōflictu. reſpondet dñs. Duo ppl̄i ex vētre tuo diuidētur: populuſqꝫ populū ſupabit ⁊ maior ſeruiet minori ⁊c̄.

q
r bo ſup iacob. Juxta vias
s ei⁹ ⁊ iuxta adinuētiōes ei⁹
t
v reddet ei. In vtero ſupplā
a tauit frēm ſuū: ⁊ i fortitudi
b ne ſua direct⁹ eſt cū ange
c lo. Et inualuit ad angeluꝫ
d
e ⁊ ꝯfortat⁹ eſt. Fleuit ⁊ ro
f
g gauit eū. In bethel iuenit
h eū: ⁊ ibi locut⁹ eſt nobiſcū
i
k Et dñs de⁹ exercituū dñs
l
m memoriale eius. Et tu ad

Secūdū beneficiū fuit poſt ntitatem in etate iam adulta iō ſubdit. a Et in fortitudine ⁊c̄.de hac lucta dixi plenius Geñ.xxxij.aliquid tñ eſt repetendū eo ꝙ aliqd hic addit qȯ ibi dimittit. Sciendū igit ꝙ ſm Ra.ſa. ⁊ alios hebreos ille angel⁹ erat cuſtos Eſau: ꝑpter qȯ zelans pro eo voluit impedire iacob ne trāſiret in terrā ꝓmiſſionis ad obtinendū benedictiones ⁊ primogenita yſaac in preiudiciū Eſau.ſed dñs tantam fortitudinē tunc cōtulit iacob ꝙ nō potuit eum impedire ſed magis iacob ꝑualuit iō dicit hic. Direct⁹ eſt cū angelo eructauit cum eo. Et inualuit ad angelū ⁊ cōfortat⁹ eſt.qȯ videns angelus. Fleuit:eo ꝙ nō poterat eum impedire. Et rogauit vt dimitteret eū ſm ꝙ dr̄ Geñ.xxxij. Dimitte me iam aurora eſt ⁊c̄. querens dilationē de ſnīa dei ſup iura benedictionis ⁊ ꝑmogeniture.iō ſubdit in perſona angeli. In bethel inuenimus eū.ſ.deū. Et ibi loquet nobiſcum determinans hanc cām.⁊ talis eſt lr̄a hebraica. Hec aūt expoſitio continet aliqua incōtinentia. Primo qꝛ ſm dictū hebreoꝝ ille angelus erat bonus eo ꝙ erat cuſtos eſau: de⁹ aūt iā ante dixerat ipſi iacob. Reuertere in terrā natiuitatis tue Geñ.xxxj.nullo aūt mō veriſile eſt ꝙ angelus bon⁹ vellet executionē diuini mandati impedire:cū eius voluntas ſit omnino cōformis voluntati diuine:nec pōt dici ꝙ angelus ſanct⁹ ignoraret reuelationē factā ipſi iacob:tuꝫ qꝛ reuelationes fiūt hoibus mediantib⁹ angelis: ⁊ iō illa que hoibus reuelant prius a ſanctis angelis cognoſcūt. tum qꝛ iacob reuelationē ſeu mandatū dei ꝑdictū narrauerat vxorib⁹ ſuis rachel ⁊ lye. Geñ.xxxj.talia ꝟo non latent angelos quoꝝ cognitio nō impedit ꝑ diſtantiā localem. Itē angelus experiēs tantaꝫ fortitudinē in iacob vt dicunt hebrei:ignorare nō potuit ꝙ eſſet a deo:⁊ ꝑ conſequens nullo modo de hoc fleuiſſet:nec dilationē de iure benedictionis ⁊ ꝑmogeniture determinādo queſiuiſſet cū volūtas eius ſit totaliter cōformis volūtati diuine: ꝑpter quod ſicut dixi Geñ. xxxij. ille angelus fuit cuſtos iacob:⁊ ex volūtate dei in corpore aſſumpto apparuit ſibi:vt nō ſolum verbo ſꝫ etiā ſenſibili ſigno aſſecuraret eū de eſau fratre ſuo quē nimis timebat.⁊ ideo poſt luctā in qua finxerat ſe nō poſſe ꝑualere iacob dixit. Si fortis fuiſti cōtra deū.i.cōtra angelū a deo miſſuꝫ: ꝑpter qȯ dicit deus participatiue:quāto magis ꝯtra hoies ꝑualebis.i. contra eſau cū filijs ſuis:nec tñ illa fictio angeli fuit mendaciū:ſicut nec illa qua dñs finxit ſe lōgi⁹ ire. Luc.xxiiij. qꝛ ꝑ fictionē angeli ſignificabat veritas futura ꝙ popul⁹ deſcendēs de iacob ꝑualeret populo deſcendēti de Eſau ſicut ⁊ ꝑ hoc ꝙ dñs finxit ſe longius ire ſignificauit ꝙ adhuc erat longe ſeu ꝑegrin⁹ a diſcipuloꝝ mente. vt exponit beat⁹ Greg⁹.omel.xiij. Igit ſm hoc exponēda ē hec lr̄a. a Et in fortitudine ſua.i.quā hēbat a natura ſua ⁊ nō datam a deo ad horā vt dicūt hebrei. b Directus eſt cū angelo.luctando cum eo. c Et inualuit ad angelum.nō ſm exn̄tiā ſed ſm apparentiā ꝑ angeli fictionem qui ſic ſe hēbat quaſi eū ſupare nō poſſent abſqꝫ tñ falſitate ⁊ mendacio vt dictum eſt. d Confortatus eſt ꝑ benedictionē angeli ſibi datam ſm ꝙ dr̄ Geñ.xxxij. Et benedixit eū in eodeꝫ loco. e Fleuit.ſ. iacob. f Et rogauit eū.i.deuote ⁊ cū lachrymis rogauit eū vt dirigeret eum in via cuſtodiret: ⁊ ſic factuꝫ eſt.iō ſubdit. g In bethel inuenit eum.ſ.deuꝫ cū angelo. h Et ibi locut⁹ eſt nobiſcum.quia ibi deus in pn̄tia angeli dixit ei. Ego deus oipotens. creſce ⁊ multiplicare.⁊ ſubdit. Terrāqꝫ quā dedi abraam ⁊ yſaac dabo tibi ⁊ ſemini tuo. Et ad hunc intellectū pōt applicari lr̄a hebraica cū dicit. In bethel inueniemus eum vt ſit verbū angeli denunciantis iacob deū ſibi appariturū in bethel: Geñ.xxxv. Et ibi loquet nobiſcum replicans benedictiones patrum tuoꝝ ſuper te ⁊ ſemen tuum pro quibus ego rogaui eum. Angeli enim procurant bonum ſue cuſtodie cōmiſſoꝝ. i Et dñs deus exercituū.i. angelorum. k Memoriale eius.i.ipſius iacob : tum quia habuit deum ſemꝑ in memoria: tum quia nomen dei ſuper iacob memorabat inqꝫtum deus iacob dicebat: ⁊ eſt verbū prophete memorantis iuſticiaꝫ iacob patriarche vt eam poſteri imitent.ideo ſubditur. l Et tu.ſ.populus iſrael. m Ad dñm tuum deum conuerteris. ſi iacob imitari ſtudueris.⁊ ſubdit modus cōuerſionis.

dñm deū tuū conuerteris.
n Miſericordiā ⁊ iudicium
cuſtodi ⁊ ſpera in deo tuo
o ſemper. Chanaan in manu
eius ſtatera doloſa : calū
p niā dilexit. Et dixit ephra
q im. Verūtamen diues effe
r ctus ſum:inuenit idolū mi
s hi. Oēs labores mei non
t inuenient mihi iniquitatē
v quam peccaui ⁊ ego dñs

n Miſericordiā ⁊ iudiciū cuſtodi.quia miſericordia ſine iudicio puſillanimitas eſt.⁊ iudiciū ſine miſericordia crudelitas eſt. o Chanaan. Hic ſcriptura reuertit ad ſcribendū maliciā decem tribuū qꝫtum ad cupiditatis vicium dicens. Chanaan in manu eius ſtatera doloſa:⁊ nō eſt hic chanaan nomen propriū : quia chananei de terra illa erant expulſi:ſed eſt nomen appellatiuū ſignificans mercatoreꝫ:ſicut ⁊ ꝓuerbioꝝ.xxxj. Syndonē fecit ⁊ vendidit.⁊ cingulū tradidit chananeo. p Et dixit ephraim.i.populus decē tribuū. vt ſ̄. dictū eſt. q Verūtamen diues effectus ſum.abſqꝫ ſeruitute dei. r Inueni idolum mihi.i.aurū ⁊ argentū quod eſt idolum cupidi : ſm ꝙ dicit gloſa: vnde in hebreo habet hic. Inueni cenſum mihi.i.faciliter acquiſiui. s Omnes labores mei non inuenient mihi iniquitatē.i. qꝫtumcūqꝫ laboraſſem corporaliter non acquiſiuiſſem tantā pecuniā quam ꝓphete vocant iniquitatē.maior eñ pecunia acquirit ꝑ fraudeꝫ vſure:qꝫ per laborē corꝑalem. Ra.ſa.exponit dicēs ꝙ hic eſt modus loquēdi decurtat⁹ vbi oportet aliquid ſuppleri ſicut.ij. Reg.v.dicit. Propoſuerat eñ dauid in die illa qui ꝑcuſſiſſet iebuſeum ⁊c̄. ⁊ nō fit ibi aliqua mētio de remuneratione ſm hebraicā veritatem : ſed ſupplenduꝫ eſt fiet magiſter militie.ſicut exprimit .j. Paral. x. ⁊ eodem modo hic continuādo lr̄e ꝑcedenti. Inueni idoluꝫ mihi.ſic dicis : ⁊ tu debēs dicere. s Omnes labores mei.id eſt diuitie mee. t Non inuenient mihi iniquitatem.id eſt non poterunt expiare iniquitatē meaꝫ : ⁊ ſic verbum dei vel prophete arguentis in populo iſrael viciuꝫ cupiditatis. v Et ego. Poſtqꝫ deſcripta eſt malicia populi:hic iuxta eam ponitur gratia dei : vt maior appareat iuxta ſuum oppoſitum. ⁊ continuatur ſic littere precedenti. Licet iniquitates tue ſint magne ⁊ inexpiabiles per te. v Et ego dominus deus tuus de terra egypti.i.ab illo tempore quo inde redemi te: ⁊ legem tibi dedi: ⁊ peccata poſſum remittere tibi.

p Adhuc ſedere te faciā ī tabernaculis.qđ exponit Ra.ſa.ſic.Tēpus erit in quo auferā te a ſtateris doloſis: ⁊ faciā te ſedere in ſynagogis ⁊ ſcholis cū auditorib⁹ diuine legis: et hoc fuit adimpletū qñ dñs vocauit de thelonio Matheū. Math.ix.ca.⁊ de actib⁹ publicis zacheū: Lu.xix.⁊ cōſiles ad ſuū diſcipulatū.

r Sic in dieb⁹ feſtiuitatis.in ſabbatis eñ cōueniebāt in ſynagogis iudei ad audiendā doctrinā diuine legis: ⁊ ſic faciebant xp̄iani in primitiua eccl'ia ⁊ mō faciūt in dñicis diebus. a Et locut⁹ ſū ſup ꝓphas.i. per ꝓphas de tpe hui⁹ vocatiōis qđ eſt tēpus gratie. b Et ego viſionez multiplicaui: q̄ ſicut dicit rab.Sa.ſup zachariā. Uniuerſi ꝓphe nō ſūt locuti niſi ad dies meſſie.ſ. pncipaliter ꝓpter tēpus xp̄i denūciandū. c Et i manu ꝓpharū.i.in opibus eoꝝ. d Aſſimilat⁹ ſuz.i. pfiguratus vt in formatiōe eue de coſta ade pfigurata ē formatio eccleſie de latere xp̄i dormiētis in cruce ⁊ p deglutionē Jone in ventre ceti trib⁹ dieb⁹ ⁊ tribus noctib⁹ ſepultura xp̄i: ſm qđ dr̄ Math.xij.⁊ ſic đ multis aliis poſſet exemplificari. e Si galaad: Poſt increpationē malicie ppl'i decē tribuū generalit' hic increpat ſpāliter ꝗ̄tū ad ciuitatē galad cui⁹ hitatores peſſimi erant: vt dictū eſt ſupra ca.vj. ⁊ iđ h ſpālit' increpat de idolatria. ⁊ pmo arguit hoc viciū. ſcđo iuxta h ponit erga patriarchā iacob dei bñficiū: ibi. Fugit iacob. Circa primū dicit. e Si galaad idolū. ⁊ accipit hic ſi ꝓ q̄: ꝓpter qđ cōcludit. f Ergo fruſtra erāt ⁊c̄. erat ei galaad vltra iordanē: ⁊ gagal citra: ⁊ ꝗuis galaad eſſent idola: tñ cū hoc tranſibant iordanē ad exercendū ibi idolatriā q̄ ibi vigebat: vt dictū eſt.ſ.iiij.ca. g Bobus imolātes.ſacerdotes eñ idolorū ad augmētandū queſtū ſuū fecerūt ibi idola ad ſimilitudinē vituloꝝ in bethel ⁊ in dan exiſtentiū. h Nā ⁊ altaria eoꝝ erāt q̄ſi aceruí ⁊c̄.i.totalit' deſtruent'. i Fugit iacob.hic iuxta ppl'i viciū deſcribit' erga iacob dei bñficiū exhibitū ei in pſona ꝓpria: cū dicit': Fugit iacob i regionē ſyrie.⁊ hoc de de cōſilio matris ne ab eſau interficeret': Geñ.xxvij.⁊ de volūtate patris: Geñ.xxviij.⁊ dñs ſibi apparuit in via dicēs: Ero cuſtos tuus quocūq̄ perexeris: Geñ.xxviij. k Seruiuit iſrl'.i.iacob alio noīe vocatus iſrl'. l In vxo.i. ꝓpt' vxorē habendā: Geñ.xxix. Et in vxorē ſeruauit.hebrei dicūt: Expectauit ſeruiendo ſeptē annis anteq̄ ſibi daret': ⁊ ad idē refert' lr̄a noſtra: cū dicit'. m Seruauit.ſ. pactū initū cū laban deſeruiēdo ſibi ꝓ filiab⁹ ſuis. Cōſequēter ponit' dei bñficiū exhibitū iacob in ſuis poſteris: cū dr̄: n In ꝓpha aūt.i.in moyſe. o Eduxit dñs iſrl' de egypto.vt patet in Exodo. p Et in ꝓpha ſeruat⁹ eſt.ſ. p orationē moyſi deo volēte ipm interficere ꝓ fabricatiōe vituli: Exo.xxxij. ⁊ de illis bñficiis ingratus fuit ppl'us decē tribuū: ideo ſubdit'. q Ad iracūdiā me ꝓuo.ephraim in amari.ſuis.i.idolatriis. r Et ſanguis eius.i.quē effudit de innocētibus. s Sup eum veniet.p debitā ⁊ purā punitionē. t Et

deus tuus ex terra egypti.
x Adhuc ſedere te faciā i ta-
y bernaculis: ſic in dieb⁹ fe-
a ſtiuitatis. Et locut⁹ ſū ſup
b ꝓphas: ⁊ ego viſionē mul-
c tiplicaui: ⁊ in manu ꝓpharꝫ
d e aſſilatus ſum. Si galaad:
f idolū ꝗ fruſtra erāt i galgal
g h bobus imolantes. Nam ⁊
altaria eoꝝ q̄ſi acerui ſuper
i ſulcos agri. Fugit iacob in
k regionē ſyrie: ⁊ ſeruiuit iſrl'
l m in vxorē: ⁊ i vxorē ſeruauit
n o In ꝓpheta aūt eduxit dñs
p iſrl' de egypto: ⁊ in ꝓpheta
q ſeruatus eſt. Ad iracūdiā
me prouocauit ephraim in
r amaritudinib⁹ ſuis: ⁊ ſan-
s guis eius ſup eum veniet:
t ⁊ obprobriū eius reſtituet
ei domin⁹ deus ſuus.

Capitulū.xiij.

a L b c d Oquēte ephraim hor
e roꝛ iuaſit iſrl': ⁊ deliq̄t
f in baal ⁊ mortu⁹ ē. Et nūc
addiderūt ad peccādū: fe-
cerūtq̄ ſibi ꝯflatile đ argē-
to ſuo: q̄ſi ſilitudinē idolo-
g rū. Factura artificū totū ē.
h i His ipi dicunt. Immolate
k homies vitulos adorātes
l m Jccirco erūt q̄ſi nubes ma
tutina: ⁊ ſicut ros matituti
nus pteriēs. Sicut puluis
turbine raptus ex area ⁊ ſi-
n cut fum⁹ de fumario. Ego
autē domin⁹ deus tuus ex
o terra egypti: ⁊ deum abſq̄
p me neſcies: ⁊ ſaluator non
q eſt preter me. Ego cogno-
ui te in deſerto in terra ſoli
r tudinis. Juxta paſcua ſua
s adimpleti ſunt et ſaturati ſt
t v Et eleuauerūt cor ſuū ⁊ obli

obprobriū ⁊c̄. q̄ erat in vilitate magna.

In ca.xij. vbi dicit' in poſtilla. Verūtamen diues effectus ſum.

Additio.

b Hoc qđ dicit': Verūtamē diues effectus ſum inueni cenſum mihi ⁊c̄. videt' cōtinuari cū hoc qđ dixerat ſtatim.ſ. Chanaan in manu ei⁹ ſtatera doloſa ⁊c̄. Iſto mō mercator qui p fraudē ſtatere calūniatur doloſe alios: gaudet ex hoc ꝙ ſit diues ſine hoc ꝙ inueniat' ei⁹ iniq̄tas: q̄ h deceptio fit latēter. ⁊ hoc eſt qđ ſonat lr̄a plane: cū dicit Verūtamen diues effectus ſuz: inueni cenſum mihi.ſ. mō pdicto. Et ſic oēs labores mei.i.in his q̄ laboraui. Nō inueniēt mihi iniq̄tatez.ſcꝫ ꝓpter occultationē pdicti doli.ſed q̄ h non ſufficit apud deū q̄ oia ſcrutat': iđ ſubdit: Ego dñs de⁹ tuus.q.d. licꝫ homibus iſta poſſes abſcōdere nō tñ mihi.

Capitulū.xiij.

Loquēte. hic increpat popul⁹ de quarta ingratitudine circa dei bñficiū: ⁊ diuidit' i duas ptes: q̄ pmo ponunt' ppl'i maleficia.ſcđo p ꝯtrariū dei bñficia: ibi. Ego aūt. Circa pmū dicit': a Loquēte ephraim.i. hieroboā dicēte de vitulis.iiij. Regū.xij. Iſti ſūt dij tui iſrl' q̄ eduxerūt te de terra egypti: vt ppl'us eos coleret. b Horror.ſ.timoris. c Inuaſit iſrl'. q̄ maiorib⁹ ſibi ꝯſentiētib⁹ ppl'us timuit ei reſiſtere. d Et deliq̄t in baal.q.d. nō ſuffecit ei colere vitulos: ſꝫ etiā idolū baal coluit poſtea: ſicut pꝫ.iij.⁊.iiij.Reg. e Et mortu⁹ eſt.morte culpe q̄ ſepat a deo q̄ eſt vita p eſſentiā. f Et nūc addiderūt ad peccandū. multiplicādo ſibi idola diuerſaꝝ gentiū. g Factura artificū totū ē.nihil hñs numinis aut virtutis. h His ipi di.ſ. ſacerdotes idoloꝝ ꝓpter queſtū: i Immolate hoies.i.o vos hoies imolate ⁊ offerte. k Vitulos adorātes.ſicut precepit rex. l Jccirco.i. ꝓpter iſtas malicias. m Erūt q̄ſi nubes matutina ⁊c̄.i.cito veniet eoꝝ occiſio ⁊ captiuitas: cuius celeritas deſignat' p oia iſta. n Ego aūt. Hic ecōtrario ponūt' dei bñficia q̄ pluit ſup gratos ⁊ igratos: Math.v. Qui pluit ſup iuſtos ⁊ iniuſtos.et diuidit' i duas ptes: q̄ pmo recolit' bñficiū pteritū. ſcđo pmittit' futurū: ibi. De manu mortis. Prima in duas: q̄ pmo ponit' ingratitudo de bñficio.ſcđo iuſta dei punitio: ibi. Et ego ero. Circa primū dr̄ in pſona dei. n Ego aūt dñs de⁹ tuus de t'ra egypti.q.d. obſignat⁹ es mihi ſeruire ex tpe quo inde te redemi. o Et deū abſq̄ me neſcies.ſic eñ pcepi tibi in mōte ſynai: Exođ.xxj. Nō habebis deos alienos corā me. p Et ſaluator nō eſt pter me.q̄ de manu amalech te ſaluaui: Exođ.xvij. q Ego cogno.te in deſerto.dās tibi māna de celo. r Juxta paſcua ſua.i.ita laute ꝓuidi eis: ac ſi eēnt in t'ra fertili ſibi ꝓmiſſa: ⁊ mutat' h mod⁹ loquēdi de ſecūda pſona ad terciā. s Adimpleti ſunt. nālib⁹ ⁊ artificialib⁹ diuitiis in t'ra ꝓmiſſiōis. t Et eleuauerūt cor ſuū.p ſupbiā. v Et obliti ſunt mei. p idolatriā multiplicē: licꝫ aūt ingratitudo hui⁹ bñficij increpata fuerit ſupius.xj.ca.tñ hic repetit': q̄ aliq̄d h expmit'

x ti ſſ mei. Et ego ero eis q̄ſi
y z leena ſic pard⁹ i via aſſyrio
a rū. Occurrā eis q̄i vrſa rap
b tis catuliſ: ⁊ dirūpā intiora
iecoris eorꝫ. Et ꝯſumā eos
c ibi q̄ſi leo beſtia agri ſcidet
d e eos. Perditio tua iſrl': tan-
tūmodo in me auxiliū tuū.
f Vbi ē rex tu⁹. Maxie nūc
ſaluet te i oib⁹ vrbib⁹ tuis
Et iudices tui: de quibus
g dixiſti: da mihi regē ⁊ p̄nci
h pes. Dabo tibi regē i furo
i re meo: ⁊ auferā in indigna
k tiōe mea. Colligata ē iniq̄
l tas ephraiz: abſcōditū pec
m catū ei⁹. Dolores ꝑturiētꝭ
n o veniēt ei. Ipe fili⁹ nō ſapi-
p ens. Nūc. n. nō ſtabit i ꝯtri
q tiōe filiorꝫ. De manu mortꝭ
liberabo eos: de morte re-
r dumā eos. Ero mors tua o
s mors: ero morſus tu⁹ infer
t v ne. Cōſolatio abſcondita ē
x y ab oculis meis: q̄a ipſe int
z a frēs diuidet. Adducet vrē
b tē vētū dn̄s d̄ deſerto aſcē
c dentē: ⁊ ſiccabit venas ei⁹
d ⁊ deſolabit fontē ei⁹: ⁊ ipe
diripiet theſaurū oīs vaſis
deſiderabilis. ¶ Ca. xiiij.

a P Ereat ſamaria: qm̄ ad
b amaritudinē concita-
uit deum ſuū. In gla-
d dio pereant. Paruuli eorū
elidantur: et fete eius ſcin-
e dantur. Conuertere iſrael
ad dominum deum tuum:

qđ nō eſt ibi expſſum. x ¶ Et ego ero. Hic ꝯſiter ponit ingratitudinis punitio: cū dicit. Et ego ero eis q̄ſi leena. q̄ eſt magne crudelitatis. y ¶ Sicut pard⁹ q̄ eſt magne velocitatis: ⁊ ſic nō poterūt effugere. z ¶ In via aſſyriorū. i. qñ ducent captiui in aſſyrios. a ¶ Occurrā eis q̄ſi vrſa. id eſt crudelit. b ¶ Et dirūpā interiora iecoris eorꝫ. q̄a i via illa multi eorūz fuerūt mortui afflictiōe famis ⁊ itine. ris: ⁊ ꝓijciebant beſtijs lacerādi: iō ſubdit. c ¶ Beſtia agri ſcindet eos. ⁊ q̄z hoc non ꝓceſſit ex defectu diuine miſcđie: ſed ex demerito ſue malicie: iđo ſubdit. d ¶ Perditio tua iſrl' .i. ex demerito facti tui. e ¶ Tātūmō in me auxiliū tuū. i. pena tua nō pōt niſi ꝑ me ſubleuari: iō ſubdit. f ¶ Vbi ē rex tuus. q. d. tecū eſt captiuus: ideo ſubdit yronice. g ¶ Maxime nūc ſal. te. Da mi regē ⁊ p̄ncipes hoc petiuit totus ppl'us anteq̄ diuideret i duo regna. j. Reg. viij. h ¶ Dabo tibi regē in furore meo. licꝫ em̄ illā petitionē exaudierit: tñ ſibi diſplicuit: vñ ibidē dixit Samueli. Audi vocē populi nō em̄ te abiecerūt ꝫ me ne regnē ſup eos. i ¶ Et auferā i. indignatiōe mea. i. iniuſticie mee vindicta: ſic ablat⁹ fuit Oſee rex iſrael: ⁊ ſedechias rex iuda: ꝓpter peccata ſua. k ¶ Colligata ē iniq̄tas ephraim. i. integre reſeruata apud me. l ¶ Abſcōditū peccatū eius. ꝫ manifeſtabit in punitiōe apta. m ¶ Dolores ꝑturiētis. qui ſunt vehemētes. n ¶ Veniet em̄. ꝑ regē aſſyriorū: ⁊ ſubdit cauſa. o ¶ Ipe fili⁹ nō ſapiēs. i. a deo p̄re ꝑ idolatriā recedēs. p ¶ Nūc em̄ nō ſtabit. ꝯtra regē aſſyriorꝫ a quo ppl'us eius cōteret. q ¶ De manu. Poſtq̄ cum ingratitudine ppl'i deſcripſit bñficiū p̄teritū: hic ꝯſiter ponit futurū. Circa qđ ſciendū ꝙ hebrei ⁊ aliqui xp̄iani eos ſequētes exponūt hoc de liberatiōe captiuitatis babylonice: ſed ẜm ꝙ dicit Hiero. Paul⁹ apo. in lege ⁊ ꝓphetis hūanitus ⁊ diuinit⁹ inſtructus exponit hanc ꝑtem de reſurrectōe generali futura ꝑ xp̄m q̄ erit ad vitā mortalem: dicēs p̄ma ad Corinth. xv. Cū aūt mortale hoc induerit imortalitatē: tūc fiet ſermo q̄ ſcriptus eſt. Abſorpta ē mors i victoria ⁊c. ⁊ allegat ſcripturā ẜm trāſlationē. lxx. q̄ ꝓ eo quod habem⁹ hic: Ero mors tua o mors ⁊c. habet: Abſorpta ē mors in victoria ⁊c. ꝓut dicit h̄ glo. ⁊ iō nō debem⁹ nec poſſum⁹ aliter exponere ẜm ꝙ dicit Hiero. Hec aūt reſurrectio ad vitam mortalē incepit in xp̄o: ẜm ꝙ dicit. j. ad Corinth. xv. Xp̄c reſurrexit a mortuis p̄mitie dormiētiū: quoniāquidē per hominē mors ⁊ ꝑ hoiem reſurrectio mortuorꝫ: ⁊ ſicut in adā omnes moriunt: ita ⁊ in xp̄o oēs viuificabunt. In reſurrectiōe ꝟo ſua liberauit p̄res ſanctos de manu mortis in lymbo detētos: ideo dicit: q ¶ De manu mortis liberabo eos ⁊c. q̄z i ſua reſurrectione de poteſtate mortis liberauit aliq̄s ꝑtialiter: ⁊ i reſurrectōe generali liberabit oēs generalit: ⁊ huic expoſitiōi ꝯſonat quedā glo. hebraica: Gen̄. xxiiij. dixit rab. Ioſue filius leui. Iui cū angelo mortis vſq̄ ad portas gehēne ⁊ iuit mecū meſſias filius dauid: ⁊ cum viderunt captiui lucem meſſie letantes dixerunt: Iſte educet nos de hac obſcuritate: ſicut ſcriptū ē in Oſee. De manu inferni redimet eos. r ¶ Ero mors tua o mors. hoc dicit in ꝑſona chriſti qui mortem deſtruxit inchoatiue in ſua reſurrectiōe ⁊ in fine mundi deſtruet cōſummatiue: vt dictum eſt. s ¶ Ero morſus tuus inferne. quia aliquos inde eripuit. ſcilicet ſanctos: et aliquos ibi reliquit: ſcilicet damnatos. et ſic erit in finali reſurrectōne: vt habet Mathei viceſimoq̄nto. Ibunt hi in ſupplicium eternum: iuſti autem in vitam eternam. Et quia in preſenti nullus ſcit de qua parte ſit futurus ẜm illud Eccl. ix. Neſcit homo vtrum odio vel amore dign⁹ ſit: ideo ſubdit ꝓpheta in perſona humani generis. t ¶ Conſolatio. que fiet ſanctꝭ in iudicio. v ¶ Abſcondita eſt ab oculis meis: et ſubditur cauſa. x ¶ Quia ipe. id eſt chriſtus ſolus. y ¶ Inter fratres. i. homies qui omnes ſunt fratres ab adā primo patre deſcendentes. z ¶ Diuidet. ſeparando oues ab hedis. i. iuſtos a reprobis: Mathei xxv. et q̄z illud iudiciū p̄cedet ignis cōflagrationis: ideo ſubditur. a ¶ Adducet vrentem ventum dominus. id eſt ignem cōflagrationis ad modū venti diſcurrentem. b ¶ De deſerto aſcendētem. quia tantum aſcendet ſuper terram quātum aſcenderūt aque diluuij. c ¶ Et ſiccabit venas ⁊c. quia combure omnia viuentia: ⁊ ſiccabit humida. d ¶ Et ipe diripiet theſaurum ⁊c. id eſt omnia generaliter que modo cōcupiſcunt in p̄ſenti vita.

¶ Capitulū. xiiij.

P Ereat ſamaria. Superius poſita eſt ꝓmulgatio diuine iuſticie: in hoc vltimo capitulo ponit promulgatio ſue miſericordie: premittit tamē decem tribuum punitio temporalis: eo ꝙ iſte ꝓpheta ſcribebat principaliter contra decem tribus dicens:
a ¶ Pereat ſamaria. metropolis in regno decem tribuū. b ¶ Quoniā ad amaritudinē concitauit deum ſuum. per idolorum cultum. c ¶ In gladio pereant. ſcꝫ aſſyriorū. d ¶ Paruuli enim eorum elidant. propter em̄ rebellionem Oſee ita crudeliter ſe habebant ꝙ etiā nec paruulis nec pregnantibus parcebant. e ¶ Conuertere. Hic ſubditur ꝓmulgatio diuine miſericordie generaliter quātumꝫ eſt ex ſe. Sciendū tamen ꝙ aliqui expoſitores catholici reſiduum huius capituli reducunt ad tempus Ezechie: in quo captiuatis iam decem tribubus: populus regni iude timens egit penitentiā: Ezechia rege ad hoc eum exhortante: propter quod deus eum miſericorditer liberauit de manu Sennacherib miraculoſe. iiij. Regum. xix. Alij ꝟo reducunt ad tempus liberatōnis de babylonica captiuitate: quia vexatione dante iudeis intellectū conuerſi fuerunt ad dominū: propter qđ deus miſericordit eos liberauit ꝑ Cyrū. Et poſſet ſatis applicari lr̄a ad hūc ſenſum vel illū: ſed iſti vident nimis iudaizare. Tranſlatio em̄ chaldaica vbi noſtra ſic habet i hoc ca. Cōuertent ſedētes in vmbra eius: viuēt tritico: ⁊ germiabunt quaſi vinea talis eſt. Cōgregabūt de filijs captiuitatū ſuarū habitabūt in vmbra meſſie ſui viuificabunt mortui ⁊ multiplicabit bonum in terra. Ex quo patet ꝙ reſiduū hui⁹ ca. loquit de tp̄e xp̄i. trāſlatio em̄ chaldaica declaratiua ē hebraice lr̄e i paſſib⁹ obſcuris: tp̄e ꝟo xp̄i maxime apparuit effectus diuine miſericordie: ⁊ iđo ſicut ſuperius di-

e qm̄ corruiſti ĩ iniq̄tate tua.
f Tollite vobiſcū v̾ba ⁊ cō-
g uertimini ad dn̄m: ⁊ dicite
h ei. Omnē aufer iniquitatē
i k ⁊ accipe bonū: ⁊ reddemꝰ
l m vitulos labiorꝫ nr̄orꝫ. Aſ-
ſur nō ſaluabit nos. Sup
n equū nō aſcēdemꝰ nec dice
mꝰ vltra dij noſtri opa ma
o nuū noſtrarꝫ: q2 eius q̄ in te
p eſt miſereberĩ pupilli. Sa-
q nabo cōtritiōes eorꝫ: dili-
r gam eos ſpōtanee: q2 auer
ſus eſt furor meus ab eis.
s t Ero quaſi ros. Et iſrl̄ ger-
v x minabit ſicut liliū: ⁊ erūpet
y radix eius vt libani. Ibūt
z rami eius ⁊ erit quaſi oliua
a b gloria eius ⁊ odor eius vt
c libani. Couertent ſedētes
d in vmbra eiꝰ viuent tritico
e Et germinabunt quaſi vi-
f nea memoriale eiꝰ ſicut vi-
g h nū libani. Ephraim: quid
i mihi vltra idola. Ego ex-
k l audiam ⁊ dirigā eum: ego
m vt abietem vrentem: ex me
fructus tuus inuentus eſt.
n o Quis ſapiens et intelliget
p iſta: intelligēs et ſciet hec.
q r Quia recte vie dn̄i: et iuſti
s ambulabūt in eis p̄uarica-
tores v̾o corruent in eis.
Explicit Oſee ꝓpheta.

cebat hic dei miſericordia ꝓmulgat: ⁊ ſm̄ hūc ſenſū reſiduū huiꝰ ca. in tres ꝑtes diuidit: q2 primo ꝓpħa incitat ad pn̄ie veritatē. ſecūdo manifeſtat diuine miſcd̄ie largitatē: ibi. Sanabo. tercio mirat credentiū paucitatē: ibi. Quis ſapiēs. Circa p̄mū dicit: Couertere iſrl̄ ad dn̄m: ꝑ penitētiā verā ita ꝓclamauit Iohes p̄curſor xp̄i. Penitentiam agite: appropinq̄bit em̄ regnū celorꝫ. vn̄ baptiſmꝰ Iohis baptiſte fuit quedā ꝓteſtatio pn̄ie agēde in aduentu chriſti.
e Qm̄ corruiſti in iniq̄tate tua. a ſtatu gr̄e. f Tollite vobiſcū v̾ba. non dicit brutorꝫ aīaliū ſacrificia q̄ ceſſauerūt in lege noua: ſꝫ verba duplicis cōfeſſiōis. ſcilꝫ pctōꝝ ⁊ diuine laudis: q̄bus hō cōuertit ad deum.
g Et dicite ei. i. xp̄o h Omnē aufer iniq̄tatē. xp̄s em̄ abſtulit peccatū originale ꝑ ſacr̄m baptiſmi: et actuale ꝑ ſacr̄m pn̄ie: ꝓpter qd̄ dr̄ de eo Ioh. j. Ecce agnus dei: ecce q̄ tollit peccata mūdi.
i Et accipe bonū. i. bonū de genere ad qd̄ ſe extēdit facultas hūana: fac acceptū deo patri ſua gr̄a. k Et reddemus vitulos. i. ſacrificia eo q2 ĩ veteri lege de ſpecie bouis fiebant maiora ſacrificia. l Labiorꝫ noſtrorꝫ. i. laudes deuotas q̄ ſunt ſacrificia acceptiſſima: pſ̄. xlix. Sacrificiū laudis honorificabit me. m Aſſur nō ſal. nos ⁊c. i. in p̄ſſuris nō recurremus ad auxiliū hūanū ſꝫ diuinū: ⁊ ita fuit in p̄mitiua eccl̄ia: q2 xp̄iani ꝯ ꝑſecutiōes iudeorū ⁊ etiā tyrannorꝫ non pugnabāt armis ſꝫ orōnibus deuotis. vn̄ ꝑ orōnes beati Baſilij ⁊ ſui ppl̄i ſanctꝰ Mercurius miles iā defunctus interfecit Iulianū apoſtatā eccl̄ie ꝑſecutorē: ⁊ eius lancea q̄ in eccl̄ia beati Baſilij ſeruabat inuēta eſt ſanguīe Iuliani apoſtate ꝑfuſa.
n Nec dicemꝰ vltra dij noſtri ⁊c. q2 ꝑ aduentū xp̄i deiecta eſt idolatria. o Quia eius qui in te eſt miſereberis pupilli. erat em̄ ppl̄us an̄ aduentum chriſti pupillus: q̄ſi carens parētibus: ſꝫ nūc habet xp̄m ⁊ eccleſiā verū patrē ⁊ verā matrē. p Sanabo. Hic ꝯn̄r ꝓphetat diuine miſericordie largitatē dicēs in ꝑſona xp̄i. Sanabo cōtritiones eorꝫ. i. vere penitētes ſanabo ꝑ gr̄am. q Diligā eos ſpontanee: q2 amor inter hoiem ⁊ deū p̄mo ꝓcedit ex ꝑte dei. ꝓpter qd̄ dicit Iohes p̄ā canonica. iiij. ca. Diligamꝰ deū qm̄ ipe p̄or dilexit nos: ⁊ ſic eius dilectio eſt ſpontanea. r Quia auerſus eſt furor meꝰ ab eis. ꝑ mortē em̄ chriſti homis placatꝰ eſt deus pater. ⁊ ꝑ ꝯſequēs filius q̄ eſt vnus deus cū ipo. ideo ſubdit: s Ero q̄ſi ros. ſicut em̄ ros inuiſibiliter deſcēdit ⁊ fecūdat terrā: ſic dei filius inuiſibiliter deſcēdens fecūdauit v̾ginē: Eſa. lv. Rorate celi deſuꝑ ⁊ nubes pluant iuſtū: aperiat terra ⁊ germinet ſaluatorē. t Et iſrael. i. ppl̄us xp̄ianus ſeu eccleſia. v Germinabit ſicut liliū. ꝑ puritatē vite. x Et erumpet radix eius. Radix em̄ eccleſie eſt ipe xp̄s: ſm̄ q2 declarat diffuſe Augu. ſuꝑ pſ̄. Iſta radix erupit qn̄ ap̄los aliosq3 fideles ꝓtulit: ideo ſubdit. y Ibūt rami eius. i. de v̾tute in virtutē. z Et erit quaſi oliua. que ſemꝑ eſt in virore. a Gloria eius. q2 gloria chriſti nō marceſcit. b Et odor eius. i. fame bonitatis chriſti i ſe ⁊ eius diſcipulis diffundet: ſicut patet impletū per vniuerſum orbē ꝓpter quod dicit apoſtolus. ij. Corinth. ij. Chriſti bonus odor ſumus in omni loco. c Conuertent ſedentes in vmbra eius. ſcꝫ chriſti: vt patet ꝑ tranſlationē chaldaicā ſupra allegatam. d Viuent tritico. i. euchariſtie ſacramento: quod conficit in pane triticeo: ⁊ hic panis dat vitam mūdo: Ioh. vj. Si q̄s mādu cauerit ex hoc pane viuet ineternū. ⁊ propter hoc Ionathan filiꝰ Oziel qui fecit tranſlatiōē chaldaicam loco huiꝰ: Viuēt tritico. trāſtulit: Viuificabunt mortui. Chriſtꝰ em̄ ⁊ eiꝰ diſcipuli in noīe eiꝰ legunt multos mortuos ſuſcitaſſe.
e Et germīabūt q̄ſi vinea ꝓpter h̄ dicit ſaluator Iohis. xv. Ego ſum vitis vera ⁊ vos palmites. f Memoriale eiꝰ. ſic vinū libani. ꝓpe em̄ mōtē iſtū creſcebat vinum optimū memoria dignum. g Ephraim. ſupple dicet. h Quid m̄ vltra idola. mihi em̄ de decē tribubꝰ reuerſi a regno aſſyriorum crediderūt ad p̄dicationē apoſtolorꝫ aliorūq3 xp̄i diſcipulorꝫ: omni idolatria ⁊ ſupſtitiōe deiecta. licꝫ em̄ iudei q̄ redierūt de babylone nō legant poſtea idolatraſſe niſi aliq̄ pauci machabeorū tp̄e. illi tn̄ de decē tribubus q̄ nō redierūt de captiuitate ꝑ aſſyrios facta idola coluerūt: ſaltē vtpote int idolatras cōmorantes. i Ego exaudiam. oratiōes eius. k Et dirigā eū. in via ſalutis. l Ego vt abietē vrentē. ſcꝫ faciā eū. m Ex me fructꝰ tuus. ſicut dictū eſt capi. p̄cedēti. tantūmodo in me auxiliū tuū: hic mutat modꝰ loq̄ndi de tercia ꝑſona ad ſecūdā. n Quis ſapiēs. hic admirat paucitatē credentiū: licꝫ em̄ p̄mi credentes xp̄o fuerint iudei: tamē fuerūt pauci cōꝑatiue reſpectu remanentiū in infidelitate: qd̄ ꝓpheta admirat: cū videret in ſpū chriſtū tot ⁊ tanta miracula facturū: q2 merito ſibi ab omnibꝰ erat credendū: ideo ſubdit. n Quis ſapiens. ſapiētia deſurſum deſcēdere q̄ eſt ſuadibilis ⁊ bonis conſentiēs. Iaco. iij. o Et intelliget iſta. q̄ſi diceret pauci cōparatiue intelligēt dicta ꝓphetarꝫ. p Et ſciet hec. q̄ dicta ſunt. q Quia recte vie dn̄i. ſ. p̄cepta decalogi et euāgelij ⁊ cōſimilia. r Et iuſti ambulabūt in eis. i. iuſticati ꝑ fidē chriſti ꝓcedent in eis de virtute in virtutem. s Preuaricatores v̾o corruēt in eis. qui caſus ⁊ ſi exeat ordinē diuine miſericordie: tamē intrat ordinē ſue iuſticie: ſm̄ quē punitio peccatorꝫ ad gloriā dei cedet ⁊ electorū qui cū eo regnabūt in ſecula ſeculorꝫ: amen.

In ca. xiiij. vbi dicit in poſtilla. Et reddemꝰ vitulos.

Additio.

Quedam gloſa hebraica ſuꝑ iſtud verbū: Reddemus vitulos. ſic dicit: Soluemꝰ ſeu reddemꝰ cōfeſſionē labiorꝫ noſtrorꝫ i loco vitulorꝫ: magis em̄ placet penitētia deo in qua req̄rit cōfeſſio labiorꝫ q̄3 ſacrificia. vnde de capro emiſſario ꝑ quem expiabant peccata totius populi: vt habet Leuiti. xvj. capi. nihil accedebat ad altare niſi ſola cōfeſſio. dicit em̄ ibi ſic: Confiteat ſuꝑ eum omnia peccata filiorꝫ iſrael.

In eodem vbi dicit in poſtilla. Preuaricatores v̾o corruent in eis.

Additio.

Preuaricatores dicunt ꝓut in glo. corruere in vijs domini eo modo quo dicit Luce. ca. ij. Ecce hic poſitus eſt in ruinam.

Incipit expoſitio p̄mi ꝓlogi in Iohelem ꝓphetā.